

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

USTALEŃ ZMIANY STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO GMINY DĄBIE

Opracował zespół:

mgr inż. arch. Katarzyna Wojciechowska-Rokicka

mgr inż. arch. Aleksandra Wojciechowska

LUTY 2021 r. ze zm. KWIECIEŃ 2021, WRZESIEŃ 2021

SPIS TREŚCI

1. Podstawa prawna opracowania
2. Materiały wyjściowe, powiązanie z innymi dokumentami, cele sporządzenia zmiany studium
3. Metoda przyjęta w opracowaniu, metody analizy skutków realizacji postanowień zmiany studium
4. Ocena stanu i funkcjonowania środowiska, środowisko abiotyczne, środowisko biotyczne.
  - 4.1. Geologia i geomorfologia, gleby
  - 4.2. Wody powierzchniowe i podziemne, zagrożenia powodziowe, zagrożenie osuwaniem się mas ziemnych
  - 4.3. Powietrze atmosferyczne i klimat akustyczny
  - 4.4. Pola elektromagnetyczne
  - 4.5. Warunki meteorologiczne i klimat
  - 4.6. Środowisko biotyczne, powiązania zewnętrzne, wewnętrzne, lasy, świat roślinny, świat zwierzęcy, ochrona środowiska
  - 4.7. Gospodarka odpadami
5. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu oraz sposoby w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu. Kierunki koniecznych działań w ochronie środowiska w powiązaniu z innymi dokumentami
6. Analiza ustaleń projektu zmiany studium
7. Analiza uwarunkowań lokalnych oraz prognoza zmiany środowiska w wyniku realizacji ustaleń zmiany studium
8. Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji zmiany studium
9. Rozwiązania mające na celu ograniczenie negatywnych oddziaływań na środowisko i zdrowie ludzi
10. Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji zapisów zmiany studium
11. Obszary objęte przewidywanym znaczącym oddziaływaniem na środowisko i ludzi w wyniku realizacji ustaleń zawartych w zmianie studium
12. Rozwiązania alternatywne
13. Transgraniczne oddziaływanie na środowisko
14. Streszczenie w języku niespecjalistycznym

1. PODSTAWA PRAWNA OPRACOWANIA

Opracowanie zostało sporządzone na podstawie następujących uregulowań prawnych:

- Ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 27 marca 2003 r. (t. j. Dz. U. z 2021 r. poz. 741 ze zm.)
- Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t. j. Dz. U. 2021 r. poz. 247 ze zm.)

Sporządzając prognozę uwzględniono także inne przepisy prawa, w tym w szczególności:

- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska (t. j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1219 ze zm.)
- Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t. j. Dz. U. 2021 r. poz. 1098 ze zm.)
- Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. prawo wodne (Dz. U. z 2021 r. poz. 624 ze zm.)
- Ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (t. j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1161 ze zm.)
- Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. roku o odpadach (t. j. Dz. U. z 2021 r., poz. 779 ze zm.)
- Ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (t. j. Dz. U. z 2021 r. poz. 888 ze zm.)
- Ustawa z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (t. j. Dz. U. z 2020 r. poz. 2028 ze zm.)
- Ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 roku - Prawo energetyczne (t. j. z 2021 r. poz. 716 ze zm.)
- Rozporządzenie Rady Ministrów z 10 września 2019 r. roku sprawie określenia rodzajów przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (t. j. Dz. U. z 2019 r. poz. 1839)
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (Dz. U. z 2016 r. poz. 1967) (uwaga - zachowuje moc do dnia 22 grudnia 2021 r. i może być zmieniane)

2. MATERIAŁY WYJŚCIOWE I POWIĄZANIE Z INNYMI DOKUMENTAMI

Dla potrzeb sporządzenia Prognozy oddziaływania na środowisko ustaleń „Zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Dąbie” wykorzystano następujące materiały:

- 1) Uchwała Rady Miejskiej w Dąbiu uchwała Nr XXIII/190/2020 Rady Miejskiej w Dąbiu z dnia 22 września 2020 roku w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Dąbie.
- 2) Projekt zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Dąbie.
- 3) Opracowanie ekofizjograficzne Gminy Dąbie wykonane przez Instytut Gospodarki Przestrzennej i Mieszkalnictwa w Warszawie w 2011 r.
- 4) Aktualizacja planu Gospodarki Odpadami dla Powiatu Kolskiego.
- 5) Program Ochrony Środowiska dla Gminy Dąbie na lata 2014-2017 z perspektywą na lata 2018-2021.
- 6) Plan gospodarki niskoemisyjnej dla gminy Dąbie 2016 – 2020.
- 7) Strategia Rozwoju Powiatu Kolskiego na lata 2015 - 2025 (uchwała nr XXI/132/2016 Rady Powiatu Kolskiego z dnia 28 kwietnia 2016r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Powiatu Kolskiego na lata 2015-2025)
- 8) Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Kolskiego na lata 2017-2020.
- 9) Prognoza oddziaływania na środowisko dla Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Kolskiego na lata 2017 – 2020.
- 10) Syntetyczny raport z klasyfikacji i oceny stanu jednolitych części wód powierzchniowych wykonanej za 2019 rok na podstawie danych z lat 2014-2019 (GIOŚ wrzesień 2020)
- 11) Mapy topograficzne i zasadnicze terenów opracowania.

Cele sporządzenia zmiany studium, powiązanie z innymi dokumentami.

„Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Dąbie” powiązana jest z następującymi dokumentami:

- 1) Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Dąbie uchwalona uchwałą Nr XI/63/2011 Rady Miejskiej w Dąbiu z dnia 30 września 2011 r.
- 2) Plan zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego wraz z planem zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego Poznania, uchwalony przez

Sejmik Województwa Wielkopolskiego uchwałą Nr V/70/19W z dnia 25 marca 2019 r. (Dz. Urz. Woj. Wielkopolskiego z 2019 r. poz. 4021)

Na obszarze objętym zmianą w obrębie Wiesiołów w niewielkim zakresie planowane jest zadanie Rehabilitacja linii kolejowej C-E65 (nr 131) na odcinku Chorzów Batory – Tarnowskie Góry – Karsznice – Inowrocław – Bydgoszcz – Maksymilianowo, zgodnie z Dokumentem Implementacyjnym do Strategii Rozwoju Transportu do 2020 r.(z perspektywą do 2030 r.): Kontrakt Terytorialny dla Województwa Wielkopolskiego. Instytucja odpowiedzialna za realizację inwestycji PKP Polskie Linie Kolejowe S.A.

Zgodnie z art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym studium sporządza się w celu określenia polityki przestrzennej gminy, w tym lokalnych zasad zagospodarowania przestrzennego. Teren miasta i gminy objęty jest obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego, nie są wydawane decyzje o warunkach zabudowy ani o lokalizacji inwestycji celu publicznego (jedyna działka nieobjęta planem jest zabudowana). Dla lokalizacji inwestycji nieprzewidzianych w studium i planach wymagana jest zmiana studium i sporządzenie nowego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Podjęcie uchwały Rady Miejskiej w Dąbiu o przystąpieniu do sporządzenia zmiany studium poprzedzone było podjęciem Uchwały Nr XLVI/376/2018 Rady Miejskiej w Dąbiu z dnia 25 września 2018 w sprawie aktualności studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Dąbie. W uchwale tej Rada Miejska stwierdziła w § 3, iż „*Uznaje się za częściowo nieaktualne studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Dąbie, uchwalone Uchwałą Nr XI/63/2011 Rady Miejskiej w Dąbiu z dnia 30 września 2011 r., które zgodnie z wytycznymi zawartymi w „Analizie zmian w zagospodarowaniu przestrzennym miasta i gminy Dąbie, ocenie postępów w opracowywaniu planów miejscowych i programie ich sporządzania, należy dostosować, w wymaganym zakresie, do obowiązujących przepisów prawnych z zakresu planowania i zagospodarowania przestrzennego.*” W załączniku do tej uchwały zatytułowanym: „Analiza zmian w zagospodarowaniu przestrzennym Miasta i Gminy Dąbie, ocena postępów w opracowywaniu planów miejscowych i program ich sporządzania” napisano: **„W związku z ciągłymi zmianami technicznymi i nowymi technologiami, przetaczającą się przez Europę rewolucją w dziedzinie pozyskiwania energii, planowanie przestrzenne powinno być procesem ciągłym. Elastyczne i szybkie reagowanie na aktualne uwarunkowania, zmiana polityki przestrzennej zapisanej w studium oraz sporządzanie planów zagospodarowania przestrzennego dla realizacji nowych przedsięwzięć (...) każdorazowo przy uwzględnieniu celów strategicznych gminy, może nie hamując przedsiębiorczości, stwarzać niekonfliktowe pole dla jej rozwoju.**” Zgodnie z wytycznymi zawartymi w Analizie zmian w zagospodarowaniu przestrzennym Miasta i Gminy Dąbie z uwagi na długie oczekiwanie właścicieli gruntów i inwestorów na zmiany planów należy w pierwszej kolejności uwzględnić ich uzasadnione wnioski. Dopiero po najpilniejszych jednostkowych zmianach planów, na które oczekują właściciele gruntów lub równolegle, zaleca się wykonywać dalsze zmiany w miarę posiadanych środków budżetowych dla całych lub większych fragmentów jednostek osadniczych.

Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Dąbie dokonywana jest dla lokalizacji urządzeń fotowoltaicznych. Dla zmiany kierunków zagospodarowania przestrzennego Rada Miejska w Dąbiu wyznaczyła wybrane tereny w obrębach Cichmiana, Domanin, Karszew, Majdany, Rzuchów, Chełmno Parcele, Tarnówka Duża, Tarnówka Wiesiołowska, Wiesiołów o powierzchni wynoszącej ok. 221 ha, co stanowi ok.1,7% powierzchni gminy. Z uwagi na decyzję PO.RPP.610.218.2017.MS z dnia 21 kwietnia 2021 r. Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie, Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Poznaniu odmawiającą uzgodnienia projektu w zakresie dotyczącym zabudowy i zagospodarowania terenu położonego na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią zmianą studium objęto część terenów określonych w uchwale Nr XXIII/190/2020 Rady Miejskiej w Dąbiu z dnia 22 września 2020 roku. Uchwała Rady Miejskiej dopuszcza etapowanie zmian. Po ograniczeniu terenów powierzchnia objęta zmianami wynosi ok. 184 ha, co stanowi ok. 1,4% powierzchni gminy.

Po zmianie studium planuje się uchwalenie nowego miejscowego dla terenów przeznaczonych pod urządzenie fotowoltaiczne.

Tereny objęte zmianą kierunków zagospodarowania przestrzennego przeznacza się pod: **AG – EF – tereny odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW wraz ze strefami ochronnymi – fotowoltaika.** Tereny te przeznaczone są pod lokalizację elektrowni fotowoltaicznych. Poza budowlami związanymi z funkcją podstawową możliwa jest lokalizacja obiektów administracyjno – technicznych, magazynów energii, sieci i urządzeń infrastruktury technicznej, dróg dojazdowych i parkingów. Na terenach tych dozwolona jest lokalizacja obiektów i technologii należących do przedsięwzięć mogących potencjalnie lub zawsze znacząco oddziaływać na środowiska. Na terenach pod AG - EF – tereny odnawialnych źródeł energii – fotowoltaika, ustala się jako przeznaczenie dominujące, dopuszcza się w planach miejscowych pozostawienie rolniczego i leśnego przeznaczenia

terenu oraz gruntów pod rowami i wodami, gruntów użytkowanych rolniczo gleb wysokich klas bonitacyjnych, dróg i zabudowy zagrodowej. Dopuszcza się też zachowanie aktualnego przeznaczenia pod zabudowę produkcyjno-usługową. Dopuszcza się lokalizację rozbudowy linii kolejowej nr 131.

W wyniku zmiany studium wprowadza się wyłącznie nowe tereny przeznaczone pod energetykę fotowoltaiczną, nie ulega zmianie ilość terenów przeznaczonych pod inne funkcje, które zależne są od potrzeb i możliwości rozwoju gminy, budowa urządzeń fotowoltaicznych nie wymaga finansowania przez gminę, nie zależy od prognoz demograficznych i społecznych, stąd nie dokonano aktualizacji potrzeb i możliwości gminy, w szczególności nie wykonano bilansu terenów przeznaczonych pod zabudowę. Zmiana studium została wykonana zgodnie z art. 10 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym stosownie do problematyki dotyczącej terenu objętego zmianą. Uchwała w całości wypełnia zatem zakres zawarty w art. 10 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, stosownie do problematyki terenu. Gmina odstąpiła od sporządzenia analiz, o których mowa w art. 10 ust. 1 pkt 7 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym dla wszystkich funkcji zabudowy, co znajduje swoje potwierdzenie w interpretacji do ustawy o rewitalizacji. Art. 9 ust. 3a ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym nie oznacza, że każda zmiana w studium wiąże się z koniecznością dokonywania modyfikacji tego aktu w szerokim zakresie. Gmina, stosując kryterium dezaktualizacji treści studium uznała, iż niewielkie punktowe zmiany studium nie mające wpływu na pozostałe obszary gminy, nie zwiększające terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową lub usługową i nie związane z demografią i finansowaniem inwestycji przez gminę, nie rodzi konieczności szerokiej jego nowelizacji. Wobec ograniczonego zakresu zmian Studium dla wskazania aktualnych uwarunkowań określonych w uchwale Nr XXIII/190/2020 Rady Miejskiej w Dąbiu z dnia 22 września 2020 roku w zakresie udokumentowanych złóż kopalin, terenów górniczych, obszarów zagrożenia powodzią, granic obszaru pomnika zagłady, obszarów rozmieszczenia istniejących urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW, a także ich stref ochronnych związanych z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu sporządzono dodatkową część graficzną zatytułowaną „Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego – Aktualizacja Uwarunkowań Zagospodarowania Przestrzennego”. Za zgodne z uchwałą o przystąpieniu do zmiany studium, które poprzez określenie „w szczególności” nie ograniczyło zakresu aktualizacji uwarunkowań uznano poszerzenie tematyki uwarunkowań, w szczególności w zakresie wymaganym przez organy opiniujące i uzgadniające projekt.

Gmina nie posiada wersji wektorowej obowiązującego dotąd studium, stąd rysunek zmiany uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego który jest sporządzony jako dokument QGIS będzie podstawą dla kolejnych zmian studium. Załącznikami do projektu uchwały w sprawie uchwalenia zmiany studium są:

- Załącznik nr 1: tekst zatytułowany: MIASTO I GMINA DĄBIE, STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO – UWARUNKOWANIA;
- Załącznik nr 2: rysunek zatytułowany: GMINA DĄBIE, ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO – UWARUNKOWANIA;
- Załącznik nr 2a: rysunek zatytułowany: ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO – AKTUALIZACJA UWARUNKOWAŃ ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO;
- Załącznik nr 3: tekst zatytułowany: MIASTO I GMINA DĄBIE, STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO – KIERUNKI;
- Załącznik nr 4: rysunek zatytułowany: ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO – KIERUNKI;
- Załącznik nr 5: ROZSTRZYGNIĘCIE O SPOSOBIE ROZPATRZENIA UWAG, LISTA NIEUWZGLĘDNIONYCH UWAG.

3. METODA PRZYJĘTA W OPRACOWANIU, METODY ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ ZMIANY STUDIUM

Podstawowym celem prognozy, opracowywanej równocześnie ze „Zmianą studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Dąbie” jest poszukiwanie i wskazanie możliwości rozwiązań planistycznych najkorzystniejszych dla stanu środowiska. Obowiązek sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko zwanej w dalszej części opracowania Prognozą) wynika z art. 51 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. Szczegółowy zakres sporządzania Prognozy został określony w art. 51 ust. 2 w/w ustawy.

Prognoza oddziaływania na środowisko:

1) zawiera:

- a) informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami,
- b) informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,
- c) propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania,
- d) informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko,
- e) streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym;

2) określa, analizuje i ocenia:

- a) istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu,
- b) stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem,
- c) istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,
- d) cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu,
- e) przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na: różnorodność biologiczną, ludzi, zwierzęta, rośliny, wodę, powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki, dobra materialne z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy;
- f) oświadczenie autora, a w przypadku gdy wykonawcą prognozy jest zespół autorów – kierującego tym zespołem, o spełnieniu wymagań, o których mowa w art. 74a ust. 2, stanowiące załącznik do prognozy;

3) przedstawia:

- a) rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru,
- b) biorąc pod uwagę cele i geograficzny zasięg dokumentu oraz cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru - rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

Zgodnie ze zmianami dokonanymi zmianą ustawy aktualnie zgodnie z art. 46. 1. „Przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wymaga projekt:

- 1) koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju, studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, planu zagospodarowania przestrzennego oraz strategii rozwoju, wyznaczający ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko.”

Zakres merytoryczny prognozy jest bardzo szeroki i obejmuje kompleks zagadnień związanych z problematyką ochrony i kształtowania środowiska przyrodniczego i kulturowego, jak również z ochroną zdrowia mieszkańców i zasobów naturalnych oraz kształtowaniem i ochroną walorów krajobrazowych. Uwzględnia ona zapisy znajdujące się w wielu powiązanych z nią dokumentach m.in.: polityce ekologicznej Państwa, opracowaniu ekofizjograficznym, programie ochrony środowiska, oraz regulaminie utrzymania czystości i porządku na terenie gminy. W procesie sporządzania prognozy, na podstawie opracowania ekofizjograficznego, obowiązującego studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, analizy obowiązujących aktów prawnych oraz obowiązujących decyzji administracyjnych, wizji lokalnej danych uzyskanych od zarządców dróg dokonana została identyfikacja głównych uwarunkowań wynikających z charakteru i stanu środowiska, a także stanu dotychczasowego zagospodarowania terenu. Zostały przeanalizowane rozwiązania funkcjonalno – przestrzenne i pozostałe ustalenia zawarte w projekcie pod kątem ich zgodności z uwarunkowaniami określonymi w opracowaniu ekofizjograficznym oraz pod kątem ochrony walorów środowiska kulturowego. Analizie zostały poddane również ustalenia projektu dotyczące warunków zagospodarowania terenów, które wynikają z potrzeby

ochrony środowiska, a także, które mogą mieć wpływ na środowisko, jak również ich zgodność z przepisami z zakresu ochrony środowiska i przyrody.

Prognozę oddziaływania na środowisko sporządzono przy zastosowaniu metody indukcyjno-opisowej, polegającej na charakterystyce istniejących zasobów środowiska oraz łączeniu w logiczną całość posiadanych informacji o dotychczasowych mechanizmach funkcjonowania środowiska i wskazaniu, jakie potencjalne skutki mogą wystąpić w środowisku w wyniku realizacji ustaleń projektu. Posłużono się również metodą porównawczą, wykorzystując wiedzę o funkcjonowaniu środowiska jako całości. Skonfrontowano zaproponowane rozwiązania planistyczne z istniejącymi uwarunkowaniami przyrodniczymi. Prognozę oddziaływania na środowisko przedstawiono w zakresie, jaki umożliwia obecny stan dostępnej informacji o środowisku oraz w tym kontekście - stopień ogólności (lub szczegółowości) ustaleń projektu.

W Prognozie przedstawiono wyniki analiz i ocen w formie tekstowej. Załącznikami graficznymi do niniejszej prognozy są rysunki projektu zmiany studium.

Ocena skutków realizacji zmiany studium

Istotną rolę w kontroli realizacji postanowień projektowanego dokumentu ma Urząd Miejski w Dąbiu. Zgodnie ze swoimi kompetencjami powinien monitorować bieżący stan zagospodarowania przestrzeni gminy oraz wszelkich niekorzystnych zjawisk mających wpływ na jakość środowiska przyrodniczego, czy rozwój gminy. Planuje się dokonanie monitoringu skutków realizacji postanowień zmiany studium nie później niż po 5 latach od jego wejścia w życie. Kontrole przestrzegania przepisów o ochronie środowiska i racjonalnym wykorzystaniu zasobów przyrody prowadzi na terenie m.in. Wielkopolski Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu, Państwowy Instytut Geologiczny monitorując na bieżąco poszczególne komponenty środowiska, takie jak: powietrze, wody, gleby, klimat akustyczny, promieniowanie elektroenergetyczne i inne w zakresie określonym w przepisach szczególnych. Ponadto kontrole przestrzegania przepisów o ochronie środowiska i racjonalnym wykorzystaniu zasobów przyrody prowadzą instytucje do tego powołane. W kontekście uwarunkowań lokalizacyjnych i ustaleń zmiany studium szczególnie istotne jest prowadzenie monitoringu przyrodniczego. Obowiązek prowadzenia monitoringu w Polsce wynika z art. 112 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody. Zgodnie z art. 112: W ramach państwowego monitoringu środowiska prowadzi się monitoring przyrodniczy różnorodności biologicznej i krajobrazowej. Monitoring przyrodniczy polega na obserwacji i ocenie stanu oraz zachodzących zmian w składnikach różnorodności biologicznej i krajobrazowej, w tym typów siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, ze szczególnym uwzględnieniem typów siedlisk przyrodniczych i gatunków o znaczeniu priorytetowym, a także na ocenie skuteczności stosowanych metod ochrony przyrody.

Analiza realizacji postanowień dokumentu może się odbywać w każdej chwili, w celu omówienia występującego lub zgłoszonego problemu w zakresie oddziaływania na środowisko, w przypadku braku zgłoszeń problemów analiza powinna odbywać się nie rzadziej niż raz w kadencji. Burmistrz z inicjatywy własnej lub na wniosek podmiotu może przeprowadzić spotkanie, naradę lub wizję lokalną w celu omówienia występującego lub zgłoszonego problemu w zakresie oddziaływania na środowisko. Wynikiem tego typu działania powinno być sprawozdanie z realizacji postanowień projektowanego dokumentu. Na podstawie przeprowadzonej analizy należy sformułować wnioski dotyczące stanu realizacji ustaleń dokumentu, ewentualnych przyczyn braku realizacji poszczególnych jego ustaleń oraz niedostatków samego w zakresie regulacji niekorzystnych zjawisk oddziałujących na stan środowiska oraz niezgodności z wprowadzonymi przepisami odrębnymi. W rezultacie należy określić stopień przydatności dokumentu oraz zakres zagadnień do uregulowania w przypadku zmiany lub sporządzania nowego dokumentu, oraz określić termin, w którym niezbędne jest sporządzenie zmiany części ustaleń lub nowego dokumentu.

4. OCENA STANU I FUNKCJONOWANIA ŚRODOWISKA, ŚRODOWISKO ABIOTYCZNE, ŚRODOWISKO BIOTYCZNE

4.1. GEOLOGIA I GEOMORFOLOGIA, GLEBY

Północna i południowa część Ziemi Kolskiej różnią się znacznie między sobą. Północną część gmin Przedecz i Babiak obejmuje Pojezierze Kujawskie. Jest to teren objęty podczas ostatniego zlodowacenia („bałtyckiego”) zasięgiem lądolodu z wyraźnymi śladami jego działalności. Taki młodoglacjalny krajobraz cechuje obszary położone na północ od linii Konin - Kramsk - Brdów - Przedecz. Najbardziej typowymi cechami tego obszaru są: występowanie jezior polodowcowych oraz pagórkowaty krajobraz. Część Ziemi Kolskiej położona na południe i wschód od pradoliny Warty (Wysoczyzna Kłodawska, Wysoczyzna Turecka) ukształtowana została znacznie wcześniej podczas przedostatniego zlodowacenia (tzw. stadiał „środkowopolski”). Obszar ten, poddawany długotrwałemu oddziaływaniu czynników erozyjnych, ma

charakter dość monotonnej równiny pozbawionej naturalnych zbiorników wodnych, a sieć hydrograficzna jest stosunkowo słabo wykształcona. Jedynym urozmaiceniem terenu są tzw. Pagórki Dąbrowieckie, będące jednocześnie najwyższym wzniesieniem regionu (150 m n.p.m.).

Topniejące wody lodowca spływały do naturalnych zagłębień terenu na przedpolu lądolodu. Wynikiem tego procesu jest Pradolina Warszawsko-Berlińska, w której obręb Warta wkracza w okolicach Koła, jednocześnie raptownie zmieniając swój kierunek z południkowego (północ-południe) na równoleżnikowy (wschód-zachód). Na wysokości Dobrowa, 5km od miasta Koła znajduje się ujście Neru - drugiej co do wielkości rzeki regionu. Okoliczny krajobraz (Kotlina Kolska) kształtowany przez wody obu rzek przybrał formę rozległych i płaskich tarasów nadrzecznych o mało wyraźnych granicach. Cechą charakterystyczną są liczne starorzecza, okresowo zalewane łąki nadrzeczne oraz piaszczyste wydmy.

Na budowę geologiczną terenu gminy Dąbie decydujący wpływ miała działalność lądolodu skandynawskiego oraz jego wód roztopowych (dominujące znaczenie dla terenu miało zlodowacenie bałtyckie stadiału poznańskiego). W krajobrazie wyróżnia się dwie podstawowe formy związane z działalnością lądolodu, jakimi są wysoczyzna położona na północ od Neru, zbudowana z glin zwałowych będących pozostałością moreny czołowej oraz południowa część gminy leżąca w obrębie Pradoliny Warszawsko-Berlińskiej. Pradolina wytworzyła się w okresie zlodowacenia bałtyckiego, stadiału poznańskiego. Jej równoleżnikowy charakter jest wynikiem odpływu wód fluwioglacjalnych wzdłuż czoła lodowca, blokującego przepływ w kierunku północnym. Szerokość pradoliny jest zmienna i wynosi ok. 20km. Składa się z szeregu znacznych rozszerzeń kotlinowych i przewężeń. Charakteryzuje ją płaskie dno, na którym często występują równiny torfowe – w tym w obrębie Dąbskich Błot. W obrębie pradoliny odkładają się utwory holocenu, głównie sedymentacji rzecznej. W zachodnio – południowej części gminy Dąbie, między rozwidleniem rzek Warty i Neru znajdują się piaski eoliczne i piaski rzeczne, lokalnie tworzą zalesione pola wydmowe w rejonie wsi Gaj, Lutomirów, Krzykosy i Augustynów. W dolinach samych rzek występują piaski, żwiry i mady rzeczne, piaski rzeczne tarasów nadzalewowych, ility, mułki rzeczne i namuły oraz powstałe z osadów organicznych torfy, namuły torfiaste. Największe pola torfowe występują w dolinie Neru, gdzie m.in. było prowadzone ich wydobycie.

Na północ od rzeki Ner, w obrębie wysoczyzny oraz ostańca wysoczyznowego (miejsowość Cichmiana Górna), dominują gliny zwałowe oraz ich zwietrzliny, piaski i żwiry lodowcowe. Wzniesienia w obrębie Pagórków Kutnowskich (ciągnących się wzdłuż drogi powiatowej nr 3402P w kierunku Grabowa) utworzone są z piasków, żwirów i głazów moren czołowych oraz eluwiów piaszczystych glin zwałowych. W północno-zachodniej części gminy Dąbie występują związane z działalnością rzeczna piaski i żwiry sandrowe, piaski i żwiry rzeczne oraz lodowcowe, torfy, namuły, gliny zwałowe i ich zwietrzliny. Poniżej utworów trzecio i czwartorzędowych, w utworach kredowych występują złoża węgla brunatnego. Występują one w północno-zachodniej części gminy jak i w sąsiadującej gminie Brudzew. Złoża węgla charakteryzują się niewielką miąższością i grubością.

Warunki geologiczne na terenie miasta i gminy Dąbie pozwalają wydzielić dwa obszary o odmiennych warunkach geologiczno-inżynierskich. Utwory budujące obszar wysoczyzny morenowej (w tym i ostatniec wysoczyznowy) należą do gruntów nośnych korzystnych do zabudowy. Najbardziej wskazanymi terenami dla budownictwa są powierzchnie moreny dennej płaskiej i falistej.

Obszarami mniej korzystnymi dla budownictwa są doliny rzeczne (wraz ze starorzeczami), niziny aluwialne, obniżenia wytopiskowe i zagłębienie terenu położone – wszystkie one znajdują się u podnóża wysoczyzny. Na obszarach ich występowania należy liczyć się z ograniczeniami dla budownictwa lub z większym nakładem kosztów w związku z możliwością zalegania wśród nich wkładek gruntów organicznych oraz niekorzystnymi warunkami hydrotechnicznymi (wysoki poziom wód gruntowych, dodatkowo tereny te w dużej części narażone są na możliwość wystąpienia powodzi). Holocenijskie utwory bagienno-aluwialne, wykształcone w postaci wilgotnych lub mokrych torfów i namulów organicznych położone głównie w dolinie rzeki Ner, występują w stanie plastycznym oraz miękkoplastycznym (są to tzw. grunty wysadzinowe) i należą do gruntów słabonośnych nie wskazanych do zabudowy. Utwory niekorzystne lub bardzo mało korzystne dla zabudowy związane są przede wszystkim z dolinami rzek i obniżeniami terenu (głównie w dolinie Neru, ale również wzdłuż biegu Tralalki), a także formami pochodzenia eolicznego: wydmmami i wałami wydmmowymi (w zachodniej części gminy). Są to głównie utwory aluwialno-bagienne i deluwialne (torfy, namuły, mułki, piaski), zarówno mineralne, jak i organiczne, a także utwory eoliczne: piaski. Warunki geotechniczne tych terenów wynikają głównie z płytkiego występowania wód gruntowych (0-2 m) i słabej nośności utworów je budujących (grunty organiczne, grunty spoiste plastyczne i miękkoplastyczne, grunty sypkie, luźne).

Zagrożenie dla rozwoju zabudowy stwarzają rozległe tereny narażone na podtopienia które położone są na południe od Neru.

RZEŻBA TERENU

Obszar miasta i gminy Dąbie położony jest w obrębie Wysoczyzny Kłodawskiej (północna część gminy wraz z miastem) i Kotliny Kolskiej (południowy fragment). Teren ten charakteryzuje się rzeźbą młodoglacjalną, która została wykształcona w czasie postoju i recesji zlodowacenia bałtyckiego stadiału poznańskiego. Elementem rzeźby terenu powstałym podczas postoju lądolodu jest Pradolina Warszawsko-Berlińska oraz położona w jej obrębie Kotlina Kolska. W fazie recesji odłożyły się gliny zwałowe budujące Wysoczyznę Kłodawską.

Południową część gminy stanowi rozległa, współczesna dolina Warty wraz z rozległymi terasami zalewowymi i dolina biorącego swój początek na stokach Wzniesień Łódzkich Neru. Jest to fragment Kotliny Kolskiej której przebieg (częściowe ukierunkowanie wschód-zachód) związany jest z położeniem w obrębie starszej jednostki morfologicznej Pradoliny Warszawsko-Berlińskiej. Przeważają tu grunty piaszczyste oraz namuły pochodzenia rzecznoego. Ciekawostką w tym rejonie jest pole wydmore w rejonie wsi Gaj, Lutomirów, Krzykosy i Augustynów oraz ostaniec wysoczyznowy z zabudową Cichmiany Górnej. Część północną zajmuje falista wysoczyzna pochodzenia lodowcowego. Jest to fragment moreny dennej wzbogaconej wałem morenowy moreny czołowej, z wtopionymi w jej powierzchni pagórkami moreny akumulacyjnej. W pobliżu gminy w obrębie Wysoczyzny Kłodawskiej przebiega tektoniczny wał kujawski z wysadami słupowymi permskiej soli kamiennej i soli potasowych, eksploatowanych w Kłodawie.

Różnica wysokości w obrębie całej gminy wynosi ok. 39 m, najniższej położone są tereny w dolinach rzecznych (94 m n.p.m.) a najwyższej położony punkt znajduje się w północno wschodniej części gminy i wynosi 133 m n.p.m. W obrębie wysoczyzny przeciętne wysokości wynoszą 106-110 m n.p.m. Najwyższymi punktami jest pas wzniesień wzdłuż miejscowości Kupinin, Krzewo, Karszew i Lisice, gdzie wysokości dochodzą do 126 m n.p.m.

W obrębie Kotliny Kolskiej przeciętne wysokości wynoszą 94 – 100 m n.p.m. Wyżej położone są głównie wzniesienia wydmore (do 112 m n.p.m.) - różnice wysokości na polach wydmorewych wynoszą do 13 m. Najniżej położone są tereny w dolinach rzecznych – ok. 94 m n.p.m. w dolinie Warty oraz 93,5 m n.p.m. w niektórych obszarach doliny Neru.

Krajobraz gminy nie stwarza znaczących problemów dla rozwoju komunikacji, produkcji czy rolnictwa.

Obszarem problematycznym jest krawędź skarpy Pradoliny (obecnie Neru) ze względu na występujące w tym rejonie różnice wysokości.

Na terenie gminy nie stwierdzono występowania osuwisk i wyznaczono zaledwie 1 teren zagrożony o powierzchni 1,52 ha. W obrębie Chełmno występuje teren zagrożenia ruchami masowymi ziemi nr 16878. Wskazane jest prowadzenie obserwacji krawędzi Pradoliny, szczególnie w obrębie terenów zamieszkałych, ze względu na możliwość nasilenia się erozji gruntu (np. w wyniku intensywnych opadów lub użytkowania terenu). Wszelkie zmiany mają charakter antropogeniczny. Głównym działaniem zniekształcającym rzeźbę jest eksploatacja kruszywa. Na terenie gminy wydobywanie surowców prowadzi się w rejonie wsi Majdany. Tereny te to w większości rozległe połacie nieużytków, a prowadzona eksploatacja ma charakter „suchy” tj. bez wydobywania części nawodnionej kruszywa.

W związku z dużym wpływem, jaki wywiera powierzchniowa eksploatacja kopalni na środowisko, istotne jest przeprowadzenie rekultywacji po jej zakończeniu. Sposób prowadzenia prac w przypadku wydobywania opartego na koncesji, określony jest w jej treści a wymóg jej przeprowadzenia spoczywa na właścicielu/przedsiębiorcy. W przypadku terenów nielegalnego pozyskiwania kruszywa nie ma wskazanej osoby odpowiedzialnej za przeprowadzenie rekultywacji – tereny pozostawione są w niezmiennym stanie a ewentualne ich zagospodarowanie spada na gminę. Preferowanym kierunkiem przekształceń zgodnie ze studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Dąbie jest zalesienie lub retencja wodna. Tereny przy drogach można także przekształcać pod zabudowę mieszkaniową i zagrodową.

GLEBY

Podział gleb na klasy bonitacyjne jest istotny z przyrodniczego punktu widzenia. Na mocy ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych grunty klas od I do III podlegają ochronie (za wyjątkiem gruntów położonych w granicach administracyjnych miasta).

Udział procentowy gleb poszczególnych klas bonitacyjnych w gruntach ornych w danej jednostce terytorialnej

	Udział procentowy gleb klas chronionych				Udział procentowy gleb klas nie podlegających ochronie				
	I	II	IIIa	IIIb	IVa	IVb	V	VI	VIRI
Województwo	0	1	12	12	24	11	22	17	1
Powiat	0	1	15	14	24	9	21	15	1
Dąbie	0	1	10	11	26	7	23	20	2

Gminę Dąbie charakteryzuje nieznacznie mniejszy niż w województwie i powiecie udział gleb klas chronionych. Stanowią one w gminie 22% gruntów ornych. Grunty klasy II i III położone są w obrębie wysoczyzny. Największe ich skupisko występuje w ciągu miejscowości położonych wzdłuż drogi powiatowej nr 3402P: Wiesiołów, Kupinin, Karszew, Krzewo Majątek i Parcele oraz Lisice. Na północ od miasta Dąbia w sołectwie Tarnówka występuje kolejny duży zwarty kompleks. Na zachód od miasta gleby chronione występują w miejscowościach Grabina Wielka, Chelmno Parcele oraz Ladorudz. Na południe od Neru gleby klas chronionych występują jedynie w obrębie ostańca wysoczyznowego w Cichmianie Górnej.

W strukturze gruntów ornych dominują klasy niepodlegające ochronie, głównie klasy IV (35% powierzchni).

Na obszarze „Zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Dąbie” występują niewielkie fragmenty gruntów rolnych klasy RIIIb. Tereny te planuje się pozostawić w użytkowaniu rolniczym.

PRZYDATNOŚĆ ROLNICZA GLEB

Rolnicza przydatność gleb zależy przede wszystkim od właściwości skał macierzystych (uziarnienie i zasobność w składniki odżywcze dla roślin), od agroklimatu, rzeźby terenu i stosunków wodnych oraz od aktualnej zawartości próchnicy, odczynu i biologicznej aktywności środowiska. Wszystkie te czynniki uwzględniane są przy określaniu przynależności poszczególnych gleb do kompleksów rolniczej przydatności. Na tle województwa wielkopolskiego i powiatu kolskiego przydatność rolnicza gminy Dąbie jest raczej przeciętna. Największy udział w gruntach ornych mają kompleksy roślinne mało wymagające – żytmi bardzo dobry (21%), dobry (21%), słaby (22%) i bardzo słaby (20%).

Kompleks żytmi bardzo dobry i dobry skupiają gleby różnych typów wytworzone z piasków gliniastych podścielonych gliną oraz z utworów pyłowych. Są to gleby średnio zasobne w składniki odżywcze, w których okresowo zaznaczają się niekorzystne warunki wodne (nadmierne uwilgotnienie lub też okresowo suche). Bonitacja tych gleb waha się w granicach klas IIIa, IIIb, IVa i częściowo IVb.

Kompleksy żytmi słabe i bardzo słabe obejmują gleby najmniej korzystne z punktu widzenia produkcji roślinnej. Występują głównie na glebach bielcowych i pseudobielcowych oraz brunatnych wylugowanych. Pod względem bonitacji są to gleby klas IVb, V lub VI.

O połowę mniejszy niż w powiecie i województwie jest udział w gruntach ornych kompleksu pszennego dobrego – 7% powierzchni. Kompleks ten obejmuje gleby zasobne w próchnicę i składniki pokarmowe dla roślin, wykazuje korzystne właściwości powietrzno-wodne. Są to gleby łatwe w uprawie i gwarantują stałość plonów. Pod względem bonitacyjnym gleby te należą do klasy II i IIIa.

Kompleksy trwałych użytków zielonych zlokalizowane są w dolinach rzecznych.

Aktualizacja programu ochrony środowiska dla miasta i gminy Dąbie zwraca główną uwagę na zakwaszenie gleb. Nieprawidłowy poziom wapna zmniejsza przyswajalność składników pokarmowych przez rośliny oraz tempo rozkładu substancji organicznych, zwiększa chłonność metali ciężkich.

Wyniki badań gleb w gminie i mieście Dąbie oraz powiecie Kolskim w latach 2000-2004 – odczyn gleb oraz potrzeby wapnowania.

	powierzchnia przebadanych użytków rolnych	Odczyn gleb					Potrzeby wapnowania				
		bardzo kwaśne	kwaśne	lekko kwaśne	obojętne	zasadowe	konieczne	potrzebne	wskazane	ograniczone	zbędne
		ha	% gleb					% gleb			
Dąbie	2.785	27,7	36,3	26,9	8,1	1,0	26,9	22,2	21,3	14,1	15,5
Powiat Kolski	22.551	27,4	38,7	26,4	6,3	1,2	34,1	22,1	18,8	13,1	12,0

Pod względem zakwaszenia gleb gmina nie odbiega od średniej dla całego powiatu. Mniejszy jest za to udział gleb dla których wapnowanie jest konieczne lub potrzebne. Różnica pomiędzy gminą a powiatem wynosi tu 7 punktów procentowych (49,1% gleb gminy do 59,2% gleb w powiecie).

Migracji związków mineralnych z gleb sprzyja też brak roślinności śródpolnej, przyczyniając się do wzrostu erozji wietrznej. Erozja wietrzna powoduje wywiewanie cząstek mineralnych i organicznych, co prowadzi do spłycenia profilu glebowego i wypełnienia jałowym materiałem (zwiększenie zawartości piasku). Skutki erozji i niedoborów wapnia wykazują badania jakości gleb prowadzone w ramach monitoringu WIOŚ w Poznaniu – przebadano obszar 22 551 ha w powiecie kolskim (2 785 ha w gminie i mieście Dąbie). Wykazane niedobory istotnych dla gospodarki rolnej pierwiastków w glebie oraz procent gleb jakich dotyczy przedstawiono w poniższej tabeli.

Wyniki badań gleb w gminie i mieście Dąbie oraz powiecie Kolskim w latach 2000-2004 pod względem zawartości fosforu, potasu i magnezu¹²

zawartość w glebach pierwiastek		bardzo niska	niska	średnia	wysoka	bardzo wysoka
		% gleb	% gleb	% gleb	% gleb	% gleb
fosfor	Dąbie	6	32,9	29,1	16,4	15,6
	Powiat Kolski	6	31,2	29,1	16,2	17,5
potas	Dąbie	24	40,7	24,5	5,9	5
	Powiat Kolski	29,8	37,9	21	5,5	5,8
magnez	Dąbie	14,3	21,2	37,3	18,5	8,7
	Powiat Kolski	16,6	24,3	30,9	17,3	10,9

Analizując zawartości kluczowych dla rozwoju roślin pierwiastków w glebach widać znaczące niedobory głównie potasu (gleby o niskiej i bardzo niskiej zawartości tego pierwiastka stanowią 64,7% gleb gminy).

W ramach ochrony gleb przed degradacją należy podejmować działania w zakresie:

- dodrzewianie krajobrazu rolniczego oraz racjonalne gospodarowanie użytkami zielonymi,
- stosowanie odpowiedniej agrotechniki umożliwiającej poprawę struktury i żyzności gleby (nawożenie).

Wprowadzanie zadrzewień i zakrzewień śródpolnych poprawi strukturę przyrodniczą obszaru (przeciwdziałanie nadmiernemu uproszczeniu agrocenoz) oraz warunki agroklimatyczne (zmniejszenie erozji wietrznej gleb, dłuższe utrzymywanie pokrywy śnieżnej, zwiększenie wilgotności).

W związku z zapotrzebowaniem gleb na składniki mineralne w czasie uprawy gleby konieczne jest stosowanie nawożenia. Większość składników nawozów nie jest „magazynowana” w glebie i szybko migruje w głąb. Stosowanie dawek większych niż wynosi aktualne zapotrzebowanie powoduje wymywanie składników nawozów i ich przenikanie do wód (zanieczyszczenia obszarowe). Celem uniknięcia infiltracji składników substancji chemicznych do wód gruntowych i powierzchniowych, konieczne jest stosowanie nawozów zgodnie z podanym na ich opakowaniu dawkowaniem i/lub wskazaniami Okręgowej Stacji Chemiczno-Rolniczej.

4.2. WODY POWIERZCHNIOWE I PODZIEMNE, ZAGROŻENIA POWODZIOWE, ZAGROŻENIE OSUWANIEM SIĘ MAS ZIEMNYCH

WODY POWIERZCHNIOWE

Obszar gminy znajduje się w dorzeczu Warty i charakteryzuje się bogatą siecią rzeczną oraz obecnością starorzeczy, licznymi zbiornikami powierzchniowymi oraz znaczącym udziałem terenów podmokłych, będących miejscem występowania gleb organicznych.

Wody stojące

Wody stojące występujące na terenie gminy dzielą się na naturalne oraz o charakterze antropogenicznym. Zbiornikami naturalnymi są starorzecza Warty i Neru położone w dolinach obu rzek. Do zbiorników sztucznych należy zaliczyć doły potorfowe, stawy rybne oraz stawy powyroboiskowe (w sąsiedztwie autostrady).

Rzeki

Gmina położona jest w dorzeczu Warty (odcinek górnej Warty), która jest największą rzeką na tym terenie i stanowi zachodnią granicę gminy. Ze względu na położenie gminy względem rzeki nie jest ona wykorzystywana do celów rolniczych lub gospodarczych. Na całym przebiegu przez obszar gminy Warta jest obwałowana, przy czym swobodny przepływ zachowany jest w miejscu ujścia Neru, gdzie w okresie wezbrań występują cofki, podtopienia a nawet zalania znacznych obszarów gminy. Okresowo zalany może być też północno-zachodni obszar gminy, gdzie znajduje się fragment polderu zalewowego Warty. Drugą, co do wielkości rzeką jest Ner, dzielący gminę na część południową – obejmującą tereny położone w Pradolinie Warszawsko-Berlińskiej oraz część północną – obejmującą tereny położone na wysoczyźnie. Ner jest rzeką III rzędu i rozpoczyna swój bieg w sąsiednim województwie w obrębie Wzniesień Łódzkich na południowy wschód od Łodzi. Przepływa poprzecznie przez całą gminę Dąbie odbierając wody m.in. Kanału Królewskiego i Zbylczycyckiego i uchodzi do Warty poniżej miejscowości Rzuchów. Łączna długość Neru wynosi 126 km, z czego ok. 20 km odcinek przepływa przez gminę Dąbie. Średni spadek w górnym biegu wynosi 3 promile a w dolnym 2 promile, a szerokość doliny waha się w przedziale od 1 km do 4 km. Średni roczny przepływ w latach 1951-1990 w przekroju wodowskazowym w miejscowości Dąbie wyniósł 10,4 m³/s. Zgodnie z studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Dąbie, na jakość wód Neru ma wpływ zrzut zanieczyszczeń z miasta Dąbie oraz przez aglomerację łódzką (w górnym odcinku biegu rzeki).

Do obu rzek uchodzą mniejsze ciek wodne, takie jak Kanał Niemiecki czy Kanał Zbylczycycki (wraz ze swoimi bezimiennymi dopływami) lub położona na wysoczyźnie Tralalka. Przez niewielki fragment lasów na północy gminy przepływa rzeka Orłówka odprowadzająca wody do Rgilewki (dopływ Warty). System wód powierzchniowych uzupełniają rowy odwadniające położone na całym obszarze gminy.

Gmina Dąbie położona jest w obrębach jednolitych części wód powierzchniowych:

Nr zobrazowania	Nazwa JCWP	Jednolita część wód Powierzchniowych - rzeki (europejski kod JCWP)	Jednolita część wód podziemnych (europejski kod JCWPd)	Teren w granicach zmiany studium
139	Ner od Kanału Zbylczycyckiego do ujścia	PLRW600024183299	PLGW600062 PLGW600072	Tereny w obrębach Cichmiana i Domanin
357	Kanał Zbylczycycki	PLRW600001832789	PLGW600072	nie
359	Maciczny Rów (Dopływ z Byszewa)	PLRW6000231832892	PLGW600072	nie
360	Gnida od Kan. Łęka-Dobrogosty do ujścia	PLRW6000241832899	PLGW600072	Części terenów w obrębie Tarnówka Wiesiołowska, Wiesiołów, Karszew
361	Pisia	PLRW6000171832929	PLGW600072	nie
362	Kanał Niemiecki	PLRW6000171832949	PLGW600072	nie
365	Orłówka	PLRW6000171833289	PLGW600062	nie
508	Dopływ z Zalesia	PLRW60002318332929	PLGW600062	Tereny w obrębach Chełmno Parcele,

				Rzuchów, Majdany Tarnówka Duża i części terenów w obrębach Tarnówka Wiesiołowska, Wiesiołów, Karszew
596	Warta od Neru do Teleszyny	PLRW600021183311	PLGW600062	nie
619	Warta od Siekiernika do Neru	PLRW600019183199	PLGW600071 PLGW600082	nie

Regionalny Zarząd
Gospodarki Wodnej
w Poznaniu

Mapa obszaru gminy na tle jednolitych części wód regionu wodnego Warty gmina Dąbie

Starostwo Powiatowe w Dąbie
Rynek 10, 62-100 Dąbie
Odziały Ścisła 2, 3
(Gospodarka i Środowisko)

Legenda

- Gmina
- Zbiorniki JCWP
- Przebieg JCWP ciek
- JCWP d
- JCWP jezior
- Region wodny Warty (obszar RZGW w Poznaniu)

Jednolita część wód powierzchniowych (jcwp):

**Dopływ z Zalesia
(PLRW60002318332929)**

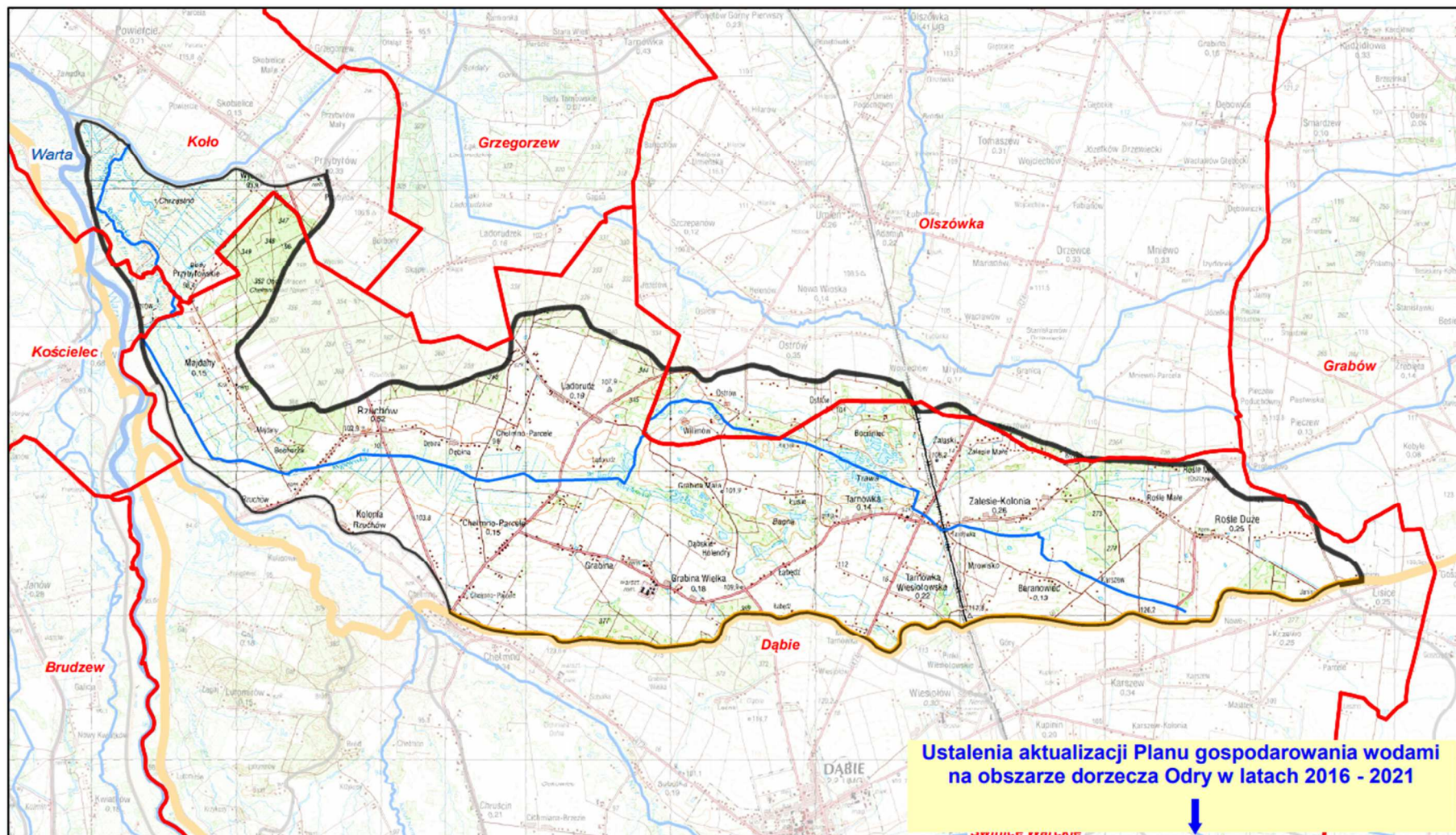
**pozostałe jednolite części wód
położone w zlewni jcwp:**

**wody podziemne
PLGW600062**

Legenda

- granica gminy
- granica zlewni jednolitej części wód powierzchniowych
- rzeki - jednolite części wód powierzchniowych
- jeziora - jednolite części wód powierzchniowych
- wody podziemne - jednolita część wód
- zbiorniki wodne

NR 508

Dopływ z Zalesia (RW60002318332929)

Charakterystyka	nazwa	Dopływ z Zalesia
	kod	RW60002318332929
	typ	potok lub strumień na obszarze będącym pod wpływem procesów torfotwórczych (23)
	ostateczny status hydromorfologiczny z uzasadnieniem	silnie zmieniona część wód (SZCW) przekroczenie wskaźników: i3, m2
Wykaz wód powierzchniowych przeznaczonych:	do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia	nie
	do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych	nie
Cel środowiskowy	stan/potencjał ekologiczny	dobry potencjał ekologiczny
	stan chemiczny	dobry stan chemiczny
Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych	monitoring	niemonitorowana
	aktualny stan JCWP	zły
	ryzyko nieosiągnięcia celu środowisk.	niezagrożona
	odstępstwo	nie
Przedłużenie terminu osiągnięcia celu/ustalenie celów mniej rygorystycznych dla JCWP	odstępstwo, z art. 9 ust. 3 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. o zmianie ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne oraz niektórych innych ustaw	nie dotyczy
	termin osiągnięcia dobrego stanu	2015
	uzasadnienie odstępstwa	nie dotyczy
	odstępstwo	nie
Realizacja inwestycji wymagającej odstępstwa z art. 38j ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne	odstępstwo	nie
	nazwa inwestycji	-

kod jcwp		PLRW60002318332929
DZIAŁANIA PODSTAWOWE		
Administracyjne	-	
Badanie i monitorowanie środowiska wodnego	-	
Dostęp do informacji	-	
Działania wynikające z konieczności porządkowania systemu gospodarki ściekowej	tak	
Kontrola użytkowników prywatnych i przedsiębiorstw	-	
Kształtowanie naturalnych warunków hydrodynamicznych oraz ochrona ekosystemów i zachowanie różnorodności biologicznej	-	
Kształtowanie naturalnych warunków hydrologicznych oraz ochrona ekosystemów i zachowanie różnorodności biologicznej	-	
Ograniczenie odpływu biogenów z terenów rolniczych	-	
Ograniczenie rozprzestrzeniania zanieczyszczeń	-	
Optymalizacja zużycia wody	-	
Realizacja Krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych	-	
Realizacja zadań systemowych gospodarki odpadami zawartych w planach gospodarowania odpadami	-	
Sprawozdawczość z zakresu korzystania z wód	-	
Ustanowienie obszarów ochronnych zbiorników wód śródlądowych	-	

kod jcwp		PLRW60002318332929
DZIAŁANIA UZUPELNIAJĄCE		
Administracyjne	-	
Analiza stanu	-	
Analiza stanu zlewni	-	
Badanie i monitorowanie środowiska morskiego	-	
Badanie i monitorowanie środowiska wodnego	-	
Dostęp do informacji	-	
Działania rekultywacyjne	-	
Indywidualne ustalenie celu środowiskowego	-	
Kontrola użytkowników	-	
Monitoring wód	-	
Ograniczenie wpływu presji morfologicznej	-	
Opracowanie warunków korzystania z wód zlewni	-	
Optymalizacja zużycia wody	-	
Przegląd pozwoleń wodnoprawnych	-	
Realizacja Krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych	-	
Realizacja wieloletniego programu zarybiania	-	
Sprawozdawczość z zakresu korzystania z wód	-	
Weryfikacja Programu ochrony środowiska	-	
Zapewnienie ciągłości rzek i potoków poprzez udrożnienie obiektów stanowiących przeszkodę dla migracji ryb	-	

Jednolita część wód powierzchniowych (jcwp):
**Gnida od Kan. Łęka-Dobrogosty do ujścia
(PLRW6000241832899)**

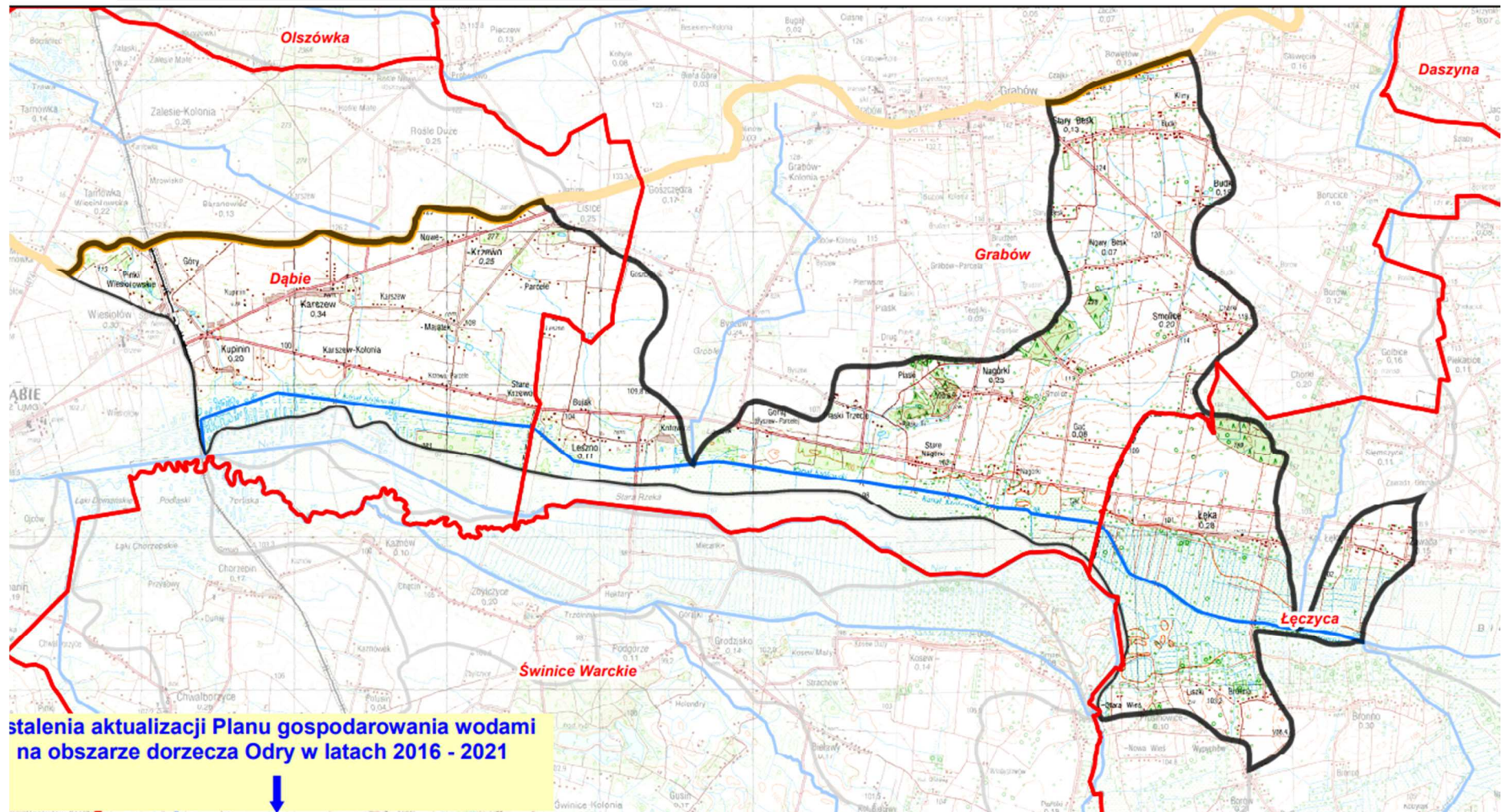
pozostałe jednolite części wód
położone w zlewni jcwp:

wody podziemne
PLGW600072

Legenda

- granica gminy
- granica zlewni jednolitej części wód powierzchniowych
- rzeki - jednolite części wód powierzchniowych
- jeziora - jednolite części wód powierzchniowych
- wody podziemne - jednolita część wód
- zbiorniki wodne

NR 360

Gnida od Kan. Łęka-Dobrogosty do ujścia (RW6000241832899)

Charakterystyka	nazwa	Gnida od Kan. Łęka-Dobrogosty do ujścia
	kod	RW6000241832899
	typ	małe i średnie rzeki na obszarze będącym pod wpływem procesów torfotwórczych (24)
Wykaz wód powierzchniowych przeznaczonych:	ostateczny status hydromorfologiczny z uzasadnieniem	silnie zmieniona część wód (SZCW) ocena ekspercka
	do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia	nie
Cel środowiskowy	do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych	nie
	stan/potencjał ekologiczny	dobry potencjał ekologiczny
Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych	stan chemiczny	dobry stan chemiczny
	monitoring	monitorowana
	aktualny stan JCWP	zły
Przedłużenie terminu osiągnięcia celu/ustalenie celów mniej rygorystycznych dla JCWP	ryzyko nieosiągnięcia celu środowisk.	zagrożona
	odstępstwo	tak
	odstępstwo, z art. 9 ust. 3 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. o zmianie ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne oraz niektórych innych ustaw	przedłużenie terminu osiągnięcia celu:- brak możliwości technicznych,
	termin osiągnięcia dobrego stanu	2027
	uzasadnienie odstępstwa	Brak możliwości technicznych. W zlewni JCWP nie zidentyfikowano presji mogącej być przyczyną występujących przekroczeń wskaźników jakości. Konieczne jest dokonanie szczegółowego rozpoznania przyczyn w celu prawidłowego zaplanowania działań naprawczych. Rozpoznanie przyczyn nieosiągnięcia dobrego stanu zapewni realizacja działań na poziomie krajowym: Utworzenie krajowej bazy danych o zmianach hydromorfologicznych. Przeprowadzenie pogłębionej analizy presji pod kątem zmian hydromorfologicznych. Opracowanie dobrych praktyk w zakresie robót hydrotechnicznych i prac utrzymaniowych wraz z ustaleniem zasad ich wdrażania oraz Opracowanie krajowego programu renaturalizacji wód powierzchniowych.
Realizacja inwestycji wymagającej odstępstwa z art. 38j ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne	odstępstwo	nie
	nazwa inwestycji	-

kod jcwpl PLRW6000241832899	
DZIAŁANIA PODSTAWOWE	
Administracyjne	-
Badanie i monitorowanie środowiska wodnego	-
Dostęp do informacji	-
Działania wynikające z konieczności porządkowania systemu gospodarki ściekowej	tak
Kontrola użytkowników prywatnych i przedsiębiorstw	-
Kształtowanie naturalnych warunków hydrodynamicznych oraz ochrona ekosystemów i zachowanie różnorodności biologicznej	-
Kształtowanie naturalnych warunków hydrologicznych oraz ochrona ekosystemów i zachowanie różnorodności biologicznej	-
Ograniczenie odpływu biogenów z terenów rolniczych	-
Ograniczenie rozprzestrzeniania zanieczyszczeń	-
Optymalizacja zużycia wody	-
Realizacja Krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych	-
Realizacja zadań systemowych gospodarki odpadami zawartych w planach gospodarowania odpadami	-
Sprawozdawczość z zakresu korzystania z wód	-
Ustanowienie obszarów ochronnych zbiorników wód śródlądowych	-

kod jcwpl PLRW6000241832899	
DZIAŁANIA UZUPELNIAJĄCE	
Administracyjne	-
Analiza stanu	-
Analiza stanu zlewni	tak
Badanie i monitorowanie środowiska morskiego	-
Badanie i monitorowanie środowiska wodnego	-
Dostęp do informacji	-
Działania rekultywacyjne	-
Indywidualne ustalenie celu środowiskowego	-
Kontrola użytkowników	-
Monitoring wód	-
Ograniczenie wpływu presji morfologicznej	-
Opracowanie warunków korzystania z wód zlewni	-
Optymalizacja zużycia wody	-
Przegląd pozwoleń wodnoprawnych	-
Realizacja Krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych	-
Realizacja wieloletniego programu zarybiania	-
Sprawozdawczość z zakresu korzystania z wód	-
Weryfikacja Programu ochrony środowiska	-
Zapewnienie ciągłości rzek i potoków poprzez udrożnienie obiektów stanowiących przeszkodę dla migracji ryb	-

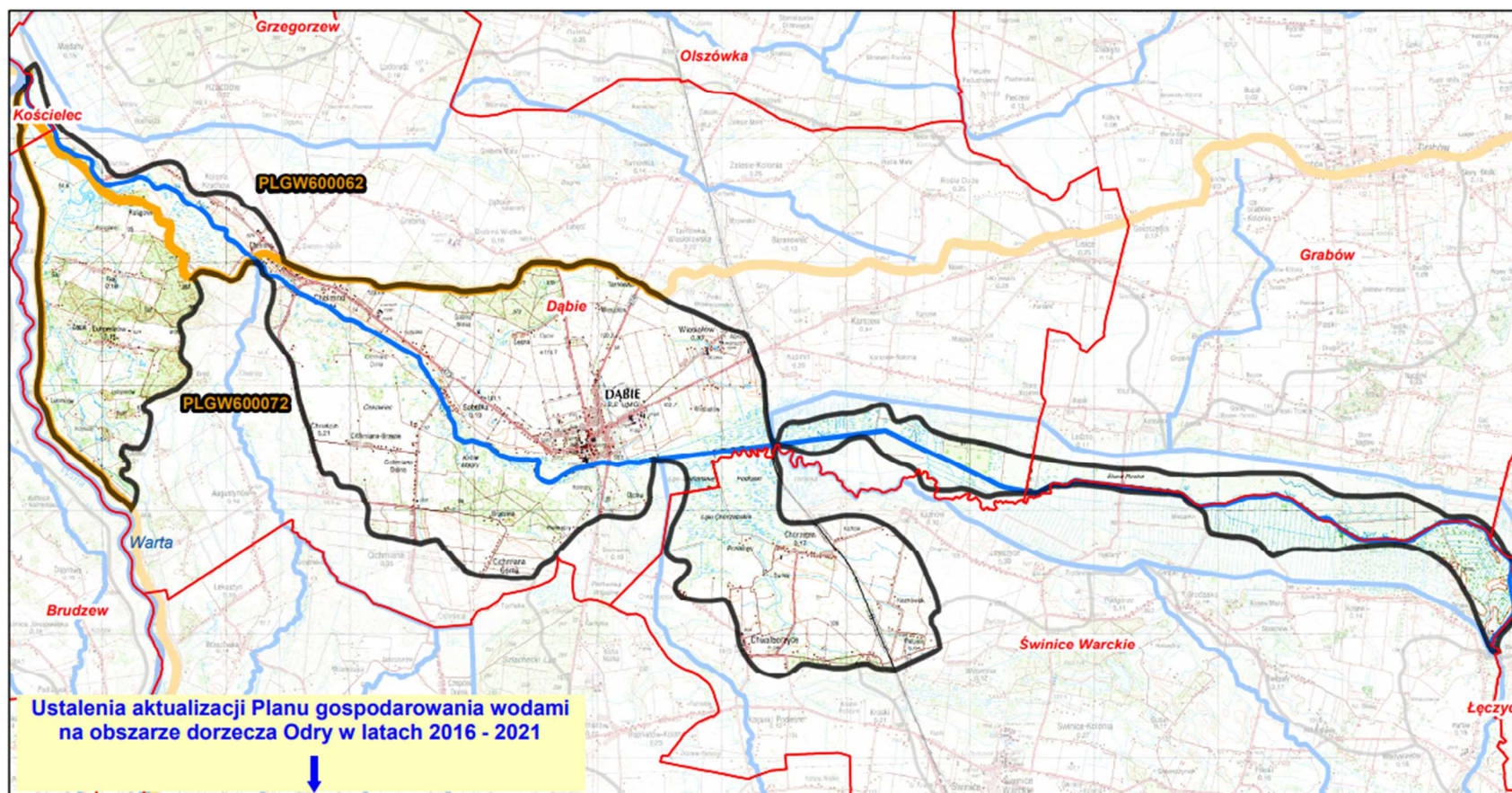
Jednolita część wód powierzchniowych (jcw):
Ner od Kanału Zbylczyckiego do ujścia
(PLRW600024183299)

pozostałe jednolite części wód położone w zlewni jcw:
wody podziemne
PLGW600072
PLGW600062

Legenda

- granica gminy
- granica zlewni jednolitej części wód powierzchniowych
- rzeki - jednolite części wód powierzchniowych
- jeziora - jednolite części wód powierzchniowych
- wody podziemne - jednolita część wód
- zbiorniki wodne

NR 139

Ner od Kanału Zbylczyckiego do ujścia (RW600024183299)

Charakterystyka	nazwa	Ner od Kanału Zbylczyckiego do ujścia
	kod	RW600024183299
	typ	małe i średnie rzeki na obszarze będącym pod wpływem procesów torfotwórczych (24)
	ostateczny status hydromorfologiczny z uzasadnieniem	silnie zmieniona część wód (SZCW) ocena ekspercka
Wykaz wód powierzchniowych przeznaczonych:	do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia	nie
	do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych	nie
Cel środowiskowy	stan/potencjał ekologiczny	dobry potencjał ekologiczny
	stan chemiczny	dobry stan chemiczny
Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych	monitoring	monitorowana
	aktualny stan JCWP	zły
	ryzyko nieosiągnięcia celu środowisk.	zagrożona
	odstępstwo	tak
Przedłużenie terminu osiągnięcia celu/uстановienie celów mniej rygorystycznych dla JCWP	odstępstwo, z art. 9 ust. 3 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. o zmianie ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne oraz niektórych innych ustaw	przedłużenie terminu osiągnięcia celu:- brak możliwości technicznych,
	termin osiągnięcia dobrego stanu	2021
	uzasadnienie odstępstwa	Brak możliwości technicznych. W zlewni JCWP występuje presja komunalna. W programie działań zaplanowano działania podstawowe, obejmujące uporządkowanie gospodarki ściekowej, które są wystarczające, aby zredukować tę presję w zakresie wystarczającym dla osiągnięcia dobrego stanu. Z uwagi jednak na czas niezbędny dla wdrożenia działań, a także okres niezbędny aby wdrożone działania przyniosły wymierne efekty, dobry stan będzie mógł być osiągnięty do roku 2021.
	odstępstwo	nie
Realizacja inwestycji wymagającej odstępstwa z art. 38j ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne	odstępstwo	nie
	nazwa inwestycji	-

kod jcwp PLRW600024183299	
DZIAŁANIA PODSTAWOWE	
Administracyjne	-
Badanie i monitorowanie środowiska wodnego	-
Dostęp do informacji	-
Działania wynikające z konieczności porządkowania systemu gospodarki ściekowej	tak
Kontrola użytkowników prywatnych i przedsiębiorstw	tak
Kształtowanie naturalnych warunków hydrodynamicznych oraz ochrona ekosystemów i zachowanie różnorodności biologicznej	-
Kształtowanie naturalnych warunków hydrologicznych oraz ochrona ekosystemów i zachowanie różnorodności biologicznej	-
Ograniczenie odpływu biogenów z terenów rolniczych	-
Ograniczenie rozprzestrzeniania zanieczyszczeń	-
Optymalizacja zużycia wody	-
Realizacja Krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych	tak
Realizacja zadań systemowych gospodarki odpadami zawartych w planach gospodarowania odpadami	-
Sprawozdawczość z zakresu korzystania z wód	-
Ustanowienie obszarów ochronnych zbiorników wód śródlądowych	-

kod jcwp PLRW600024183299	
DZIAŁANIA UZUPEŁNIAJĄCE	
Administracyjne	-
Analiza stanu	-
Analiza stanu zlewni	-
Badanie i monitorowanie środowiska morskiego	-
Badanie i monitorowanie środowiska wodnego	-
Dostęp do informacji	-
Działania rekultywacyjne	-
Indywidualne ustalenie celu środowiskowego	-
Kontrola użytkowników	-
Monitoring wód	-
Ograniczenie wpływu presji morfologicznej	-
Opracowanie warunków korzystania z wód zlewni	-
Optymalizacja zużycia wody	-
Przegląd pozwoleń wodnoprawnych	-
Realizacja Krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych	-
Realizacja wieloletniego programu zarybiania	-
Sprawozdawczość z zakresu korzystania z wód	-
Weryfikacja Programu ochrony środowiska	-
Zapewnienie ciągłości rzek i potoków poprzez udrożnienie obiektów stanowiących przeszkodę dla migracji ryb	-

Ocena stanu wód na obszarze dorzecza Odry zawarta jest w „Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry” przyjętym rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (Dz. U. z 2016 r. poz.1967)

W „Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry” wymieniono obszary do ochrony siedlisk lub gatunków, ustanowionych w ustawie o ochronie przyrody, dla których utrzymanie lub poprawa stanu wód jest ważnym czynnikiem w ich ochronie. Wśród JCWP rzecznych ważnych dla Obszaru Natura 2000, Obszaru Specjalnej Ochrony Ptaków, PLB100001 Pradolina Warszawsko- Berlińska wymieniono między innymi Ner od Kanału Zbylczyckiego do ujścia (kod PLRW600024183299 oraz Gnida od Kanału Łęka – Dobrogosty do ujścia (kod PLRW6000241832899) Przedmioty ochrony obszaru chronionego zależne od wód to: *Anas clypeata* (lęgowe), *Anas clypeata* (przelotne), *Anas querquedula* (lęgowe), *Anser albifrons* (przelotne), *Anser anser* (lęgowe), *Anser anser* (przelotne), *Anser fabalis* (przelotne), *Botaurus stellaris* (lęgowe), *Chlidonias hybridus* (lęgowe), *Chlidonias niger* (lęgowe), *Circus aeruginosus* (lęgowe), *Circus pygargus* (lęgowe), *Crex crex* (lęgowe), *Limosa limosa* (lęgowe), *Luscinia svecica* (lęgowe), *Numenius arquata* (lęgowe), *Philomachus pugnax* (przelotne), *Pluvialis apricaria* (przelotne), *Podiceps nigricollis* (lęgowe), *Porzana parva* (lęgowe), *Porzana porzana* (lęgowe), *Tringa totanus* (lęgowe)

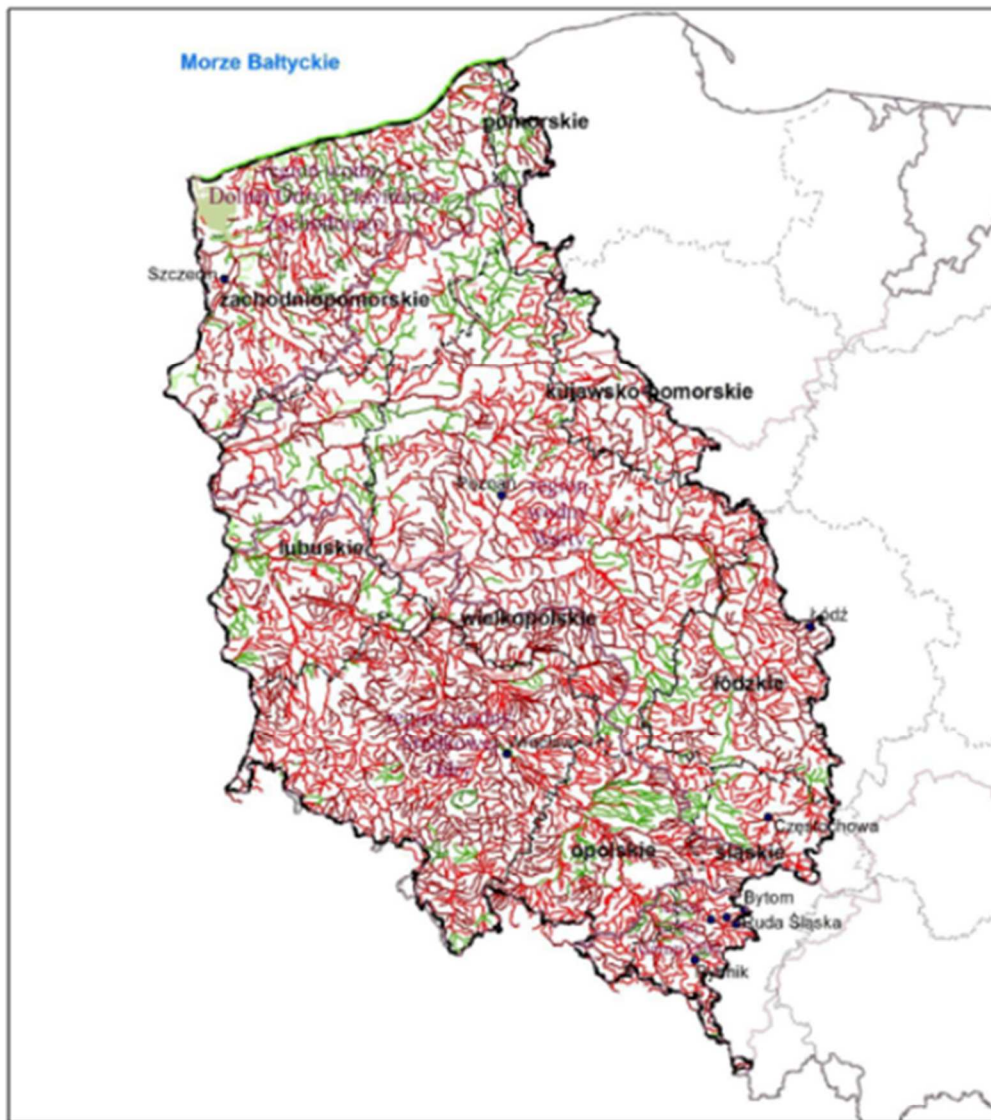
Wśród JCWP rzecznych ważnych dla Obszaru Natura 2000, Obszaru Specjalnej Ochrony Ptaków, PLB300002 Dolina Środowej Warty wymieniono między innymi Ner od Kanału Zbylczyckiego do ujścia (kod PLRW600024183299 oraz Dopływ z Zalesia (kod PLRW60002318332929).

Przedmioty ochrony obszaru chronionego zależne od wód to: *Alcedo atthis* (lęgowe), *Anas clypeata* (lęgowe), *Anas crecca* (lęgowe), *Anas querquedula* (lęgowe), *Anas strepera* (lęgowe), *Anser anser* (lęgowe), *Anser anser* (przelotne), *Ardea cinerea* (lęgowe), *Botaurus stellaris* (lęgowe), *Charadrius hiaticula* (lęgowe), *Chlidonias hybridus* (lęgowe), *Chlidonias Niger* (lęgowe), *Ciconia ciconia* (lęgowe), *Circus aeruginosus* (lęgowe), *Circus pygargus* (lęgowe), *Crex crex* (lęgowe), *Gallinago gallinago* (lęgowe), *Grus grus* (lęgowe), *Grus grus* (przelotne), *Ixobrychus minutus* (lęgowe), *Limosa limosa* (lęgowe), *Luscinia svecica* (lęgowe), *Numenius arquata* (lęgowe), *Porzana porzana* (lęgowe), *Sterna albifrons* (lęgowe), *Tringa totanus* (lęgowe)

Wśród JCWP rzecznych ważnych dla Obszaru Natura 2000, Obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty PLH100006 Pradolina Bzury – Neru wymieniono między innymi: Gnida od Kanału Łęka – Dobrogosty do ujścia (kod PLRW6000241832899), Ner od Kanału Zbylczyckiego do ujścia (kod PLRW600024183299).

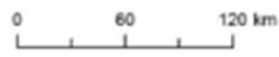
Przedmioty ochrony obszaru chronionego zależne od wód to: siedlisko 6410, siedlisko 6430, siedlisko 7140, siedlisko 7230, siedlisko 91E0, *Liparis loeselii*, *Castor fiber*, *Lutra lutra*, *Bombina bombina*, *Triturus cristatus*, *Lampetra planeri*, *Lycaena helle*

Utrzymanie lub poprawa stanu JCWP Neru od Kanału Zbylczyckiego do ujścia jest ważnym czynnikiem w ochronie także obszaru chronionego krajobrazu Pradoliny Warszawsko-Berlińskiej (położonego w sąsiednich gminach)

Legenda

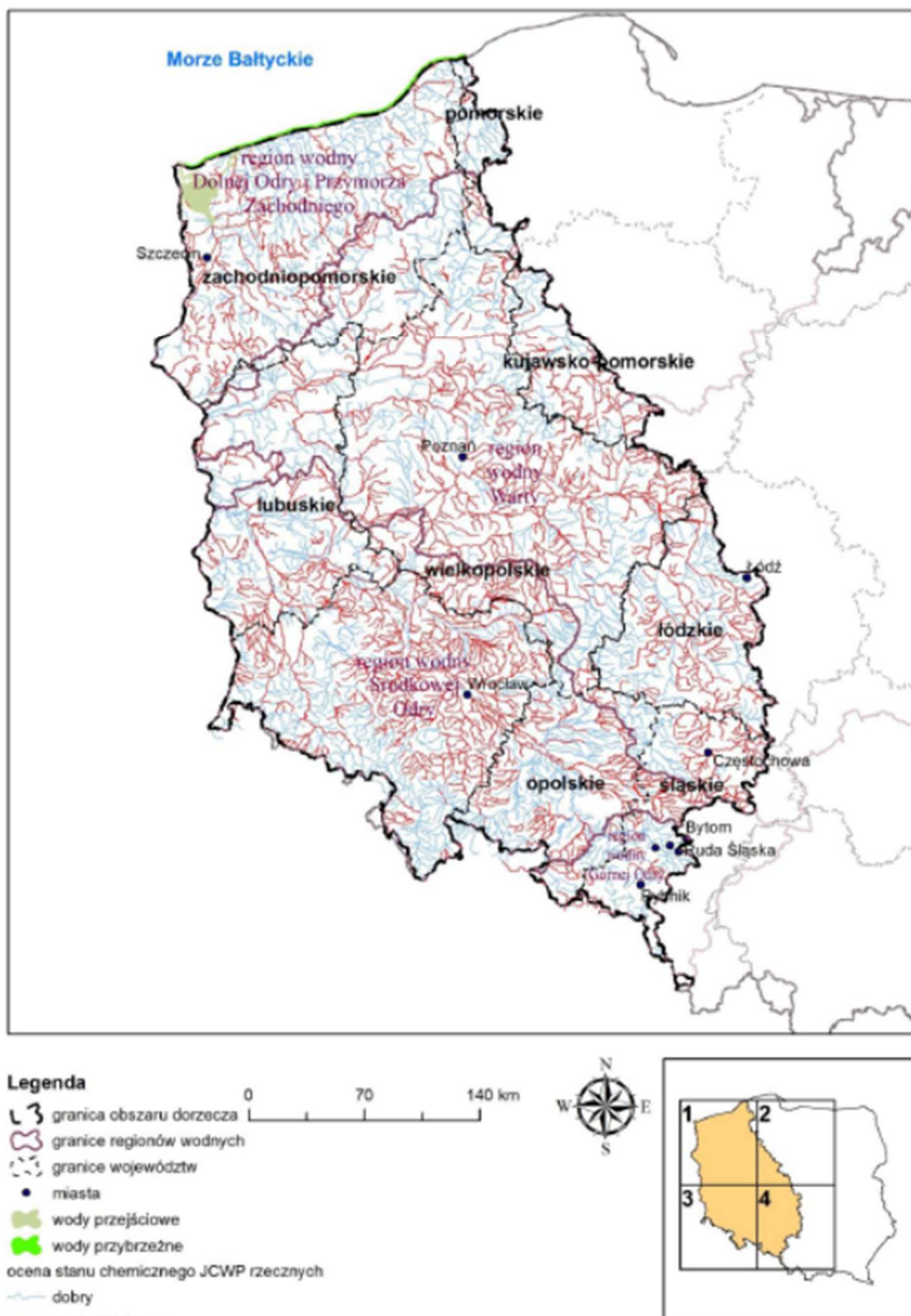
- granica obszaru dorzecza
- granice regionów wodnych
- granice województw
- miasta
- wody przejściowe
- wody przybrzeżne

ocena stanu JCWP rzecznych

naturalnych	silnie zmienionych	sztucznych
dobry	dobry	dobry
zły	zły	zły

Ocena stanu JCWP rzecznych

Ocena stanu chemicznego JCWP rzecznych

W wykazie jednolitych części wód powierzchniowych wrażliwych na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych w regionie wodnym Warty, zgodnie z Załącznikiem do Rozporządzenia Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Poznaniu z dnia 28 lutego 2017 r. znalazły się JCWP RW600024183299 - Ner od Kanału Zbylczyckiego do ujścia oraz JCWP RW6000241832899 - Gnida od Kanału Łęka – Dobrogosty do ujścia.

WODY PODZIEMNE

Na terenie gminy występują dwa główne użytkowe poziomy wodonośne: kredy górnej i położony nad nim czwartorzędowy. Pierwszym poziomem wodonośnym występującym na obszarze jest poziom wód czwartorzędowych – gruntowych, zalegający na głębokości około 2,5 do 9,0 m p.p.t. w warstwie piasków drobnoziarnistych i gliny piaszczystej. Natomiast pierwszym użytkowym poziomem wodonośnym jest poziom kredowy, zalegający na głębokości od 30,0m do 56,0 m p.p.t. Poziom ten jest w sposób naturalny chroniony przed bezpośrednim dopływem ewentualnych zanieczyszczeń, przez nadkład gliny zwałowej o miąższości około 24,0 m. Nadkład ten pełni rolę absorbcyjną i spowalniającą dopływ ewentualnych zanieczyszczeń infiltrujących z powierzchni terenu. Warstwy geologiczne stosunkowo dobrze chronią użytkową warstwę wodonośną przed zanieczyszczeniem. Zaprojektowany w studium rodzaj inwestycji nie powinien negatywnie oddziaływać na środowisko gruntowo – wodne; warunkiem uzyskania takiego stanu jest zastosowanie rozwiązań technicznych gwarantujących eliminację możliwości zanieczyszczenia środowiska gruntowego, a za jego pośrednictwem warstwy wodonośnej.

Poza użytkowymi piętrami wodonośnymi w lokalnych zagłębieniach o utrudnionym odpływie występują wierzchówki (na głębokości ok. 1,5 - 2 m) Ich zasilanie jest silnie związane z opadami atmosferycznymi i w okresie letnim może zanikać.

Prowadzone prace melioracyjne spowodowały zmiany poziomu wód gruntowych w obrębie terenów rolniczych.

Według podziału Polski na JCWPd gmina Dąbie położona była na JCWPd o numerach 64, 79, o kodach: PLGW650064, PLGW650079 (starsze wyniki badań posługują się obowiązującą wcześniej numeracją JCWPd)

JCWPd wg Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (Dz. U. z dnia 6 grudnia 2016 r. poz.1967) Aktualnie gmina Dąbie znajduje się w obrębie JCWPd 62, 72, 71. Tereny objęte opracowaniem znajdują się w obrębie JCWPd 62 i JCWPd 72.

zanieczyszczeniu wód podziemnych, przestrzeganie zasad zagospodarowania określonych w przepisach odrębnych dotyczących ochrony wód podziemnych.

Pierwszym poziomem wodonośnym występującym na obszarze jest poziom wód czwartorzędowych – gruntowych, zalegający na głębokości około 2,5 do 9,0 m p.p.t. w warstwie piasków drobnoziarnistych i gliny piaszczystej. Natomiast pierwszym użytkowym poziomem wodonośnym jest poziom kredowy, zalegający na głębokości od 30,0m do 56,0 m p.p.t. Poziom ten jest w sposób naturalny chroniony przed bezpośrednim dopływem ewentualnych zanieczyszczeń, przez nadkład gliny zwałowej o miąższości około 24,0 m. Nadkład ten pełni rolę absorbcyjną i spowalniającą dopływ ewentualnych zanieczyszczeń infiltrujących z powierzchni terenu. Warstwy geologiczne stosunkowo dobrze chronią użytkową warstwę wodonośną przed zanieczyszczeniem. Zaprojektowany w studium rodzaj inwestycji nie powinien negatywnie oddziaływać na środowisko gruntowo – wodne. Warunkiem uzyskania takiego stanu jest zastosowanie rozwiązań technicznych gwarantujących eliminację możliwości zanieczyszczenia środowiska gruntowego, a za jego pośrednictwem warstwy wodonośnej.

Wody geotermalne

Na terenie gminy występują złoża wód geotermalnych. Na podstawie badań odwiertu w miejscowości Tarnówka stwierdzono obecność wód geotermalnych o wydajności źródła 70m³/h i temperaturze 60°C. Złoża nadają się do wykorzystania w celach leczniczych, grzewczych oraz rekreacyjnych. Bariere w wykorzystaniu źródła mogą stanowić koszty eksploatacji oraz rozwoju związanej z nim infrastruktury.

MONITORING JAKOŚĆ WÓD

Monitoringiem jakości **wód powierzchniowych** na terenie gminy objęta jest rzeka Ner.

Przeprowadzane na przestrzeni lat badania wykazują duże zanieczyszczenie wód rzeki – wody rzeki przez wiele lat znajdowały się w piątej klasie czystości.

Na jakość wód Neru znaczący wpływ ma aglomeracja łódzka. W badaniach prowadzonych przez łódzki WIOŚ w latach 2007 i 2008 w czterech punktach pomiarowo-kontrolnych zlokalizowanych na Nerze (w punktach Smulsko, Lutomiersk, Poddębice oraz Podłęże - most) czterokrotnie klasą wynikową dla jakości wód była klasa piąta. Głównymi czynnikami decydującymi o niskiej jakości wód powierzchniowych były zanieczyszczenia bakteriologiczne (miano coli typu feralnego) oraz fizyko-chemiczne (biogenne pierwiastki: fosfor ogólny, fosforany i różne formy azotu). Rodzaj zanieczyszczeń wskazuje na źródło pochodzenia, w tym przypadku ścieki (zanieczyszczenia komunalne) oraz uprawy rolne. Zanieczyszczenia pierwiastkami biogennymi pochodzą z nawozów i środków ochrony roślin stosowanych w rolnictwie. Są one wynikiem spływów powierzchniowych oraz filtracji związków mineralnych z pól uprawnych. Decydujący wpływ na jakość wód powierzchniowych będzie miał kompleksowy rozwój gospodarki wodościekowej zarówno w gminie jak i na obszarach sąsiednich.

Wyniki badań potencjału ekologicznego w punkcie pomiarowo-kontrolnym Ner - Chelmno na podstawie ostatnich dostępnych wyników badań **z roku 2013**

Klasyfikacja elementów biologicznych, fizykochemicznych i hydromorfologicznych w punkcie pomiarowo-kontrolnym i w jednolitej części wód

Klasa elementów biologicznych – II

Klasa elementów fizykochemicznych – potencjał poniżej dobrego

Klasa elementów hydromorfologicznych – II

Pomiary jakości wód powierzchniowych Neru w punkcie pomiarowo kontrolnym w Chelmnie zgodnie z opublikowanymi przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu wynikami badań i oceną jakości wód w województwie wielkopolskim **za rok 2016** na Nerze:

Realizowany monitoring:

- diagnostyczny (MD),
- operacyjny (MO):
- wód zagrożonych niespełnieniem celów środowiskowych,
- w zakresie substancji szkodliwych dla środowiska wodnego, dla których odnotowano przekroczenia norm w latach wcześniejszych lub które są odprowadzane w zlewni,
- obszarów chronionych (MOC):
  - na obszarach siedlisk lub gatunków, dla których stan wód jest ważnym czynnikiem w ich ochronie dla JCW wyznaczonych jako niezagrożone niespełnieniem celów środowiskowych (MDna),
  - na obszarach siedlisk lub gatunków, dla których stan wód jest ważnym czynnikiem w ich ochronie dla JCW wyznaczonych jako zagrożone niespełnieniem celów środowiskowych (MOna),

- na obszarach wrażliwych na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych (MOEU).

Klasyfikacja elementów biologicznych, fizykochemicznych, hydromorfologicznych i chemicznych w punkcie pomiarowo-kontrolnym i w jednolitej części wód:

Klasa elementów biologicznych – III

Klasa elementów hydromorfologicznych – II

Klasa elementów fizykochemicznych – potencjał poniżej dobrego

Klasa elementów chemicznych – stan poniżej dobrego

Wyniki jakości wód Neru w punkcie pomiarowo kontrolnym w Chełmnie w roku 2019:

- klasyfikacja elementów biologicznych (badanie 2019 r.) – 4
- klasa elementów hydrologiczno morfologicznych (badanie 2019 r.) – 2
- klasa elementów fizykochemicznych (grupa 3.1-3.5, badanie 2019) >2
- klasyfikacja elementów fizykochemicznych – specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne – (badanie 2016 r.) – klasa 2
- klasyfikacja potencjału ekologicznego – klasa 4, słaby potencjał ekologiczny
- stan chemiczny – poniżej dobrego

Ocena stanu jcwp - zły stan wód

Wyniki jakości Kanału Niemieckiego w punkcie pomiarowym w Chełmnie w roku 2019

- klasyfikacja elementów biologicznych (badanie 2018 r.) – 4
- klasa elementów hydrologiczno morfologicznych (badanie 2018 r.) >1
- klasa elementów fizykochemicznych (grupa 3.1-3.5, badanie 2018 r.) >2
- klasyfikacja elementów fizykochemicznych – specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne – (badanie 2018 r.) – klasa 2
- klasyfikacja potencjału ekologicznego – klasa 4, słaby stan ekologiczny
- stan chemiczny – poniżej dobrego

Ocena stanu jcwp - zły stan wód

Monitoring jakości wód podziemnych.

W ramach monitoringu diagnostycznego dokonano w roku 2012 oceny wód podziemnych w punktach pomiarowych sieci krajowej, w tym w punkcie w Dąbiu w JCWPd 79 (wg starego podziału) Ocena wykazała IV klasę jakości w punkcie (surowa) i III klasę jakości w punkcie (końcowa). Jako przyczynę klasy jakości IV wskazano geogeniczne pochodzenie wskaźnika, tylko Fe w IV. W ramach monitoringu diagnostycznego w roku 2012 dokonano także oceny wód podziemnych w punkcie oznaczonym nr 1914 o współrzędnych PUWG 1992 X: 477161, 4393 Y: 480 883, 5342 w JCWPd 64 (wg starego podziału)w Kole. Ocena wykazała III klasę jakości w punkcie (surowa i końcowa).

Monitoring operacyjny jednolitych części wód podziemnych prowadzony jest w celu dokonania oceny stanu chemicznego wszystkich JCWPd uznanych za zagrożone niespełnieniem określonych dla nich celów środowiskowych oraz stwierdzenia obecności długoterminowych tendencji wzrostowych stężenia wszelkich zanieczyszczeń pochodzenia antropogenicznego. Dla terenu JCWPd 79 nie wykonywano badań w roku 2013, 2014, 2015. W roku 2013 dla JCWPd 64 w Kole w punkcie nr 1914 ocena wykazała klasę jakości IV (surowa) i III klasę jakości (końcowa) z uwagą, iż tylko pH wskazuje na IV klasę jakości (parametr terenowy). W roku 2014 dla JCWPd 64 w Kole ocena wykazała klasę jakości III (surowa) i II klasę jakości (końcowa), jesienią 2015 dla JCWPd 64 w Kole ocena jakości wykazała klasę jakości III (surowa) klasę jakości II (końcowa) oraz jako przyczynę zmian jakości wskazała: Fe i HCO₃ (geogeniczne pochodzenie) i O₂ (parametr terenowy) w III klasie jakości, głębokość otworu 56 m, otwór zafiltrowany w marglach.

W roku 2016 dokonano oceny wód podziemnych w punktach pomiarowych sieci krajowej w obrębie **JCWPd 72** w Dąbiu, w punkcie oznaczonym nr 1918 o współrzędnych PUWG 1992 X: 488750,68 Y: 469560,71 na głębokości stropu warstwy wodonośnej 34 m. Ocena wykazała III klasę jakości (surowa i końcowa). W roku 2016 dokonano oceny wód podziemnych w punktach pomiarowych sieci krajowej w obrębie **JCWPd 62** między innymi w mieście Kole, oraz w Leszczach, na terenie gminy Kłodawa, punkcie oznaczonym nr 1291 o współrzędnych PUWG 1992 X: 491317,47 Y: 493582,64 na głębokości stropu warstwy wodonośnej 165,0m. Ocena wykazała IV klasę jakości (surowa i końcowa). W punkcie oznaczonym nr 1292 o tych samych współrzędnych na głębokości stropu warstwy wodonośnej 82,7 m

klasa jakości – wskaźniki fizykochemiczne III, klasa końcowa II przyczyną zmiany klasy jakości tylko Fe i HCO₃ (geogeniczne pochodzenie) w III klasie jakości, głębokość otworu 95 m; nad ujmowanym poziomem wodonośnym występuje mułki (74-82,7 m) a pod nią piaszczysty (91,4-95 m). W punkcie oznaczonym nr 1293 o tych samych współrzędnych na głębokości stropu warstwy wodonośnej 32 m klasa jakości – wskaźniki fizykochemiczne III, klasa końcowa III. W punkcie oznaczonym nr 1294 o tych samych współrzędnych na głębokości stropu warstwy wodonośnej 22 m klasa jakości – wskaźniki fizykochemiczne V klasa końcowa V. W punkcie nr 1914 o współrzędnych PUWG 1992 X: 477161, 4393 Y: 480 883, 5342 w Kole, na głębokości stropu warstwy wodonośnej 30,2m ocena wykazała klasa jakości – wskaźniki fizykochemiczne III, klasa końcowa - II klasę, przyczyną zmiany klasy jakości tylko Fe (geogeniczne pochodzenie) i O₂ (pomiar w zróżnicowanych warunkach środowiskowych) w III klasie jakości, głębokość otworu 56 m, otwór zafiltrowany w marglach.

Monitoring operacyjny w roku 2018 w obrębie **JCWPD 62** w Leszczach, punkcie oznaczonym nr 1291 na głębokości stropu warstwy wodonośnej 165,0 m – zarówno wiosną jak i jesienią ocena wykazała IV klasę jakości (surowa i końcowa). W punkcie oznaczonym nr 1292 na głębokości stropu warstwy wodonośnej 82,7 m wiosną - klasa jakości – wskaźniki fizykochemiczne III, klasa końcowa III. W tym samym punkcie jesienią – klasa jakości V, klasa końcowa V. W punkcie oznaczonym nr 1293 na głębokości 32m – wiosną – obie klasy jakości IV, jesienią obie klasy jakości V. W punkcie oznaczonym 1294 na głębokości 22m – wiosną i jesienią – obie klasy jakości klasa V. Najbliżej terenu opracowania w granicach JCWPD 62 w Kole w roku 2018 w punkcie PUWG 1992 X – 476739,36 Y- 481546,49 (Nr monbada 1914) badania wód podziemnych prowadzone w ramach monitoringu operacyjnego wykazały:

Głębokość do stropu warstwy wodonośnej 30,2 m – wiosna

Klasa jakości wskaźników fizykochemicznych – III

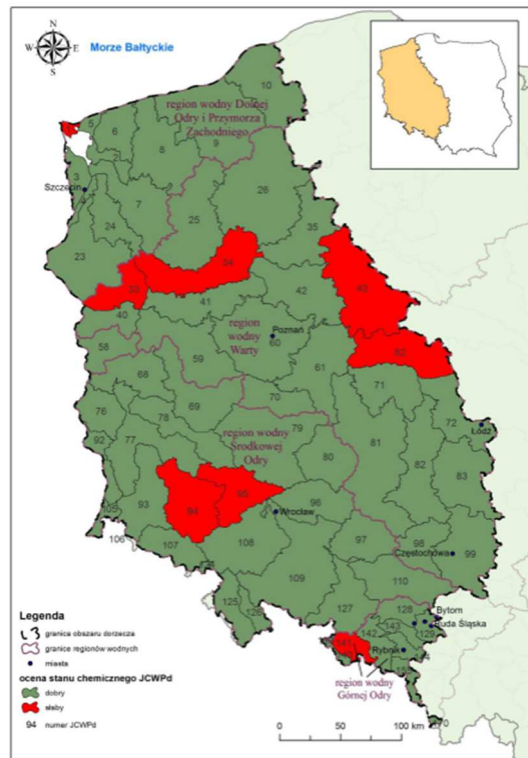
klasa jakości końcowa – II - Fe (geogeniczne pochodzenie) i O₂ (pomiar w zróżnicowanych warunkach środowiskowych) w III klasie jakości, głębokość otworu 56 m, otwór zafiltrowany w marglach

Głębokość do stropu warstwy wodonośnej 530,2 m – jesień

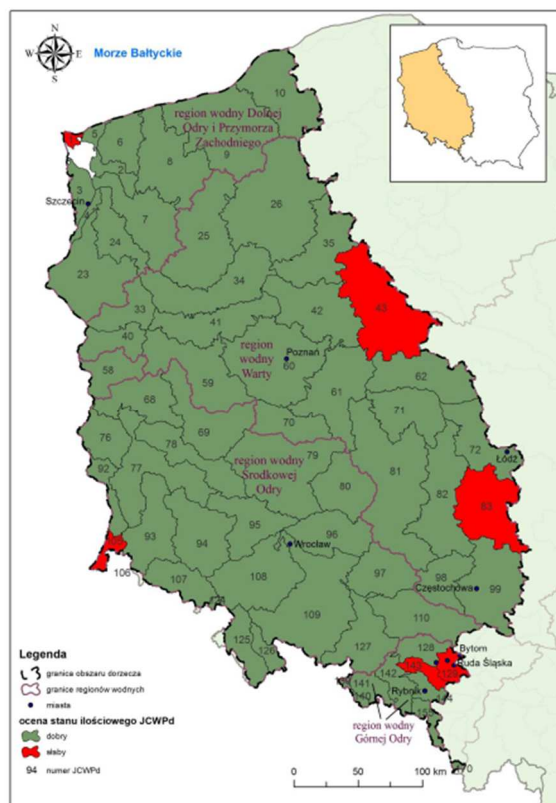
Klasa jakości wskaźników fizykochemicznych – III

klasa jakości końcowa – II - Fe (geogeniczne pochodzenie) i O₂ (pomiar w zróżnicowanych warunkach środowiskowych) w III klasie jakości, głębokość otworu 56 m, otwór zafiltrowany w marglach

Wg Oceny stanu JCWPD 62 i 72 na obszarze dorzecza Odry zawartej w „Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry” przyjętym rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (Dz. U. z 2016 r. poz.1967):

Stan chemiczny JCWPd 62 jest słaby, JCWPd 72 jest dobry

Stan ilościowy JCWPd 62 oraz JCWPd 72 jest dobry

Charakterystyka	kod	GW600072
Wykaz wód podziemnych przeznaczonych	do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia	tak
Cel środowiskowy	stan chemiczny	dobry stan chemiczny
	stan ilościowy	dobry stan ilościowy
Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych	monitoring	monitorowana
	stan chemiczny	dobry
	stan ilościowy	dobry
	ryzyko nieosiągnięcia celu środowisk.	niezagrożona
Przedłużenie terminu osiągnięcia celu/ustalenie celów mniej rygorystycznych dla JCWPd	odstępstwo	nie
	odstępstwo, z art. 9 ust. 3 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. o zmianie ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne oraz niektórych innych ustaw	nie dotyczy
	termin osiągnięcia dobrego stanu	nie dotyczy
	uzasadnienie odstępstwa	nie dotyczy
Realizacja inwestycji wymagającej odstępstwa z art. 38j ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne	odstępstwo	nie
	nazwa inwestycji	-

Charakterystyka	kod	GW600062
Wykaz wód podziemnych przeznaczonych	do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia	tak
Cel środowiskowy	stan chemiczny	dobry stan chemiczny; mniej rygorystyczny cel dla parametru Cl (ochrona stanu przed dalszym pogorszeniem)
	stan ilościowy	dobry stan ilościowy
Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych	monitoring	monitorowana
	stan chemiczny	słaby
	stan ilościowy	dobry
	ryzyko nieosiągnięcia celu środowisk.	zagrożona
Przedłużenie terminu osiągnięcia celu/ustalenie celów mniej rygorystycznych dla JCWPd	odstępstwo	tak
	odstępstwo, z art. 9 ust. 3 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. o zmianie ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne oraz niektórych innych ustaw	ustalenie celów mniej rygorystycznych: - brak możliwości technicznych
	termin osiągnięcia dobrego stanu	2021
	uzasadnienie odstępstwa	Ze względu na odwadnianie odkrywkowej kopalni węgla brunatnego prowadzone przez KWB „Konin”; lokalny dopływ słonych wód kopalnianych. Z uwagi na wielopoziomowy charakter systemu wodonośnego leja depresyjny w poziomie przypowierzchniowym ma znacznie ograniczony zasięg w stosunku do leja depresyjnego w głębszych poziomach wodonośnych. Zagrożenie dla wód podziemnych stanowi szeroko rozumiana infrastruktura kopalniana i przemysłowa.
Realizacja inwestycji wymagającej odstępstwa z art. 38j ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne	odstępstwo	tak
	nazwa inwestycji	Eksploracja węgla brunatnego ze złoża Dęby Szlacheckie, Eksploatacja węgla brunatnego ze złoża „Ościslowo”. Inwestycje spełniają potrzebę nadrzędnego interesu społecznego, a cele środowiskowe nie mogą być osiągnięte za pomocą innych działań znacznie korzystniejszych z punktu widzenia środowiska naturalnego. Zostało przewidziane zastosowanie działań minimalizujących negatywny wpływ na stan wód.

W 2019 roku Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy, na zlecenie Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska, w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, przeprowadził monitoring diagnostyczny stanu chemicznego jednolitych części wód podziemnych. Próbkę wód podziemnych pobrano w 1289 punktach pomiarowych.

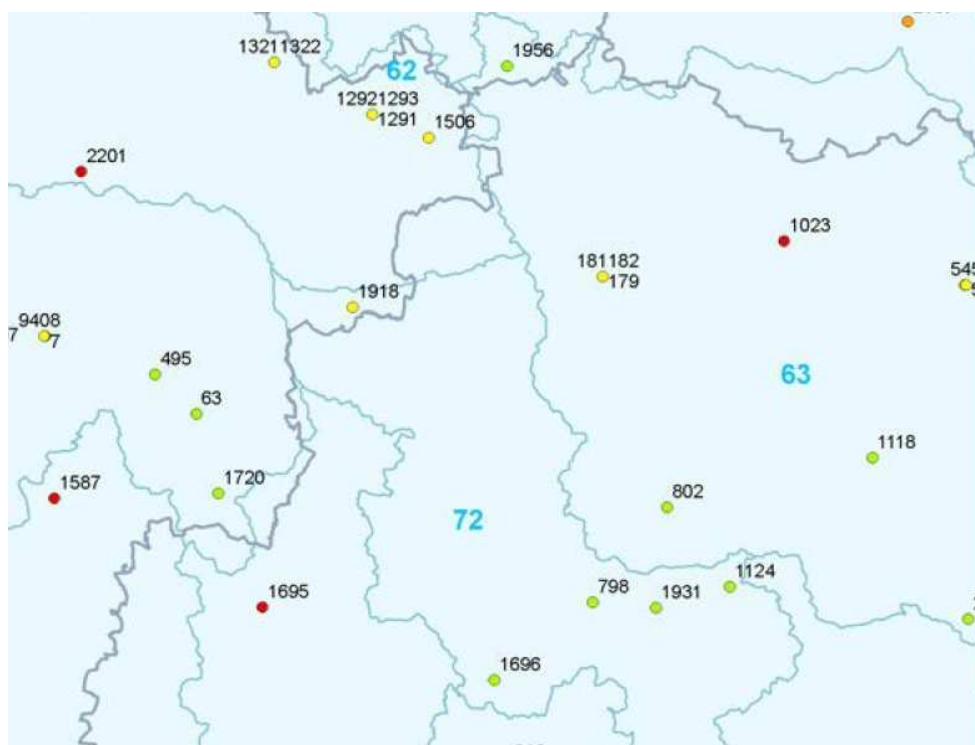
Wyniki oznaczeń terenowych i laboratoryjnych poddano analizie i wyznaczono klasy jakości wód podziemnych w punktach pomiarowych. Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 11 października 2019 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu jednolitych części wód podziemnych (Dz. U. 2019 poz. 2148) klasyfikacja elementów fizykochemicznych stanu wód podziemnych obejmuje pięć następujących klas jakości wód podziemnych:

- I klasa – wody bardzo dobrej jakości,
- II klasa – wody dobrej jakości,
- III klasa – wody zadowalającej jakości,
- IV klasa – wody niezadowalającej jakości,
- V klasa – wody złej jakości.

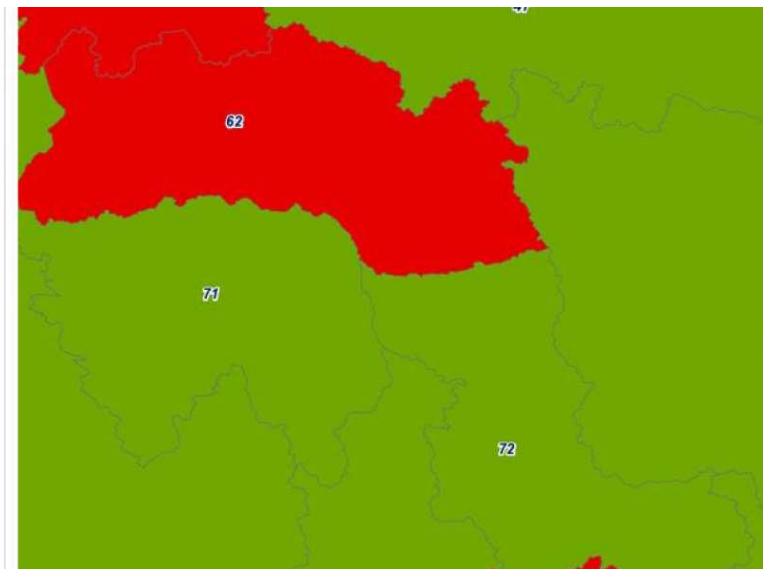
Zestawienie tabelaryczne z klasyfikacją wód podziemnych: 2019 - Klasy jakości wód podziemnych - monitoring jakości wód podziemnych - monitoring diagnostyczny „**opracowano na podstawie danych Inspekcji Ochrony Środowiska uzyskanych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska**” **Aktualność udostępnionych informacji zgodna z datą ich przygotowania (czerwiec 2020).**

Syntetyczne przedstawienie wyników badań przedstawia mapa.

W Kole oraz w Leszczach (JCWPd 62) monitoring diagnostyczny w roku 2019 wykazał III klasę jakości wód podziemnych. W Dąbju w obrębie JCWPd 72 wykazał III klasę jakości wód podziemnych.

Dane uzyskane podczas badań monitoringowych w 2019 roku posłużyły do oceny stanu jednolitych części wód podziemnych, która została wykonana zgodnie z zasadami określonymi w Rozporządzeniu Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 11 października 2019 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu jednolitych części wód podziemnych (Dz. U. 2019 poz. 2148) w podziale na 172 JCWPd. Syntetyczne przedstawienie wyników oceny przedstawia mapa. Ocena stanu jednolitych części wód podziemnych wg danych z 2019 roku w podziale na 172 JCWPd. Stan JCWPd 62 był słaby, stan JCWPd 72 jest dobry.

Na terenie gminy znajduje się zrehabilitowane składowisko odpadów komunalnych w Sobótce. Stanowi ono potencjalne zagrożenie dla wód podziemnych obszaru gminy oraz jakości wód powierzchniowych, w wyniku infiltracji zanieczyszczeń z obszaru składowiska w głąb ziemi. W obrębie składowiska zlokalizowano piezometry, mające monitorować ewentualne przenikanie substancji szkodliwych. Głównymi zagrożeniami dla wód na terenie opracowania jest ich zanieczyszczenie oraz zmniejszająca się retencja. Podstawowymi źródłami zanieczyszczeń zarówno wód powierzchniowych jak i podziemnych są ścieki komunalne i przemysłowe odprowadzane (zrzut zanieczyszczeń z oczyszczalni ścieków) do rzek lub gruntu, zanieczyszczenia obszarowe (związane ze stosowaniem nawozów i środków ochrony roślin w rolnictwie)

Mniejsze znaczenie ma wpływ zanieczyszczeń ropopochodnych z nawierzchni drogowych.

Przenikające w głąb zanieczyszczenia stanowią zagrożenie dla jakości głównie wód gruntowych, ze względu na brak izolacji (warstwy utworów trudno przepuszczalnych) oraz ich zasilanie przez infiltrację. Wody wgłębne teoretycznie w mniejszym stopniu narażone są na przenikanie zanieczyszczeń (ze względu na większą miąższość warstw izolacyjnych) jednakże badania jakości wód wgłębnych wykazały obecność amoniaku.

Innego rodzaju problemem jest panująca w ostatnich latach susza hydrologiczna, przyczyniająca się do obniżenia poziomu występowania wód podziemnych. Towarzyszą im utrzymujące się niżówki na rzekach. W Nadleśnictwie dodatkowo zwraca się uwagę na zagrożenia obniżenia wód podziemnych w wyniku prowadzonej w tym rejonie eksploatacji węgla brunatnego w kopalniach odkrywkowych. Na terenie gminy Dąbie zagrożenie to jest ograniczone, a prowadzone wydobywanie piasku odbywa się z pominięciem złóż „mokrych”.

Zmianę lokalnych stosunków wodnych powodują prowadzone prace budowlane (związane z nimi odwadnianie terenu) oraz jednostronne melioracje użytków rolnych. W ramach przeciwdziałania zmniejszającym się zasobom wodnym wskazana jest minimalizacja zużycia wód podziemnych na cele inne niż konsumpcyjne oraz prowadzenie oszczędnej gospodarki wodnej.

Tereny objęte sporządzaną zmianą studium znajdują się poza strefami ochrony ujęć wody.

ZAGROŻENIA POWODZIOWE

Osobnym zagrożeniem jest możliwość występowania powodzi. Obszar gminy bezpośrednio przyległy do Warty został zabezpieczony wałami przeciwpowodziowymi, przy czym nie zabezpieczone jest ujście Neru. W miejscu tym przy wezbraniach mogą występować cofki, zalewające tereny położone w dolinie Neru.

Dla obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi na terenie gminy Dąbie sporządzono mapy zagrożenia powodziowego. Na mapach zagrożenia powodziowego przedstawiono

- 1) obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi 0,2% (raz na 500 lat)
- 2) obszary szczególnego zagrożenia powodzią;
- 3) obszary obejmujące tereny narażone na zalanie w przypadku uszkodzenia lub zniszczenia wału przeciwpowodziowego.

Przez obszary szczególnego zagrożenia powodzią – rozumie się:

- a) obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1% (raz na 100 lat),
- b) obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10 % (raz na 10 lat),
- c) obszary między linią brzegu a wałem przeciwpowodziowym lub naturalnym wysokim brzegiem, w który wbudowano wał przeciwpowodziowy, a także wyspy i przymuliska, o których mowa w art. 224, stanowiące działki ewidencyjne.

Na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią obowiązują zapisy wynikające z przepisów odrębnych (t. j. przepisów Prawo wodne).

Zgodnie z art. 77 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. - Prawo wodne (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 310 z późn zm.) na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią obowiązują zakazy:

- a) gromadzenia ścieków, nawozów naturalnych, środków chemicznych, a także innych substancji lub materiałów, które mogą zanieczyścić wody, oraz prowadzenia przetwarzania odpadów, w szczególności ich składowania,
- b) lokalizowania nowych cmentarzy.

Zgodnie z art.77 ust.3 „Jeżeli nie spowoduje to zagrożenia dla jakości wód w przypadku wystąpienia powodzi, właściwy organ Wód Polskich może, w drodze decyzji, zwolnić od zakazu, o którym mowa w ust. 1 pkt 3, określając warunki niezbędne dla ochrony jakości wód.”

Zgodnie z wnioskiem Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Poznaniu z dnia 4 marca 2021 r. budowa farmy fotowoltaicznej na terenach szczególnego zagrożenia powodzią nie powinna mieć miejsca oraz, że zasadne jest, aby UM w Dąbiu rozpatrzył ponownie sprawę i zmienił zakres terenu. Burmistrz Miasta postanowił o sporządzeniu projektu zmiany studium w zakresie, w jakim został zobowiązany przez uchwałę Rady Miejskiej, uznając, że ograniczenie terenu może nastąpić po odmowie uzgodnienia projektu. Z uwagi na decyzję PO.RPP.610.218.2017.MS z dnia 21 kwietnia 2021 r. Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie, Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Poznaniu odmawiającą uzgodnienia projektu w zakresie dotyczącym zabudowy i zagospodarowania terenu położonego na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią zmianą studium objęto część terenów określonych w uchwale Nr XXIII/190/2020 Rady Miejskiej w Dąbiu z dnia 22 września 2020 roku. Zmianą studium nie obejmuje się terenów szczególnego zagrożenia powodzią.

ZAGROŻENIA OSUWANIEM SIĘ MAS ZIEMNYCH

Zgodnie z art. 101 pkt 6 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska, ochrona powierzchni ziemi polega na zapobieganiu ruchom masowym ziemi i ich skutkom. Według art. 3 pkt 32a w/w ustawy ruchy masowe ziemi określone zostały jako powstające naturalnie lub na skutek działalności człowieka; osuwanie, splezywanie lub obrywanie powierzchniowych warstw skał, zwietrzliny i gleby.

Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym przewiduje uwzględnienie „występowania obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych i określenie „obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi i osuwania się mas ziemnych” w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin oraz nakłada obowiązek określenia „granic i sposobów zagospodarowania terenów lub obiektów podlegających ochronie, ustalonych na podstawie odrębnych przepisów, w tym terenów górniczych, a także narażonych na niebezpieczeństwo powodzi oraz zagrożonych osuwaniem się mas ziemnych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. Ponadto ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska wskazuje starostów jako odpowiedzialnych za prowadzenie rejestru terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi oraz terenów, na których ruchy te występują (art. 110a). Sposób ustanawiania w/w terenów oraz metody, zakres i częstotliwość prowadzenia obserwacji na tych terenach, a także zakres, sposób prowadzenia, formę i układ rejestru został określony w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 20 czerwca 2007 r. w sprawie informacji dotyczących ruchów masowych ziemi (Dz. U. z 2007 r. Nr 121, poz. 840).

Na terenie gminy Dąbie nie stwierdzono występowania osuwisk i wyznaczono zaledwie 1 teren zagrożony o powierzchni 1,52 ha. W obrębie Chełmno występuje teren zagrożenia ruchami masowymi ziemi nr 16878.

Na terenie objętych zmianą studium nie stwierdzono występowania terenów zagrożonych osuwaniem się mas ziemnych.

4.3. POWIETRZE ATMOSFERYCZNE I KLIMAT AKUSTYCZNY

Występujące na terenie gminy źródła zanieczyszczeń powietrza z uwagi na rodzaj wprowadzonych do środowiska zanieczyszczeń można podzielić na dwie podstawowe grupy powodujące wysoką oraz niską emisję.

Zanieczyszczenia podstawowe (dwutlenek siarki, dwutlenek azotu i pył) powstają głównie podczas spalania paliw w kotłowniach lokalnych. Stężenia tych zanieczyszczeń charakteryzują się wyraźną zmiennością w ciągu roku, w sezonie zimowym następuje wzrost ilości dwutlenku siarki i pyłu. Na jakość powietrza wpływają także zanieczyszczenia powstające w wyniku procesów technologicznych, emitowane ze źródeł mobilnych oraz zanieczyszczenia wtórne powstające w wyniku reakcji i przemian związków w zanieczyszczonej atmosferze. Zanieczyszczenia usuwane są z atmosfery poprzez proces suchego osiadania lub wymywania przez opady atmosferyczne oraz w wyniku reakcji chemicznych, które prowadzi do powstania innych związków chemicznych zwanych zanieczyszczeniami wtórnymi. Ochrona powietrza przed zanieczyszczeniem polega na zapobieganiu przekraczania dopuszczalnych stężeń substancji zanieczyszczających w powietrzu i ograniczaniu ilości lub eliminowaniu wprowadzania do powietrza tych substancji.

Na jakość powietrza na terenie gminy ma wpływ wiele czynników do których zaliczyć należy:

- strumień zanieczyszczeń powietrza dopływający spoza terenu,
- punktowe źródła emisji z jednostek organizacyjnych,
- punktowe źródła emisji tworzące tzw. niską emisję, jak np. małe kotłownie, piece indywidualnych gospodarstw domowych,
- emisja powierzchniowa,
- emisja wtórna zanieczyszczeń pyłowych spowodowana warunkami atmosferycznymi i ruchem pojazdów,
- ruch pojazdów na drogach powodujący emisję zanieczyszczeń „komunikacyjnych”.

Istotne znaczenie dla jakości powietrza ma emisja zanieczyszczeń komunikacyjnych związana z ruchem drogowym. Pojazdy samochodowe emitują gazy spalinowe, wytwarzają pyły powstające na skutek ścierania opon, hamulców na nawierzchni drogowej. W wyniku spalania paliwa przedostają się do atmosfery zanieczyszczenia gazowe, głównie: dwutlenek węgla, tlenek węgla, tlenki azotu, węglowodory, aldehydy, tlenki siarki. Powstające pyły zawierają związki ołowiu, kadmu, niklu, miedzi, a także wyższe węglowodory aromatyczne.

Ilość emitowanych zanieczyszczeń zależy od wielu czynników między innymi od:

- natężenia i płynności ruchu,
- konstrukcji silnika i jego stanu technicznego,
- zastosowania dopalaczy i filtrów,
- rodzaju paliwa,
- parametrów technicznych i stanu drogi.

Średnia ilość emitowanego tlenku węgla wynosi od 3g/km dla samochodów osobowych do 30g/km dla autobusów i samochodów ciężarowych, tlenków azotu od 0,5 g/km dla samochodów osobowych do 2,5g/km dla ciężarowych i autobusów, węglowodorów odpowiednio od 0,4g/km do 3g/km.

Celem corocznej oceny jakości powietrza dokonywanej przez WIOŚ w Poznaniu jest uzyskanie informacji o stężeniach zanieczyszczeń na obszarze stref, w tym aglomeracji, w zakresie umożliwiającym:

1. dokonanie klasyfikacji stref w oparciu o przyjęte kryteria – dopuszczalny poziom substancji w powietrzu oraz poziom dopuszczalny powiększony o margines tolerancji, a także poziom docelowy i poziom celu długoterminowego – określone w Rozporządzeniu Ministra Środowiska w sprawie dopuszczalnych poziomów. Klasyfikacja stanowi podstawę do podjęcia decyzji o potrzebie działań na rzecz poprawy jakości powietrza w strefie (opracowanie programów ochrony powietrza);
2. wskazanie prawdopodobnych przyczyn występowania ponadnormatywnych stężeń zanieczyszczeń w określonych rejonach; Określenie przyczyn występowania ponadnormatywnych stężeń, w rozumieniu wskazania źródeł emisji odpowiedzialnych za zanieczyszczenie powietrza w danym rejonie, często wymaga przeprowadzenia złożonych analiz, z wykorzystaniem obliczeń za pomocą modeli matematycznych. Analizy takie stanowią element programu ochrony powietrza;
3. wskazanie potrzeb w zakresie wzmocnienia istniejącego systemu monitoringu i oceny. W trakcie oceny rocznej prowadzona jest analiza pod kątem wskazań do reorganizacji systemu monitoringu w województwie.

Ocena i wynikające z niej działania odnoszone są do obszarów nazywanych strefami. Na potrzeby rocznej oceny jakości środowiska w województwie wielkopolskim strefę stanowi:

- aglomeracja o liczbie mieszkańców powyżej 250 tysięcy,
- miasto o liczbie mieszkańców powyżej 100 tysięcy,
- pozostały obszar województwa.

Oceny dokonuje się z uwzględnieniem dwóch grup kryteriów:

- ustanowionych ze względu na ochronę zdrowia ludzi,
- ustanowionych ze względu na ochronę roślin.

Podstawę klasyfikacji stref w oparciu o wyniki rocznej oceny jakości powietrza stanowi:

- dopuszczalny poziom substancji w powietrzu,
- dopuszczalny poziom substancji w powietrzu powiększony o margines tolerancji,
- poziom docelowy,
- poziomy celów długoterminowych.

Zgodnie z zapisem w ustawie Prawo ochrony środowiska oraz wykorzystaniem wyników oceny wyróżniamy następujące poziomy agregacji wyników klasyfikacji stref:

1. klasyfikację według parametrów – dokonywaną oddzielnie dla każdego zanieczyszczenia, z uwzględnieniem różnych czasów uśredniania stężeń dopuszczalnych oraz norm dla obszarów wydzielonych (ochrony uzdrowiskowej),
2. klasyfikację według zanieczyszczeń – dokonywaną przez przypisanie każdej strefie jednej klasy dla każdego zanieczyszczenia, tzw. klasy wynikowej (oddzielnie ze względu na ochronę zdrowia i ze względu na ochronę roślin). Klasa wynikowa strefy dla danego zanieczyszczenia odpowiada najmniej korzystnej spośród uzyskanych z klasyfikacji według parametrów dla tego zanieczyszczenia.

Wynikiem oceny, zarówno pod kątem kryteriów dla ochrony zdrowia jak i kryteriów dla ochrony roślin, dla wszystkich substancji podlegających ocenie, jest zaliczenie strefy do jednej z poniższych klas:

- do klasy A – jeżeli stężenia zanieczyszczenia na terenie strefy nie przekraczają odpowiednio poziomów dopuszczalnych, poziomów docelowych;
- do klasy B – jeżeli stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalne, lecz nie przekraczają poziomów dopuszczalnych powiększonych o margines tolerancji;
- do klasy C – jeżeli stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalne, poziomy docelowe powiększone o margines tolerancji, a w przypadku gdy margines tolerancji nie jest określony – poziomy dopuszczalne, poziomy docelowe;
- do klasy D1 – jeżeli poziom stężeń ozonu nie przekracza poziomu celu długoterminowego;
- do klasy D2 – jeżeli poziom stężeń ozonu przekracza poziom celu długoterminowego.

Zaliczenie strefy do określonej klasy zależy od stężeń zanieczyszczeń występujących na jej obszarze i wiąże się z wymaganiami dotyczącymi działań na rzecz poprawy jakości powietrza lub na rzecz utrzymania tej jakości.

W województwie wielkopolskim wszystkie strefy stanowią obszary zwykłe – obszary stref niebędące obszarami ochrony uzdrowiskowej.

W roku 2021 dla obszaru województwa wielkopolskiego przeprowadzono roczną ocenę jakości powietrza atmosferycznego dotyczącą roku 2020.

Powiat kolski na podstawie rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 2 sierpnia 2012r w sprawie stref, w których dokonuje się oceny jakości powietrza (Dz. U. z 2012 r. poz. 914), **znajduje się w strefie PL 3003.**

Tabela 7.29. Klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia ludzi - klasyfikacja podstawowa (klasy: A, C oraz A1, C1 dla pyłu PM2,5) [źródło: GIOŚ]

Lp.	Nazwa strefy	Kod strefy	SO ₂	NO ₂	C ₆ H ₆	CO	O ₃	PM10	Pb	As	Cd	Ni	B(a)P	PM2,5
1	Aglomeracja Poznańska	PL3001	A	A	A	A	A ¹⁾	A	A	A	A	A	C	A1 ²⁾
2	miasto Kalisz	PL3002	A	A	A	A	A ¹⁾	A	A	A	A	A	C	A1 ²⁾
3	strefa wielkopolska	PL3003	A	A	A	A	A ¹⁾	A	A	A	A	A	C	C1 ²⁾

¹⁾ Dla ozonu – poziom celu długoterminowego, strefy uzyskały klasę D2

²⁾ Dla pyłu PM2,5 – poziom dopuszczalny I faza, strefy: aglomeracja poznańska, miasto Kalisz oraz strefa wielkopolska uzyskała klasę A

Tabela 7.37. Klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin - klasyfikacja podstawowa (klasy: A, C) [źródło: GIOŚ]

Lp.	Nazwa strefy	Kod strefy	SO ₂	NO _x	O ₃ ¹
1	strefa wielkopolska	PL3003	A	A	A

Dla ozonu – poziom celu długoterminowego strefa wielkopolska uzyskała klasę D2

Zarząd Województwa Wielkopolskiego przygotował programy naprawcze mające na celu osiągnięcie poziomu docelowego substancji w powietrzu. Programy te zostały przyjęte uchwałami Sejmiku Województwa Wielkopolskiego w sprawie ochrony powietrza. Spośród ww. programów gminy dotyczy Program ochrony powietrza dla strefy wielkopolskiej (uchwała nr XXI/391/20 Sejmiku Woj. Wielkopolskiego z 12 lipca 2020 r. – Dz. Urz. Woj. Wielkopolskiego z 2020 r., poz. 5954) Zgodnie z programem gmina powinna podejmować działania naprawcze, w szczególności dotyczące stosowania w indywidualnych systemach grzewczych nośników niepowodujących nadmiernej emisji zanieczyszczeń, takich jak: olej opałowy, gaz, a także stosowania do celów grzewczych energii elektrycznej oraz odnawialnych źródeł energii. W przypadku stosowania indywidualnych systemów grzewczych opalanych paliwami stałymi wskazane jest stosowanie wysokosprawnych kotłów. Ponadto zaleca się budowę i rozbudowę sieci ciepłowniczych zapewniających podłączenie nowych użytkowników, a także zapewnienie „przewietrzania” terenów ze szczególnym uwzględnieniem terenów o gęstej zabudowie oraz zwiększenie powierzchni terenów zielonych (nasadzenia drzew i krzewów).

Głównym celem w ochronie powietrza jest zmniejszenie stopnia zanieczyszczenia atmosfery. Cel ten realizowany jest głównie poprzez działania prowadzące do zmniejszenia emisji zanieczyszczeń, poprzez:

- działania inwestycyjne w zakładach,
- restrukturyzację i modernizację źródeł ciepła,
- wprowadzanie paliw ekologicznych,
- wprowadzanie odnawialnych źródeł ciepła
- rozbudowę sieci ciepłych i gazowych,
- edukację ekologiczną.

Przez teren gminy przebiega **autostrada A2**. Badania zanieczyszczenia powietrza przy autostradzie. prowadzone były przy tej drodze w sąsiednim województwie łódzkim. Wzdłuż autostrady A2 rozmieszczono 18 stanowisk pomiarowych na odcinku od miejscowości Dzierżawy na zachodzie, po miejscowość Bolimów na wschodzie. Większość punktów pomiarowych rozmieszczona została w pobliżu Zgierza i Strykowa.

Planowane elektrownie fotowoltaiczne nie powodują emisji zanieczyszczeń powietrza. Produkcja energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii przyczyni się do ograniczenia zanieczyszczeń powietrza.

KLIMAT AKUSTYCZNY

Miarą jakości klimatu akustycznego jest nie przekraczanie dopuszczalnego poziomu hałasu określonego w załącznikach do rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku. Rozporządzenie określa dopuszczalne poziomy dźwięku w zależności od przeznaczenia terenu i źródeł hałasu. Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku powodowanego przez poszczególne grupy źródeł hałasu, z wyłączeniem hałasu powodowanego przez starty, lądowania i przeloty statków powietrznych oraz linie elektroenergetyczne, wyrażone wskaźnikami L_{AeqD} i L_{AeqN} , które to wskaźniki mają zastosowanie do ustalania i kontroli warunków korzystania ze środowiska w odniesieniu do jednej doby oraz wyrażone wskaźnikami L_{DWN} i L_N które to wskaźniki mają zastosowanie do ustalania i kontroli warunków korzystania ze środowiska dla prowadzenia polityki długookresowej.

Na terenach objętych zmianą studium nie planuje się obiektów powodujących zagrożenie hałasem. Projektowanym elektrowniom fotowoltaicznym nie zagraża hałas.

Powinny również być zapewnione standardy jakości środowiska, w zakresie dotrzymania wartości dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku powodowanego przez linie elektroenergetyczna (zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych

poziomów hałasu). Istniejące na terenie linii 15kV i 0,4kV nie powodują powstawania ponadnormatywnego hałasu dla terenów podlegających ochronie akustycznej.

4.4. POLA ELEKTROMAGNETYCZNE

Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska definiuje pola elektromagnetyczne jako „pole elektryczne, magnetyczne oraz elektromagnetyczne o częstotliwościach od 0Hz do 300GHz”. Takie rodzaje promieniowania mogą występować wszędzie: w domu, miejscu pracy i wypoczynku. Źródłem tego promieniowania są stacje radiowe, telewizyjne i telefonii komórkowej, medyczne urządzenia diagnostyczne i terapeutyczne, urządzenia przemysłowe i gospodarstwa domowego (kuchenki mikrofalowe) oraz systemy przesyłowe energii elektrycznej. Z punktu widzenia ochrony środowiska istotne znaczenie mają urządzenia radiokomunikacji rozsiwecznej; stacje nadawcze radiowe, telewizyjne i telefonii komórkowej, które emitują do środowiska fale elektromagnetyczne wysokiej częstotliwości w postaci radiofal o częstotliwości od 0,1 – 300 MHz i mikrofal od 300 do 300 000 MHz.

Zagadnienia ochrony ludzi i środowiska przed promieniowaniem elektromagnetycznym są uregulowane przepisami bezpieczeństwa i higieny pracy, prawa budowlanego, prawa ochrony środowiska, zagospodarowania przestrzennego i przepisami sanitarnymi. Ochrona przed polami elektromagnetycznymi polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu środowiska poprzez utrzymanie poziomów pól elektromagnetycznych poniżej dopuszczalnych lub co najmniej na tych poziomach, przez zmniejszenie poziomów pól elektromagnetycznych co najmniej do dopuszczalnych, gdy nie są one dotrzymane.

Stosownie do określonych zasad ochrony i wyznaczania obszarów oddziaływania wokół linii elektroenergetycznych przyjmuje się pięciometrowy pas technologiczny od rzutu poziomego skrajnego przewodu napowietrznych linii średniego napięcia 15 kV oraz trzymetrowy pas technologiczny od rzutu poziomego skrajnego przewodu napowietrznych linii niskiego napięcia 0,4 kV.

Wyznaczony pas technologiczny dla istniejących na terenie linii zabezpiecza tereny sąsiadujące przed ponadnormatywnym promieniowaniem elektromagnetycznym. Możliwość realizacji zabudowy we właściwej odległości od linii elektroenergetycznych zależy od wielu czynników między innymi od rodzaju izolacji zastosowanych przewodów, obciążenia wiatrem, elementów konstrukcyjnych sieci oraz budynków, maksymalnej temperatury przewodu, obciążenia oblodzeniem, warunków lokalnych.

Na terenie gminy Dąbie nie umieszczono punktu pomiarowego badań poziomu pól elektromagnetycznych w środowisku, prowadzonych przez WIOŚ w Poznaniu w ramach Państwowego Monitoringu Ochrony Środowiska. Podobnie jak w latach ubiegłych w roku 2020 w żadnym z punktów pomiarowych nie stwierdzono przekroczenia poziomu dopuszczalnego (7V/m dla zakresu częstotliwości od 3 MHz do 300 GHz).

4.5. WARUNKI METEOROLOGICZNE I KLIMAT

Obszar gminy i miasta Dąbie, leży na styku regionu środkowopolskiego i subregionu kujawskiego, reprezentującego obszar słabnących wpływów oceanicznych oraz Bałtyku (podział na strefy wg W. Okołowicza). Jest to rejon klimatu umiarkowanego, gdzie wzajemnie przenikają się wpływy klimatu oceanicznego i kontynentalnego. Ze względu na usytuowanie (wschodnia granica województwa) obszar ten na tle województwa charakteryzuje się większym wpływem cech kontynentalnych – większą amplitudą temperatur oraz krótszym okresem wegetacyjnym. Okres wegetacyjny rejonu powiatu kolskiego (za Aktualizacją Programu Ochrony Środowiska Powiatu Kolskiego) wynosi 170-180 dni. Lato na tym obszarze trwa 90-100 dni. Zima jest krótsza i wynosi od 80 do 90 dni. Dni mroźnych w roku jest ok. 30 – 50, z przymrozkami 100 – 110. Pokrywa śnieżna zalega 38 – 60 dni. Średnia roczna temperatura na tym obszarze wynosi ok. 8,4°C. Najcieplejszym miesiącem w roku jest

lipiec (ze średnią temperaturą 18,4°C), najzimniejszy styczeń (-1,3°C). Roczna amplituda temperatur wynosi 19,7 stopni. Analizując średnie roczne wielkości temperatur w wieloleciu prowadzenia obserwacji widać powolny wzrost temperatury powietrza o 0,6°C w ciągu dekady oraz znaczny wzrost maksymalnej temperatury powietrza – o 2,0°C. Zmiany te nie są bez znaczenia dla deficytów wody na tym terenie, zmniejszenia zasobów wód powierzchniowych i podziemnych oraz retencji gleb (prowadzącego do nadmiernego przesuszenia profili glebowych).

Roczne sumy opadów należą do najniższych w kraju. Średnia roczna suma opadów w przedziale pomiędzy 1951 i 2006 rokiem wynosiła 546mm. Najniższe opady zarejestrowano w 1959r. -371mm a najwyższe w 1966r. - 740mm. Prawie 64% sumy opadów przypada na okres pomiędzy majem i październikiem. Największe opady występują w lipcu – średnio 84mm, co stanowi 15% rocznej sumy opadów. Najmniejsze opady odnotowuje się w styczniu i lutym (27mm).

W skali roku najczęściej wieją wiatry z sektora zachodniego i południowo-zachodnie. Mniejszy udział mają wiatry z kierunku wschodniego, występujące w okresie wiosennym i letnim. Przeważają wiatry o prędkościach 0 – 5 m/s.

4.6. ŚRODOWISKO BIOTYCZNE, POWIĄZANIA ZEWNĘTRZNE, WEWNĘTRZNE, LASY, ŚWIAT ROŚLINNY, ŚWIAT ZWIERZĘCY, OCHRONA ŚRODOWISKA.

ŚRODOWISKO BIOTYCZNE - JAKOŚĆ, ZAGROŻENIA I SPOSOBY PRZECIWDZIAŁANIA

Według podziału geobotanicznego Polski Matuszkiewicza obszar opracowania położony jest w dziale Brandenbursko-Wielkopolskim w okręgu łęczyckim. W obrębie gminy znajdują się podokręgi geobotaniczne Doliny Warty „ujście Neru – Konin” i Doliny Neru i Górnej Bzury związane z dolinami rzecznyymi oraz Dąbski (obejmujący północną część gminy) i Uniejowski (w południowej części gminy). Wśród roślinności potencjalnej obszaru dominuje grąd środkowoeuropejski, odmiana kujawska (głównie w wersji ubogiej, na południu gminy serii żyznej). Z doliną Neru związane są potencjalne zbiorowiska niżowego łągu wiązowo-dębowego oraz niżowego łągu jesionowo - olszowego. W sąsiedztwie Warty występują potencjalne zbiorowiska borowe: kontynentalne bory mieszane sosnowo - dębowe oraz suboceaniczny bór sosnowy.

POWIĄZANIA ZEWNĘTRZNE

GMINA DĄBIE NA TLE KRAJOWEGO SYSTEMU OBSZARÓW CHRONIONYCH

Obszary chronionego krajobrazu powołano na podstawie rozporządzeń wojewodów, aktualnie powołuje się je w drodze uchwał sejmików województw. Stąd zamykają się one w granicach administracyjnych województw. Położenie gminy na styku dwóch różnych województw wymaga odniesienia się do szerszego kontekstu.

Przez obszar gminy przechodzi fragment Pradoliny Warszawsko-Berlińskiej, w obrębie województwa łódzkiego włączonej w system obszarów chronionych. Obszar powołano rozporządzeniem nr 6/2009 Wojewody Łódzkiego z dnia 24 marca 2009 r. w sprawie wyznaczenia Obszaru Chronionego Krajobrazu Pradoliny Warszawsko-Berlińskiej (Dziennik Urzędowy Województwa Łódzkiego 2009.75 poz. 710) (wraz z późniejszą zmianą rozporządzeniem nr 18/2009 Wojewody Łódzkiego z dnia 30 lipca 2009r. zmieniającym rozporządzenie Nr 6/2009 Wojewody Łódzkiego z dnia 24 marca 2009 r. w sprawie wyznaczenia Obszaru Chronionego Krajobrazu Pradoliny Warszawsko-Berlińskiej - Dziennik Urzędowy Województwa Łódzkiego 2009.236 poz. 2116). Z Pradoliną Warszawsko-Berlińską związane są ponadto OChK Doliny Bzury oraz OChK Doliny Warty i Neru. W nieco dalszej odległości położone są pozostałe OChK, z którymi obszar gminy łączy się poprzez system rzeczny. Są to m.in.: OChK Doliny Rzeki Proсны, Brąszewicki OChK, Nadwarciański OChK, Uniejowski OChK, Goplańsko-Kujawski OChK oraz Złotoryjski OChK.

GMINA NA TLE SYSTEMU NATURA 2000

Do Europejskiej Sieci Ekologicznej Natura 2000 zaliczono trzy obszary, związane z dolinami rzecznyymi na terenie gminy Dąbie. Należą do nich:

- obszar specjalnej ochrony ptaków Pradolina Warszawsko-Berlińska (PLB100001),
- obszar specjalnej ochrony siedlisk Pradoliny Bzury-Neru (PLH100006)
- obszar specjalnej ochrony ptaków Doliny Środkowej Warty (PLB300002).

POWIĄZANIA WEWNĘTRZNE – SYSTEM PRZYRODNICZY GMINY

Powiązania wewnętrzne terenu związane są z siecią hydrologiczną. Główne osie systemu przyrodniczego gminy to rzeki Warta i Ner. Z rzekami związane są obszary zasilające, na które składają się tereny lasów oraz doliny mniejszych cieków wodnych, stanowiących lokalne korytarze ekologiczne. Najważniejszymi są tu ułożone równolegle do Warty: Kanał Niemiecki i Czarna Struga, związane z Nerem Kanał Królewski i Zbylczycki oraz położona bardziej na północ rzeka Tralalka. Cieki te łączą z głównymi osiami systemu obszary łąk, pastwisk i torfowisk. Wymienione obszary stanowią podstawowy układ przyrodniczy gminy.

Układ ten wspomagają obszary pomocnicze, stanowiące ostoje dla fauny i flory na terenach nie należących do trzonu systemu przyrodniczego. Wśród obszarów tych znajdują się pozostałości parków podworskich, nieczynne cmentarze ze starodrzewiem, sady, mniejsze kompleksy leśne, roślinność zbiorowisk wodnych i przywodnych położone na terenach otwartych.

LASY - JAKOŚĆ, ZAGROŻENIA I SPOSOBY PRZECIWDZIAŁANIA

Lasy obszaru miasta i gminy Dąbie podlegają administracyjnie Nadleśnictwu Koło. Lesistość gminy Dąbie wynosi 13,7% i jest wyższa od średniej dla powiatu (11,6%), ale niższa od średniej wojewódzkiej (30,3%) oraz całego kraju (29%).

Na obszarze tym dominują gleby rdzawe, na bazie których wytworzyły się siedliska borów mieszanych świeżych oraz lasów mieszanych świeżych. Główne typy siedliskowe uzupełniają różnorodne typy lasów zależne od lokalnych warunków gruntowo-wodnych. Zgodnie z typologią leśną na terenie opracowania występują:

- bór suchy (Bs);
- bór świeży (Bśw);
- bór wilgotny (Bw);
- bór bagienny (Bb);
- bór mieszany świeży (BMśw);
- bór mieszany wilgotny (BMw);
- las mieszany świeży (LMśw);
- las mieszany wilgotny (Lw);
- las świeży (Lśw);
- las wilgotny (Lw);
- ols typowy (Ol);
- ols jesionowy (Olj);

Bazując na danych dla lasów prywatnych można stwierdzić, że na terenie miasta i gminy dominują lasy z przedziału 31-40 lat, stanowiące ponad 34% wszystkich lasów prywatnych. Znaczący udział mają również lasy w przedziałach 41-50 lat (14,7% wszystkich lasów prywatnych) i 11-20 lat (14,4%). Starodrzewu jest bardzo mało. Najstarsze kompleksy na terenie gminy występują w okolicach Ladorudza.

Na terenie gminy prowadzi się zalesienia gruntów o niskiej przydatności dla rolnictwa, głównie na gruntach prywatnych. Pomiędzy rokiem 2000 i 2008 powierzchnia lasów państwowych zwiększyła się raptem o 2,4ha, gdy w tym samym czasie powierzchnia lasów prywatnych wzrosła o ponad 100ha. Należy jednak zaznaczyć, że na terenie gminy dominują lasy będące we władaniu Skarbu Państwa. Pod zalesienia przeznaczane są tereny spełniające warunki określone w przepisach odrębnych, na wniosek właściciela gruntu.

W strukturze własności gruntów leśnych w gminie dominują lasy będące własnością Skarbu Państwa (blisko 75% wszystkich lasów – 1358ha). Mniejszy udział mają grunty leśne będące własnością osób prywatnych (25% lasów gminy - 456ha).

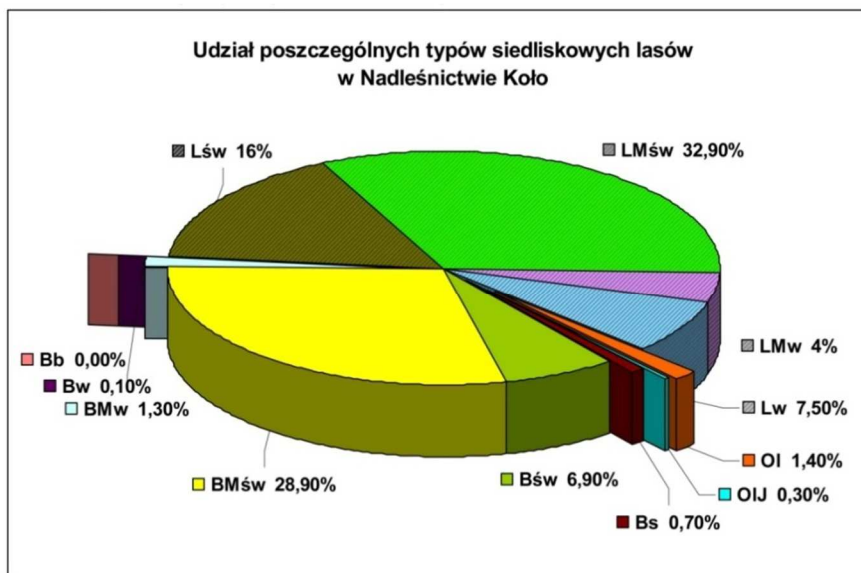
STRUKTURA PRZESTRZENNA

Największe kompleksy leśne występują w północno-zachodniej części gminy w sołectwach Ladorudz i Rzuchów. Lasy te włączają się w istniejące ciągi przyrodnicze gminy i regionu, umożliwiając przemieszczanie się zwierząt. Nieco mniejsze obszary kompleksy występują w obrębie zlokalizowanych źródeł geotermalnych pomiędzy granicą miasta a Grabiną oraz pomiędzy Wartą i Nerem w miejscowościach Gaj i Lutomirów. Na pozostałych obszarach znajdują się niewielkie, drobne powierzchnie lasów położone często w sąsiedztwie łąk, pastwisk lub pól uprawnych. Ze względu na małą powierzchnię ich powiązania przyrodnicze są ograniczone, nie występują w nich wrażliwe gatunki typowe dla danego siedliska lasu. Są to jednak obszary istotne dla funkcjonowania przyrodniczego gminy. Mozaika mniejszych i większych kompleksów leśnych, na przemian z łąkami i pastwiskami, tworzy urozmaicony, bogaty przyrodniczo obszar zasilający w krajobrazie, stanowiący często ostoje dla drobnej zwierzyny i ptactwa.

STRUKTURA SIEDLISKOWA I GATUNKOWA

Na terenie Nadleśnictwa Koło, w obrębie którego znajdują się lasy na terenie gminy, dominują siedliska lasu mieszanego świeżego (prawie 33%), bór mieszany świeży (prawie 29%) oraz las świeży (16%).

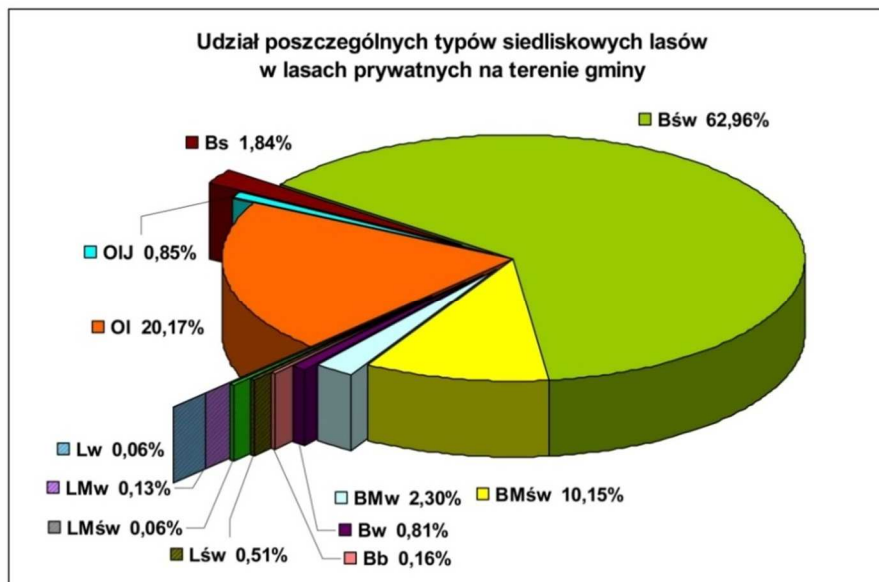
Udział poszczególnych typów siedliskowych lasów w Nadleśnictwie Koło:

Źródło: studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Dąbie

Lasy prywatne zajmują gleby gorszej jakości lub o wysokim poziomie wód gruntowych. Wynika to z obsadzenia lasami gruntów słabo przydatnych dla rolnictwa. Widać to w strukturze typów siedliskowych lasów na terenie gminy. Dominują tu siedliska borowe. Największy udział ma bór świeży, zajmujący ok. 63% powierzchni lasów prywatnych, uzupełniony o bór mieszany świeży (ok. 10% powierzchni), bór suchy (występujący na obszarach wydmywowych w miejscowościach Gaj, Lutomirów i Krzykosy - ok. 1,8% powierzchni lasów) oraz związane siedliskami wilgotnymi: bór bagienny, bór wilgotny oraz bór mieszany wilgotny (zajmujące łącznie ok. 3,3% powierzchni). Duży udział w typach siedliskowych mają olsy, zajmujący ok. 20% powierzchni lasów prywatnych (na terenie gminy występujące głównie w obrębie wsi Augustynów i Krzykosy). Są to lasy związane z terenami podmokłymi i ciekami wodnymi, występujące na terenach okresowo zalewanych. Szczegółowy udział poszczególnych typów siedliskowych lasów przedstawiono na wykresie poniżej.

Udział poszczególnych typów siedliskowych lasów w lasach prywatnych na terenie gminy

Źródło: studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Dąbie

Struktura gatunkowa lasów związana jest z ich typem siedliskowym. Gatunkami głównymi są sosna (na siedliskach borowych) oraz sosna z dębem (w przypadku borów i lasów mieszanych), olsza czarna i jesion wyniosły w olsach. Jako domieszkowe można spotkać: brzozę brodawkowatą, dąb czerwony, świerk, modrzew europejski, dagleżę, grab, wiąz, osikę, robinie akacjową, topolę, lipę oraz klon. Wg danych Nadleśnictwa Koło 50,5% drzewostanów posiada gatunki zgodne z siedliskiem, 38,1% częściowo zgodne z siedliskiem a 11,4% niezgodne z siedliskiem. Jak podaje Nadleśnictwo

częściowa zgodność dotyczy siedlisk boru mieszanego świeżego i lasu mieszanego świeżego, gdzie występuje zbyt niski udział dębu. Drzewostany niezgodne z siedliskiem to monokultury sosnowe na siedliskach lasu świeżego oraz zbyt duży udział olch i brzoź (w tym i drzewostanów olchowych i brzozowych) na siedliskach lasów wilgotnych i świeżych. Większość drzewostanów to lasy młode i średnie. Lasy prywatne to w dominującej części drzewostany poniżej 50 lat (80% lasów w gminie). Największy udział mają lasy w przedziale 31-40 lat, obejmujące 34% drzewostanów.

LASY OCHRONNE

Zgodnie z informacją uzyskaną w Nadleśnictwie Koło na terenie miasta i gminy Dąbie występują lasy wodochronne (w dolinie Neru) i glebochronne (w zachodniej części gminy). Podstawą prawną ustanowienia lasów ochronnych na terenie Nadleśnictwa Koło jest decyzja Ministra Środowiska z dnia 22 stycznia 2004 r. Lasu wodochronne na terenie miasta zajmują 99,67 ha, na terenie gminy 720,00 ha. Lasy glebochronne występują tylko na terenie gminy, zajmują powierzchnię 181,00 ha.

Zagrożenie dla lasów stwarzają pożary, zaśmiecenie, szkodliwe owady i grzyby, zwierzęta oraz zagrożenia związane z sąsiedztwem przemysłu.

Zagrożenie biologiczne stanowią szkodliwe owady oraz patogeniczne grzyby. Na uszkodzenia narażone są w szczególności lasy z dominującym udziałem sosny zwyczajnej w strukturze gatunkowej. Podejmowane działania mają charakter prewencyjny i dotyczą prowadzenia monitoringu zagrożeń oraz w razie stwierdzenia takich potrzeb okresowych oprysków. Wśród grzybów patogenicznych największe zagrożenie stwarza huba zwyczajna i opieńka miodowa, atakujące ponownie głównie sosnę. Działania zapobiegawcze polegają na usuwaniu drzew zainfekowanych oraz szczepieniu konkurencyjną grzybnią. Do powstawania uszkodzeń mechanicznych drzewostanów przyczyniają się (oprócz człowieka) duże zwierzęta, jak sarna czy daniel. Nieco gorsza sytuacja występuje w przypadku lasów prywatnych, gdzie kształtowanie właściwej struktury pionowej drzewostanu oraz jego pielęgnowanie często ograniczane są do niezbędnego minimum. Przewaga kompleksów o dużym rozdrobnieniu i niewielkich powierzchniach (głównie w lasach prywatnych) stwarza wiele problemów z zakresu gospodarki leśnej i ochrony przyrody.

Podatne na występowanie pożarów w okresach długotrwałej suszy są lasy borowe z dominującym udziałem sosny.

Na złą kondycję drzewostanów wpływa stres wodny wywołany obniżeniem poziomu wód gruntowych. Dochodzi do tego w wyniku prowadzonej działalności odkrywkowych kopalni węgla brunatnego (w tym i w sąsiadującej z Dąbiem gminie Brudzew w kopalni Koźmin) oraz utrzymującej się od kilku lat suszy hydrologicznej. Niekorzystne warunki wodne przekładają się na odporność biologiczną drzew, czyniąc je podatniejszymi na infekcje - szkodników wtórnych oraz chorób grzybowych, które wpłynęły na wzrost występowania posuszu.

ŚWIAT ROŚLINNY

Według **podziału geobotanicznego Matuszkiewicza** obszar opracowania położony jest w krainie kujawskiej, w okręgu łęczyckim. Obszar gminy podzielony jest pomiędzy podokręgi: Dąbski (centralna część gminy wraz z miastem Dąbie), Doliny Neru i górnej Bzury, Doliny Warty „ujście Neru – Konin” oraz Uniejowski (obejmujący południowy fragment gminy).

Wśród **roślinności potencjalnej** przeważa Grąd środkowoeuropejski odmiany kujawskiej, obejmujący swoim zasięgiem prawie całą wysoczyznę oraz znaczne powierzchnie położone w pradolinie. Występuje na tym terenie w dwóch postaciach: w obrębie wysoczyzny dominuje seria uboga a w obrębie pradoliny, w południowej części gminy seria żyzna. Na obszarach związanych z ciekami wodnymi w roślinności potencjalnej występuje Niżowy łęg jesionowo-olszowy oraz Olsy środkowoeuropejskie. Kontynentalne bory mieszane sosnowo-dębowe oraz Suboceaniczny bór sosnowy występują na utworach piaszczystych głównie w dolinie Warty.

W **roślinności rzeczywistej** dominują zbiorowiska przekształcone, związane z mniejszą (obszary łęgów) lub większą (łąki i pastwiska) ingerencją człowieka. Występują tu bardzo różnorodne zbiorowiska, w tym wiele zbiorowisk o dużych wartościach przyrodniczych, będących miejscem występowania chronionych gatunków roślin. Zbiorowiskami szczególnie cennymi są związane ze środowiskiem wodnym:

- starorzeczka i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z Nympheion, Potamion, twarodwodne oligo- i mezotroficzne zbiorniki wodne z podwodnymi łąkami ramienic Charetea, zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (*Molinion*);
- zalewane muliste brzegi rzek oraz naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne;
- ziołorośla górskie (*Adenostylion alliariae*) i ziołorośla nadrzeczne (*Convolvuletalia sepium*);

- śródładowe słone łąki, pastwiska i szuwary (*Glauco-Puccinietalia* część - zbiorowiska śródładowe);
- torfowiska nakredowe (*Cladietum marisci*, *Caricetum buxbaumii*, *Schoenetum nigricantis*);
- torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z *Scheuchzerio-Caricetea*);
- górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk;
- łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*, olsy źródliskowe);
- łągowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (*Ficario-Ulmetum*)

oraz związane z obszarami suchymi (obszary piaszczyste oraz wydmy):

- wydmy śródładowe z murawami napiaskowymi,
- murawy kserotermiczne (*Festuco-Brometea* i ciepłolubne murawy z *Asplenion septentrionalis-Festucion pallentis*) - priorytetowe są tylko murawy z istotnymi stanowiskami storczyków,
- górskie i niżowe murawy bliźniczkowe (*Nardion* - płaty bogate florystycznie),
- łąki selemicowe (*Cnidion dubii*),
- suche wrzosowiska (*Calluno-Genistion*, *Pohlio-Callunion*, *Calluno-Arctostaphylion*), oraz zbiorowiska łąk i lasów:
- niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*),
- grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*),
- pomorski kwaśny las brzoźowo-dębowy (*Betulo-Quercetum*).

Występujące na terenie gminy cenne zbiorowiska roślinne uzupełniają zespoły o szerszej amplitudzie ekologicznej (to jest o mniejszych wymaganiach środowiskowych) a tym samym częściej spotykane w środowisku.

ŚWIAT ZWIERZĘCY

Obszar gminy Dąbie wg regionalizacji zoograficznej Kostrowickiego położony jest w podokręgu Wielkopolsko-Podlaskim (okręg Środkowopolski, podregion Środkowy, region Środkowoeuropejski).

Gmina położona jest w sąsiedztwie korytarza ekologicznego o znaczeniu krajowym, związanym z doliną Warty oraz łączącym się z nim korytarzem doliny Neru. Obie doliny są miejscem występowania licznych ptactwa i zostały objęte ochroną w ramach sieci Natura 2000. Listę zidentyfikowanych gatunków **ptaków** (zgodnie z załącznikiem I Dyrektywy ptasiej) występujących na tym terenie przedstawiono poniżej.

Lista występujących na terenie dolin Warty i Neru gatunków ptaków ujętych w załączniku I Dyrektywy ptasiej

- 1 bąk *Bataurus stellaris*
- 2 batalion *Philomachus pugnax*
- 3 bączek *Ixobrychus minutus*
- 4 bernikla białolica *Branta leucopsis*
- 5 bielaczek *Mergus albellus*
- 6 bielik *Haliaeetus albicilla*
- 7 błotniak łąkowy *Cirrus pygargus*
- 8 błotniak stawowy *Circus aeruginosus*
- 9 błotniak zbożowy *Circus cyaneus*
- 10 bocian biały *Ciconia ciconia*
- 11 bocian czarny *Ciconia nigra*
- 12 czapla biała *Ardea cinerea*
- 13 czapla purpurowa *Ardea purpurea*
- 14 derkacz *Crex crex*
- 15 dubelt *Gallinago media*
- 16 dzięcioł czarny *Dryocopus martius*
- 17 dzięcioł średni *Dryocopus medius*
- 18 dzięcioł zielonosiwy *Picus canus*
- 19 gąsiorek *Lanius collurio*
- 20 kania czarna *Milvus migrans*
- 21 kania ruda *Milvus milvus*
- 22 kropiatka *Porzana porzana*

- 23 lelek *Caprimulgus europaeus*
- 24 Ierka *Lullula arborea*
- 25 łabędź czarnodzioby (mały) *Cygnus columbianus*
- 26 łabędź krzykliwy *Cygnus cygnus*
- 27 muchołówka białoszyja *Ficedula albicollis*
- 28 muchołówka mała *Ficedula parva*
- 29 orlik krzykliwy *Aquila pomarina*
- 30 ortolan *Emberiza hortulana*
- 31 podrózniczek *Luscinia svecica*
- 32 pokrzewka jarzębata (jarzębiatka) *Sylvia nisoria*
- 33 rybitwa białoczelna *Sternula albifrons*
- 34 rybitwa białowąsa *Chlidonias hybridus*
- 35 rybitwa czarna *Chlidonias niger*
- 36 rybitwa zwyczajna (rzeczna) *Sterna hirundo*
- 37 siewka złota *Pluvialis apricaria*
- 38 sowa błotna *Bubo scandiacus*
- 39 ślepowron *Nycticorax nycticorax*
- 40 świergotek polny *Anthus campestris*
- 41 trzmielojad *Pernis apivorus*
- 42 wodniczka *Acrocephalus paludicola*
- 43 zielonka *Porzana parva*
- 44 zimorodek *Alcedo atthis*
- 45 żuraw *Grus grus*

Wymienione gatunki uzupełniają często spotykane gatunki, związane m.in. z siedzibami ludzkimi, takie jak:

- cyraneczka - *Anas crecca*;
- gawron - *Corvus frugilegus*;
- gęś gęgawa - *Anser anser*;
- gołąb skalny - *Columba livia*;
- kawka - *Corvus monedula*;
- kaczka krzyżówka - *Anas platyrhynchos*;
- kos - *Turdus merula*;
- mazurek - *Passer montanus*;
- mewa śmieszka - *Chroicocephalus ridibundus* ;
- trznadel - *Emberiza citrinella*;
- sikora bogatka - *Parus major*;
- sójka - *Garrulus glandarius*;
- sroka - *Pica pica*;
- strzyżyk - *Troglodytes troglodytes*;
- szpak zwyczajny - *Sturnus vulgaris*;
- wrona siwa - *Corvus cornix*;
- wróbel zwyczajny - *Passer domesticus*;
- zięba - *Fringilla coelebs*;
- zimorodek - *Alcedo atthis*.

Wśród gatunków **ssaków** wg Nadleśnictwa Koła na terenie zinwentaryzowano m.in.: sarnę (*Capreolus capreolus*), jelenia szlachetnego (*Cervus elaphus*), daniela (*Dama dama*) i dziką (*Sus scrofa*). Wymienione gatunki uzupełniają zwierzyna drobna oraz gatunki przywodne i małe gryzonie, w tym:

- bażant (*Phasianus colchicus*),
- borsuk (*Meles meles*),
- bóbr europejski (*Castor fiber*),
- jeż wschodni (*Erinaceus concolor*),
- kret (*Talpa europaea*),
- królik (*Oryctolagus cuniculus*),
- kuna (*Martes foina*),
- kuropatwa (*Perdix perdix*),
- lis (*Vulpes vulpes*),
- mysz domowa (*Mus musculus*),
- mysz polna (*Apodemus agrarius*),
- mysz leśna (*Apodemus flavicollis*),
- mysz zaroślowa (*Apodemus silvaticus*)
- nornik północny (*Microtus oeconomus*),

- nornik bury (*Microtus agrestis*),
- nornik zwyczajny (*Microtus arvalis*),
- nornica ruda (*Clethrionomys glareolus*),
- popielica - *Glis glis*;
- piżmak (*Ondatra zibethicus*),
- ryjówka aksamitna (*Sorex araneus*),
- szczur wędrowny (*Rattus norvegicus*),
- tchórz (*Mustela putorius*),
- wydra (*Lutra lutra*),
- zając (*Lepus europaeus*).

Wśród zinwentaryzowanych gatunków Nadleśnictwo zaznacza coraz częściej pojawiające się gatunki obcego pochodzenia: jenoty (*Nyctereutes procyonoides*) oraz norki amerykańskie (*Neovison vison*).

Na terenach leśnych i otwartych można też spotkać gatunki **gadów i płazów**. Na obszarze gminy występuje jaszczurka zwinka (*Lacerta agilis*), padalec zwyczajny (*Anguis fragilis*), zaskroniec zwyczajny (*Natrix natrix*) oraz w sąsiedztwie cieków i zbiorników wodnych płazy:

- kumak nizinny - *Bombina bombina*;
- ropucha zwyczajna - *Bufo bufo*;
- traszka grzebieniasta - *Triturus cristatus*;
- traszka zwyczajna - *Triturus vulgaris*;
- żaba śmieszka - *Rana ridibunda*;
- żaba wodna - *Rana esculenta*.

Listę gatunków chronionych w obrębie ostoi Natura 2000 „Pradolina Warszawsko-Berlińska” (za Planem Zadań Ochronnych Obszaru Specjalnej Ochrony Ptaków „Pradolina Warszawsko - Berlińska”) przedstawiono w *Opracowaniu ekofizjograficznym* gminy Dąbie.

OCHRONA ŚRODOWISKA

FORMY OCHRONY PRZYRODY W GMINIE DĄBIE USTANOWIONE NA PODSTAWIE USTAWY O OCHRONIE PRZYRODY

Gmina Dąbie charakteryzuje się obecnością obszarów cennych przyrodniczo, zarówno o randze krajowej jak i międzynarodowej. W jej obrębie występują 3 z wymienionych w Art.6 Ustawy o ochronie przyrody formy ochrony: obszar Natura 2000, użytek ekologiczny oraz pomnik przyrody.

Tereny objęte zmianą studium są zlokalizowane poza granicami obszarów podlegających ochronie przyrody.

OBSZAR SPECJALNEJ OCHRONY PTAKÓW - PRADOLINA WARSZAWSKO-BERLIŃSKA (PLB100001)

Obszar obejmuje powierzchnię 23412,4ha, z czego na terenie gminy Dąbie znajduje się 1443,5ha, co stanowi ok. 6,2% powierzchni całego obszaru. Obszar położony jest na Równinie Łowicko-Błońskiej i związany jest głównie z doliną Bzury i jej dopływami.

Obejmuje on zatorfione doliny Bzury i Neru, wraz z mozaiką roślinności wodnej i przywodnej – szuwarów, turzycowisk, roślinności łąkowej i leśnej. Ze względu na swój charakter obszar stanowi ważną ostoję ptaków wodno-błotnych. Zgodnie z kartą informacyjną obszaru występuje w jego obrębie co najmniej 28 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej, 7 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi (PCK). W okresie lęgowym obszar zasiedla m.in. bąk (PCK), błotniak stawowy, błotniak łąkowy, kropiatka, podróżniczek (PCK), rybitwa białowąsa (PCK), rybitwa czarna, cyranka, krwawodziób, płaskonos, rybitwa białoskrzydła (PCK), rycyk i zausznik; stosunkowo wysoką liczebność osiągają: bocian biały, derkacz, czajka i śmieszka. W okresie wędrówek występują gęsi zbożowe, bataliony, gęsi białoczelne i świstuny.

W obrębie obszaru zawarta jest ostoja ptasia o randze europejskiej E 43 - Dolina Neru. Poza obszarem województwa wielkopolskiego położone są ostoje o randze krajowej K 46, K 47 i K 48 (Dolina Bzury, Stawy Psary, Stawy Okręt i Rydwan).

Dla Obszaru Specjalnej Ochrony Ptaków Pradolina Warszawsko – Berlińska PLB100001 obowiązuje plan zadań ochronnych ustanowiony zarządzeniem RDOŚ w Łodzi i RDOŚ w Poznaniu z dnia 22 marca 2016 r. (Dz. U. Woj. Wielkopolskiego po. 2291 z późn. zm.). W planie zadań ochronnych zidentyfikowano następujące istniejące zagrożenia dla przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000: osuszanie doliny, zanik - wcześniejsze wysychanie, przyspieszone zarastanie niewielkich zbiorników

wodnych, płoszenia gęsi w czasie polowań, przyspieszenie spływu wód, zanik rozlewisk, intensyfikacja upraw łąkowych, zanik łąk, wysuszenie, zmniejszanie bazy pokarmowej bielika na skutek obniżania się poziomu wody, zaniku wylewów w pradolinie, drapieźnictwo powodujące utratę łągów bielika, zmniejszenie bazy pokarmowej błotniaka stawowego na skutek osuszania doliny i zaniku zbiorników wodnych, pogorszenia stanu siedlisk łągowych błotniaka łąkowego, zaorywanie, zarastanie, niszczenie gniazd błotniaka łąkowego w czasie koszenia, przesuszanie turzycowisk. Wśród zagrożeń potencjalnych w planie zadań ochronnych wymieniono: zmianę sposobu użytkowania stawów rybnych, intensyfikację hodowli, zanik roślinności przybrzeżnej, płoszenie łabędzi czarnodziobych podczas polowań, lokalizację farm wiatrowych i napowietrznych linii przesyłowych w pobliżu ostoi i w pobliżu miejsc koncentracji łabędzi i gęsi.

Obszary te są miejscami występowania konfliktów pomiędzy celami ochrony przyrody a działalnością człowieka związaną z działaniami z zakresu ochrony przeciwpowodziowej. Utrzymanie właściwego stanu technicznego koryta rzeki (umożliwiającego spływ wody jak i lodu) musi być połączone z zachowaniem ekologicznego charakteru rzeki.

OBSZAR MAJĄCY ZNACZENIE DLA WSPÓLNOTY - PRADOLINA BZURY-NERU (PLH100006)

Całkowita powierzchnia obszaru wynosi 17884,0ha. Obejmuje on ok. 70 km odcinek Pradoliny Warszawsko-Berlińskiej pomiędzy Łowiczem i Dąbiem. Ze względu na walory środowiskowe w 2004 roku obszar został zgłoszony do obszarów o znaczeniu wspólnotowym.

Obszar ten charakteryzuje duży udział zbiorników wodnych i przywodnych, związany z występowaniem starorzeczy, rowów, stawów i dołów potońskich w różnym stadium zarastania. Występują tu torfowiska niskie i przejściowe, turzycowiska, szuwały oraz łąki kośne, uzupełnione o zarośla łozowe oraz olsy. Fragment pradoliny jest najcenniejszym obszarem bagiennym w środkowej części kraju i charakteryzuje się wysokimi walorami krajobrazowymi. Zachowaniu obszaru w dobrej kondycji sprzyja ograniczanie wykorzystania rolniczego terenów i powracanie w to miejsce naturalnych zbiorników w toku sukcesji.

W obrębie obszaru stwierdzono występowanie 9 rodzajów siedlisk z I Dyrektywy Siedliskowej oraz 9 gatunków z załącznika II. Występuje tu wiele rzadkich i zagrożonych wyginięciem gatunków roślin w skali kraju i lokalnej. Pradolina jest obszarem łągowym dla ponad 100 gatunków ptaków (ostoja o randze krajowej K-46). W obrębie obszaru spotkać można ponadto związane ze środowiskiem wodnym gatunki: bobra europejskiego (*Castor fiber*), wydry europejskiej (*Lutra lutra*), traszki grzebieniastej (*Triturus cristatus*), kumaka nizinnego (*Bombina orientalis*) oraz rzekotki drzewnej (*Hyla arborea*). Uzupełniają je gatunki gadów jak padalec zwyczajny (*Anguis fragilis*), zaskroniec zwyczajny (*Natrix natrix*) czy żmija zygzakowata (*Vipera berus*) oraz nietoperze jak nocek duży (*Myotis myotis*).

Zagrożeniem dla obszaru jest zanieczyszczenie wód i regulacja rzek, jak również zaniechanie uprawy łąk. Podobnie jak „Pradolina Warszawsko-Berlińska” i w obrębie tego obszaru prowadzone są prace z zakresu ochrony przeciwpowodziowej, w przeciwieństwie do poprzedniego obszaru nie ma to jednak znaczącego wpływu na całość obszaru Natura 2000.

Dla Obszaru Mającego Znaczenie dla Wspólnoty, „Pradolina Bzury – Neru” (PLH300002) obowiązuje Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi oraz Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 18 marca 2014 r w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Pradolina Bzury-Neru PLH100006 (Dz. U. Woj. Wlkp. Z 2014r poz.1899 ze zm.). Zarządzenie oprócz określenia zadań w zakresie monitoringu oraz inwentaryzacji ustaliło szereg zadań ochronnych. Dla terenu gminy Dąbie zadania te obejmują działkę: obręb Domanin, Arkusz 1, dz. ew.: 33 gdzie ustalono dla Torfowiska Przejściowego i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z Scheuchzeria - Caricetea) działania obligatoryjne oraz działania fakultatywne. W obrębie Krzewo, na dz. ew.: 5283, 5282, 399, 253/12, 253/9, 402, 146, 147, 148, 149, 150, 151,160, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 471, 430, 161/1, 506/1, 428, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 171,172, 173, 174, 175,176 monitoringiem stanu ochrony objęto: Ziołorośla górskie (*Adenostylion alliariae*) i ziołorośla nadrzeczne (*Convolvuletalia sepium*). Zarządzenie zostało zmienione zarządzeniem RDOŚ w Łodzi i RDOŚ w Poznaniu z dnia 21 marca 2016 r. zmieniającym zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Pradolina Bzury- Neru PLH100006 (Dz. Urz. Woj. Wielk.poz.2292)

OBSZAR SPECJANEJ OCHRONY PTAKÓW - DOLINA ŚRODKOWEJ WARTY (PLB 300002).

Obszar ten obejmuje fragment doliny Warty pomiędzy wsią Babin (koło Uniejowa) i Dębno (koło Nowego Miasta) o zmiennej szerokości od 500m do 5km. Łączna powierzchnia obszaru wynosi 60133,9 ha. W strukturze użytkowej gruntów dominują tu łąki i pastwiska (39% pokrycia) w dalszej kolejności grunty orne (25%) i tereny rolne z dużym udziałem elementów naturalnych (18%) oraz lasy (13%). Na obszarze gminy rzeka jest obwałowana – otwarcia, pozwalające na rozlewanie się wody

związane są w ujściem Neru oraz polderem zalewowym w północnej części gminy. Na terenie ostoi występuje 17 typów siedlisk z listy wymienionych w Załączniku I Dyrektywy Habitatowej.

Obszar jest ostoją ptasią o randze europejskiej E36 (Dolina Środkowej Warty), szczególnie dla lęgowych ptaków wodno-błotnych (podejrzewa się, że na terenie ostoi gniazduje również bardzo rzadki rożeniec). W okresie wędrówek występują tu czapla biała, świstun, żuraw, stada gęsi oraz bataliony.

Karta informacyjna obszaru za **zagrożenia dla ostoi** wskazuje ograniczenie wezbrań roztopowych oraz nieprzewidywalne zalewy po nawałnych deszczach letnich w okresie od czerwca do sierpnia. Wpływa to na strukturę zagospodarowania terenu (ograniczenie użytkowania a następnie zarastanie obszaru łąk i pastwisk) oraz pogorszenie stanu lasów lęgowych.

Problemem dotyczącym wszystkich obszarów Natura 2000 na terenie gminy są długotrwałe niżówki utrzymujące się na rzekach. Szczególnie dotyczy to Neru, którego koryto nie jest obwałowane i stany wód którego wpływają na strukturę siedlisk przylegających do koryta rzeki. Maksimum przepływów obserwuje się wiosną, co ma związek z roztopami. Od końca maja do listopada na rzekach utrzymują się niskie stany i przepływy wód, mogące prowadzić do przesuszenia niektórych obszarów.

UŻYTEK EKOLOGICZNY

Na terenie gminy występuje jeden użytek ekologiczny przyjęty uchwałą Rady Miejskiej w Dąbiu (Uchwała Nr V/30/2007 Rady Miejskiej w Dąbiu z dnia 8 lutego 2007 roku) – „Dąbskie Błota”. Użytek zajmuje powierzchnię ok. 700 ha łąk w miejscowościach: Krzewo, Karszew, Wiesiołów, Kupinin oraz miasto Dąbie i Domanin. Przedmiotem i celem ochrony jest roślinność i fauna zalewowych łąk i pastwisk położonych w dolinie rzeki Ner. Użytek obejmuje łąki łągów rozlewiskowych i łągów właściwych, będących siedliskiem liczego ptactwa wodnego.

Na obszarze użytku ekologicznego uchwała powołująca zakazała:

1. niszczenia, uszkodzenia lub przekształcania obiektu lub obszaru;
2. wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztorowym lub przeciwpowodziowym albo budową, odbudową, utrzymaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych;
3. uszkodzenia i zanieczyszczenia gleby;
4. dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody albo racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej;
5. likwidowania, zasypywania i przekształcania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno-błotnych;
6. wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia użytkowania gruntów rolnych;
7. zmiany sposobu użytkowania ziemi, z wyjątkiem przypadków gdy przed dniem wejścia w życie niniejszej uchwały nastąpiła faktyczna zmiana sposobu użytkowania;
8. wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu;
9. umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia nor, legowisk zwierzęcych oraz tarlisk i złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, lenną, rybacką i łowiecką;
10. zbioru, niszczenia, uszkodzenia roślin i grzybów na obszarach użytków ekologicznych, utworzonych w celu ochrony stanowisk, siedlisk lub ostoi roślin i grzybów chronionych;
11. umieszczania tablic reklamowych.

POMNIK PRZYRODY

Za pomniki przyrody na terenie gminy uznano 6 obiektów – głównie pojedyncze drzewa położone na terenach leśnych. Jedyne wyjątek stanowi głąz narzutowy w miejscowości Dąbie.

Pomniki przyrody w gminie Dąbie wpisane do rejestru

Lp.	Nr rejestru	Rodzaj pomnika	obwód [cm]	wys. [m]	położenie
1	73	dąb szypułkowy	400	20	Lisice – zabytkowy park (własność prywatna)
2	74	topola biała	400	28	Lisice – zabytkowy park (własność prywatna)
3	170	dąb szypułkowy	470	20	Obszar miasta Dąbie

					(Leśniczówka Nadleśnictwo Koło)
4	171	granitowy głaz narzutowy (3,5x3x2m)	-	2	Obszar miasta Dąbie (Leśniczówka Nadleśnictwo Koło)
5	1212/01	dąb szypułkowy	347	26	Leśnictwo Dąbie Oddział 340b Nadleśnictwo Koło w Gaju
6	1213/01	dąb szypułkowy	260	26	Leśnictwo Dąbie Oddział 344b Nadleśnictwo Koło w Gaju

Tereny objęte zmianą studium są zlokalizowane poza granicami obszarów podlegających ochronie przyrody.

OBSZARY I OBIEKTY CHRONIONE NA PODSTAWIE PRZEPISÓW O OCHRONIE WÓD

Wszystkie znajdujące się na terenie gminy ujęcia wody, które dostarczają wodę pitną do wodociągów gminnych, mają wyznaczoną strefę ochrony bezpośredniej.

Decyzją Starosty Kolskiego na terenie miasta i gminy Dąbie znajdują się następujące strefy ochrony bezpośredniej:

- o promieniu R=10m licząc od obudowy każdej ze studni dla ujęcia składającego się z 2 studni przy ulicy Łęczycyckiej w Dąbiu.
- o promieniu R=10m licząc od obudowy każdej ze studni dla ujęcia składającego się z 2 studni we wsi Krzewo
- o promieniu R=10m licząc od obudowy każdej ze studni dla ujęcia składającego się z 2 studni we wsi Chełmno Parcele
- o promieniu R=10m licząc od obudowy każdej ze studni dla ujęcia składającego się z 2 studni we wsi Augustynów

Zgodnie z ustawą Prawo wodne na terenie ochrony bezpośredniej ujęcia obowiązują następujące nakazy:

- odprowadzać wody opadowe w taki sposób, aby nie mogły one przedostawać się do urządzeń służących do poboru wody,
- zagospodarować teren zielenią,
- ograniczyć do niezbędnych potrzeb przebywanie osób niezatrudnionych stale przy urządzeniach służących do poboru wody.

Na terenie ochrony bezpośredniej ujęcia obowiązują następujące zakazy:

- przebywania osób nie zatrudnionych przy ujęciu i uzdatnianiu wody,
- wykorzystania terenu do jakichkolwiek innych celów nie związanych z eksploatacją ujęcia wody,
- wprowadzania i pobytu zwierząt,
- wjazdu pojazdów nie związanych z obsługą ujęcia.

Tereny objęte zmianą studium nie znajdują się w strefach ochronnych ujęć wód.

4.7. GOSPODARKA ODPADAMI NA TERENIE GMINY

Dla województwa wielkopolskiego obowiązuje aktualnie uchwała Sejmiki Województwa Wielkopolskiego Nr XXII/405/20 z dnia 28 września 2020 r. „Plan gospodarki odpadami dla województwa wielkopolskiego na lata 2019 – 20 25 wraz z planem inwestycyjnym”.

Zgodnie z wymogami stawianymi przez ustawę o utrzymaniu czystości i porządku w gminach Rada Miejska w Dąbiu przyjęła Uchwałą nr XXV/193/2013 z dnia 27 lutego 2013 r. Regulamin utrzymania czystości porządku na terenie Miasta i Gminy Dąbie, który szczegółowo określił zasady gospodarki odpadami na terenie gminy, w tym sposób prowadzenia selektywnej zbiórki odpadów.

Aktualnie obowiązuje w tym zakresie uchwała XVI/147/2020 Rady Miejskiej w Dąbiu z dnia 29 stycznia 2020 r. w sprawie zmiany uchwały nr XXX/253/2017 Rady Miejskiej w Dąbiu z dnia 21 czerwca 2017 r. zmienionej uchwałą nr XXXVI/298/2017 Rady Miejskiej w Dąbiu z dnia 29 grudnia 2017 r., zmienionej uchwałą nr XXXVII/311/2018 r. Rady Miejskiej w Dąbiu z dnia 30 stycznia 2018 r. oraz zmienionej uchwałą nr XIV/124/2019 Rady Miejskiej w Dąbiu z dnia 27 listopada 2019 r. w sprawie przyjęcia Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Miasta i Gminy Dąbie. (Dz. Urz. Woj. z 2020 poz.1364)

5. CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM, ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU ORAZ SPOSOBY W JAKICH TE CELE I INNE PROBLEMY ŚRODOWISKA ZOSTAŁY UWZGLĘDNIONE PODCZAS OPRACOWYWANIA DOKUMENTU. KIERUNKI KONIECZNYCH DZIAŁAŃ W OCHRONIE ŚRODOWISKA

Przepisy i umowy międzynarodowe (w tym wspólnotowe) w zakresie ochrony różnorodności biologicznej oraz ochrony poszczególnych komponentów środowiska przyrodniczego występujące w postaci konwencji - traktatów, strategii, dyrektyw oraz innych instrumentów porozumienia, ratyfikowane przez Rzeczpospolitą Polską, stanowią podstawę do formułowania celów ochrony środowiska w programach i planach krajowych. Ustalenia zawarte na szczebłu międzynarodowym są wielowątkowe i mogą w istotny sposób wpływać na tworzone dokumenty krajowe, a nawet regionalne. Są one jednocześnie lub potencjalnie mogą być istotne z punktu widzenia projektowanej zmiany planów miejscowych.

Konwencje

- Konwencja Berneńska jest dokumentem o ochronie gatunków dzikiej flory i fauny europejskiej oraz siedlisk przyrodniczych. Dokument został podpisany w Brnie w Szwajcarii w 1979 roku, zaś Polska ratyfikowała ją w 1995 roku. Celem dokumentu jest ochrona gatunków dzikiej fauny i flory oraz ich siedlisk naturalnych, zwłaszcza tych gatunków i siedlisk, których ochrona wymaga współdziałania kilku państw, oraz wspieranie współdziałania w tym zakresie. Szczególny nacisk w niniejszym dokumencie położono na ochronę gatunków zagrożonych i ginących, włączając w to gatunki wędrowne zagrożone i ginące.
- Konwencja Bońska jest dokumentem o ochronie wędrownych gatunków dzikich zwierząt. Została ona została sporządzona w Bonn 23 czerwca 1979 r., a Polska jest stroną niniejszej Konwencji od 1 maja 1996 r. Celem dokumentu jest ochrona dzikich zwierząt migrujących, stanowiących niezastąpiony element środowiska naturalnego. Dla ochrony tych gatunków konieczne są wspólne wysiłki wszystkich państw posiadających jurysdykcję nad obszarami, w których te zwierzęta przebywają.
- Konwencja Genewska w sprawie transgranicznego zanieczyszczenia powietrza na dalekie odległości z 1979 r. wraz z II protokołem siarkowym z 1994 r. (Oslo), z których to dokumentów wynika konieczność redukcji zanieczyszczeń wprowadzanych do powietrza, a przede wszystkim emisji SO₂, NO_x i CO₂. W Polsce dokument ten wszedł w życie 17.10.1985 r. Dz. U. z 1985 r. nr 60).
- Konwencja o Różnorodności Biologicznej, sporządzona w Rio de Janeiro 5 czerwca 1992 r. Polska ratyfikowała ten dokument w roku 1996 (Dz. U. z 2002 r. Nr 184, poz. 1532). Cele Konwencji zostały zapisane w Art. 1 niniejszego dokumentu i brzmią one następująco: Celami niniejszej konwencji (...) jest ochrona różnorodności biologicznej, zrównoważone użytkowanie jej elementów oraz uczciwy i sprawiedliwy podział korzyści wynikających z wykorzystywania zasobów genetycznych, w tym przez odpowiedni dostęp do zasobów genetycznych i odpowiedni transfer właściwych technologii, z uwzględnieniem wszystkich praw do tych zasobów i technologii, a także odpowiednie finansowanie.
- Konwencja Ramsarska o obszarach wodno – błotnych mających znaczenie międzynarodowe, zwłaszcza jako środowisko życiowe ptactwa wodnego z 1971r. ze zmianami w Paryżu (1982r.) i Regina (1987 r.), której celem jest ochrona i utrzymanie w niezmienionym stanie ww. obszarów.
- Konwencja Wiedeńska w sprawie ochrony warstwy ozonowej z 1985 r. celem której jest m.in. regularne prowadzenie pomiarów zawartości ozonu w atmosferze, badanie skutków osłabienia warstwy ozonowej oraz ochrona zdrowia ludzkiego i środowiska przed negatywnym oddziaływaniem wynikającym ze zmian w warstwie ozonowej.
- Protokół Montrealski w sprawie substancji zubażających warstwę ozonową z 1987 r. wraz z poprawkami londyńskimi (1990r.), wiedeńskimi (1992r.), celem którego jest ochrona warstwy ozonowej przez stosowanie środków zapobiegawczych dla odpowiedniej kontroli całkowitej światowej emisji substancji, które ją zubożają, z docelowym zamiarem ich eliminacji w oparciu o rozwój dyscyplin naukowych, z uwzględnieniem uwarunkowań technicznych i ekonomicznych.
- Ramowa Konwencja Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu z Rio de Janeiro, 1992 r. (UN FCCC). Stroną Konwencji jest również Polska, która ratyfikowała dokument 28 lipca 1994 r. (Dz. U. 96/53/238). Zasadniczym celem dokumentu jest osiągnięcie stabilizacji koncentracji

w atmosferze gazów cieplarnianych na takim poziomie, który zapobiegnie niebezpiecznym antropogenicznym oddziaływaniom na klimat.

- Ramowa Konwencja Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu z Kioto, 1997 r. wraz Protokołem, precyzująca zadania w zakresie ograniczania antropogenicznych oddziaływań na klimat, w szczególności zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych.
- Europejska Konwencja Krajobrazowa sporządzona we Florencji dnia 20 października 2000 r (Dz. U. z 2006 r. Nr 14, poz. 98) stwierdzająca, że jakość i różnorodność krajobrazów europejskich stanowi wspólny zasób oraz że ważna jest współpraca na rzecz ich ochrony, gospodarki i planowania. Pragnąc zapewnić nowy instrument poświęcony wyłącznie ochronie, gospodarce i planowaniu wszystkich krajobrazów w Europie, uzgodniono, że każda ze Stron podejmie działania na rzecz: a) prawnego uznania krajobrazów jako istotnego komponentu otoczenia ludzi, jako wyrażenia dzielonej przez nie różnorodności kulturowej i przyrodniczej oraz podstawy ich tożsamości; b) ustanowienia i wdrożenia polityki w zakresie krajobrazu ukierunkowanej na ochronę, gospodarkę i planowanie krajobrazu poprzez przyjęcie środków specjalnych określonych w artykule 6; c) ustanowienia procedur udziału ogółu społeczeństwa, organów lokalnych i regionalnych oraz innych stron zainteresowanych zdefiniowaniem i wdrożeniem polityki w zakresie krajobrazu wzmiankowanej w powyższym ustępie b); d) zintegrowania krajobrazu z własną polityką w zakresie planowania regionalnego i urbanistycznego i własną polityką kulturalną, środowiskową, rolną, społeczną i gospodarczą, jak również z wszelką inną polityką, która bezpośrednio lub pośrednio oddziałuje na krajobraz.
- Europejska Perspektywa Rozwoju Przestrzennego przyjęta w Poczdamie w 1999 roku (ESDP). Dla zrównoważenia rozwoju przestrzennego przyjęto w niej następujące główne cele rozwoju: rozwój policentrycznego i zrównoważonego systemu urbanizacji i wzmocnienia związków między terenami miejskimi i wiejskimi, promocja zintegrowanych koncepcji transportu i łączności, które umożliwiają policentryczny rozwój na obszarze UE i które są ważnymi uwarunkowaniami procesu integracji europejskiej miast i regionów, kształtowanie i ochrona środowiska przyrodniczego i dziedzictwa kulturowego poprzez właściwe zarządzanie – przyczyniając się do zachowania jak i wzmocnienia tożsamości regionów i miast.
- Konwencja w sprawie ochrony dziedzictwa architektonicznego Europy (Granada, 3 października 1985 r.)
- Europejska konwencja w sprawie ochrony dziedzictwa archeologicznego (ze zmianami) (Valetta, 6 stycznia 1992 r.)

Programy, strategie

- Szósty Program Działań Unii Europejskiej - Środowisko 2010 – nasza przyszłość, nasz wybór, ustalający ramy strategicznej polityki wspólnotowej na lata 2001 – 2010. Program ten określa priorytetowe pola działań w dziedzinie ochrony środowiska (w płaszczyznach dotyczących: zmian klimatycznych, ochrony przyrody i różnorodności biologicznej, środowiska naturalnego i zdrowia, zrównoważonego wykorzystania zasobów naturalnych i gospodarki odpadami).
- Zrównoważona Europa dla lepszego świata: Strategia Zrównoważonego Rozwoju Unii Europejskiej, w której zapisano że rozwój gospodarczy, spójność społeczna i ochrona środowiska muszą ze sobą koegzystować i się nawzajem respektować oraz wspierać.

Dyrektywy i inne

- Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 roku w sprawie ochrony siedlisk naturalnych oraz dzikiej fauny i flory.
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r w sprawie ochrony dzikiego ptactwa
- Dyrektywa 91/676/EWG, wydana w 1991 r. przez Komisję Europejską, mająca na celu zmniejszenie wysokiego stopnia zanieczyszczenia wód związkami azotu ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie pojawieniu się takiego zanieczyszczenia w przyszłości, co odbywa się m.in. poprzez realizację programów „naprawczych” oraz pomoc we wdrażaniu zasad dobrej praktyki rolniczej.
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (dyrektywa 2000/60/WE) z dnia 23 października 2000 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej, celem której jest ochrona wód poprzez ustalenie zintegrowanej europejskiej polityki wodnej opartej na przejrzystych, efektywnych i spójnych ramach legislacyjnych, ponadto uporządkowanie i koordynacja istniejącego europejskiego ustawodawstwa wodnego.
- Dla obszarów, gdzie prowadzona jest tradycyjna bądź ekologiczna gospodarka rolna oraz dla problematyki związanej z ochroną różnorodności biologicznej, istotnym problemem mogą być także kwestie organizmów genetycznie zmodyfikowanych (GMO), które także są regulowane przez szereg dyrektyw, ustaw i rozporządzeń.

- Paneuropejskie wytyczne w sprawie zalesienia i ponownego zalesienia, listopad 2008. Celem tego dokumentu jest wprowadzanie zalesień i ponownych zalesień jako działań mających na celu ograniczenie poziomu dwutlenku węgla w atmosferze przy zastosowaniu odpowiednich mechanizmów i metod.
- Racjonalne korzystanie z zasobów odnawialnych źródeł energii jako element polityki zrównoważonego rozwoju każdego z państw Unii Europejskiej zobowiązuje poszczególne kraje członkowskie (w tym także Polskę) do realizacji celów przyjętej polityki energetycznej. Prawo unijne reguluje w wielu dyrektywach zagadnienia związane z ochroną atmosfery oraz odnawialnymi źródłami energii.

- Siódmy program działań Unii Europejskiej w zakresie środowiska naturalnego, który przyjęto w listopadzie 2013 r. i wyznacza kierunki polityki do roku 2020.

Od początku lat 70. XX wieku polityka UE w zakresie ochrony środowiska jest oparta na długofalowych planach działań. Od wejścia w życie szóstego programu EAP w 2002 r. kryzys gospodarczy stworzył bardziej zróżnicowane wyzwania, takie jak konieczność skuteczniejszego oszczędzania zasobów, przez co „zielony wzrost” stał się kluczowym elementem powrotu Europy na ścieżkę rozwoju. Siódmy program EAP obejmuje dziewięć celów priorytetowych. Trzy z nich dotyczą głównych obszarów działań: ochrony przyrody, bardziej efektywnego wykorzystywania zasobów i przejścia na gospodarkę niskoemisyjną oraz ochrony zdrowia ludzi przed zagrożeniami środowiskowymi. Cztery inne cele są związane ze sposobami osiągnięcia tych założeń przez UE i państwa członkowskie, zaś dwa ostatnie są ukierunkowane na poprawę obszarów zurbanizowanych i współpracę w skali globalnej. Program wyznacza ramy całej polityki unijnej w zakresie ochrony środowiska od chwili obecnej do 2020 r. Jest on spójny z dotychczasową strategią „Europa 2020”, która wskazuje zrównoważony wzrost jako jeden z trzech głównych priorytetów, zaś jedną z jego sztandarowych inicjatyw jest zasobooszczędność.

Pomyślność ludzi i zdrowe środowisko powinny być bezpośrednio związane z innowacyjną gospodarką obiegową — bez marnotrawstwa i z pełnym poszanowaniem bioróżnorodności. Wzrost będzie oparty na korzystaniu z energii przy minimalnych emisjach gazów cieplarnianych i odpowiedzialnym gospodarowaniu zasobami naturalnymi: model ten zapewni ekologiczny rozwój w skali globalnej.

Zasoby naturalne są warunkiem naszego przetrwania Pierwszy priorytet programu dotyczy „kapitału naturalnego” — podstawowych usług, które są niezbędne do życia, takich jak świeża woda, czyste powietrze i nieskażone ziemie uprawne. Pojęcie to uwzględnia także wszystkie wzajemnie powiązane elementy zdrowych ekosystemów, między innymi owady zapylające rośliny, morza będące siedliskami ryb, lasy pochłaniające dwutlenek węgla i powstrzymujące zmiany klimatyczne oraz obszary podmokłe i wody śródlądowe, które chronią niziny przed powodzią. Mimo wyraźnych postępów Europa nadal traci bioróżnorodność ze względu na działalność człowieka, choć odpowiednie przepisy prawa obowiązują już od ponad 20 lat. Ekosystemy i fauna są chronione przez strategię ochrony różnorodności biologicznej na okres do 2020 r. dyrektywy ptasią i siedliskową oraz inne instrumenty, takie jak ramowa dyrektywa wodna, która wyznacza ambitny harmonogram poprawy jakości wód w całej Unii Europejskiej. Siódmy program EAP określa cele, które mają zatrzymać utratę bioróżnorodności do roku 2020 i przywrócić właściwy stan co najmniej 15% zniszczonych ekosystemów.

Drugi priorytet podkreśla konieczność „osiągania więcej przy mniejszych zasobach”. Ludzkość zużywa zasoby naszej planety szybciej, niż są one uzupełniane, a rosnące niedobory jeszcze bardziej windują ceny. Aby osiągnąć zrównoważony wzrost i utrzymać globalną konkurencyjność, UE musi przejść na bardziej ekologiczną gospodarkę niskoemisyjną, odpowiedzialnie wykorzystując surowce i zasoby naturalne. Przykładowo w Europie marnuje się nawet 40% wody, nie wspominając o dużych ilościach żywności. Konieczne jest wprowadzenie nowych technologii umożliwiających ograniczenie ilości odpadów lub ich recykling, generowanie zielonej energii i zmniejszenie wpływu konsumpcji na środowisko. Europejski plan działania na rzecz zasobooszczędności wskazuje kierunki. Niezbędne jest też szybkie wdrożenie pakietu klimatyczno-energetycznego oraz planu działania dotyczącego przejścia na gospodarkę niskoemisyjną, co pozwoli zrealizować cele określone do 2020 r.

Trzeci priorytet skupia się na kluczowej roli środowiska dla naszego dobrobytu. Zanieczyszczenie powietrza i wody, nadmierny hałas i niebezpieczne substancje chemiczne stwarzają poważne zagrożenia dla zdrowia ludzi.

Zgodnie z siódmym programem EAP do 2020 r. zostaną zaktualizowane przepisy dotyczące jakości powietrza i hałasu i ulegnie poprawie jakość wody pitnej i kąpielisk. Do roku 2018 należy przyjąć strategię UE w sprawie środowiska nietoksycznego oraz zastąpić niebezpieczne substancje nieszkodliwymi, zrównoważonymi materiałami. Siódmy program EAP wskazuje sposoby osiągnięcia tych celów poprzez:

- lepszą implementację ustawodawstwa środowiskowego UE;
- nowoczesne badania poprawiające bazę dowodową polityki w zakresie środowiska;

- szerzej zakrojone i bardziej racjonalne inwestycje, w tym eko-zachęty i ceny uwzględniające koszty środowiskowe;
- pełniejsze uwzględnienie kwestii ochrony środowiska w innych obszarach polityki.

Cele ochrony środowiska ustanowił strategiczny dokument rządowy o randze krajowej - Polityka ekologiczna państwa na lata 2009-2012 z perspektywą do roku 2016. Ustawa z dnia 11 lipca 2014 r. o zmianie ustawy Prawo ochrony środowiska i innych ustaw (Dz. U. z 2014r. poz. 1101) zmieniła zasady sporządzania programów ochrony środowiska. Polityka ekologiczna państwa, na podstawie której opracowywane były dotychczasowe programy przestała obowiązywać. Politykę ekologiczną zastąpiono polityką ochrony środowiska, która prowadzona jest na podstawie strategii rozwoju, programów i dokumentów programowych, o których mowa w ustawie z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2019 r. poz. 1295 ze zm.) Polityka ochrony środowiska prowadzona jest także za pomocą wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska. Program ochrony środowiska stanowi podstawę funkcjonowania systemu zarządzania środowiskiem spajającą wszystkie działania i dokumenty dotyczące ochrony środowiska i przyrody na szczeblu danej jednostki samorządu terytorialnego. Zgodnie z art. 17 ust. 4 ww. ustawy organ wykonawczy gminy podaje projekt Programu procedurze opiniowania oraz konsultacji społecznych na zasadach i w trybie określonym w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. Projekt gminnego programu ochrony środowiska podlega także zaopiniowaniu przez organ wykonawczy powiatu. Po uzyskaniu wymaganych opinii dokument jest uchwalany przez Radę Gminy.

Zmiana studium jest spójna z nadrzędnymi dokumentami strategicznymi oraz dokumentami sektorowymi na poziomie krajowym jak:

Polityka energetyczna Polski do 2030 roku - dokument ten przedstawia strategię państwa, mającą na celu odpowiedzenie na najważniejsze wyzwania stojące przed polską energetyką, zarówno w perspektywie krótkoterminowej, jak i w perspektywie do 2030 roku. Podstawowymi kierunkami polskiej polityki energetycznej i celami spójnymi z Programem są: Kierunek 1. Poprawa efektywności energetycznej. Cel główny: Dążenie do utrzymania zeroenergetycznego wzrostu gospodarczego, tj. rozwoju gospodarki następującego bez wzrostu zapotrzebowania na energię pierwotną oraz konsekwentne zmniejszenie energochłonności polskiej gospodarki do poziomu UE-15. Kierunek 2. Wzrost bezpieczeństwa dostaw paliw i energii. Cel główny: Racjonalne i efektywne gospodarowanie złożami węgla, znajdującymi się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Polityka Ekologiczna Państwa 2030 – strategii rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej (M.P. z 209 r. poz. 794)

Strategiczny Plan Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030 – dokument wskazujący cele i kierunki działań adaptacyjnych, które należy podjąć w najbardziej wrażliwych sektorach i obszarach w okresie do 2030 r.

Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry

Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza stanowi podstawowy dokument planistyczny w zakresie gospodarowania wodami. Opracowywany został przez Prezesa Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej dla 10 obszarów dorzeczy: Odry, Wisły, Dniestru, Dunaju, Jarft, Łaby, Niemna, Pregoly, Świeżej, Ücker. Plan zawiera elementy wymienione w art. 114 ustawy Prawo wodne tj. ogólny opis cech charakterystycznych obszaru dorzecza, obejmujący wykaz jednolitych części wód powierzchniowych, wraz z podaniem ich typów i ustalonych warunków referencyjnych oraz wykaz jednolitych części wód podziemnych, podsumowanie identyfikacji znaczących oddziaływań antropogenicznych i oceny ich wpływu na stan wód powierzchniowych i podziemnych, rejestr wykazów obszarów chronionych wraz z ich graficznym przedstawieniem, mapę sieci monitoringu, wraz z prezentacją programów monitoringowych, ustalenie celów środowiskowych dla jednolitych części wód i obszarów chronionych, podsumowanie wyników analizy ekonomicznej związanej z korzystaniem z wód, podsumowanie działań zawartych w programie wodno-środowiskowym kraju, z uwzględnieniem sposobów osiągania ustanawianych celów środowiskowych, wykaz innych szczegółowych programów i planów gospodarowania dla obszaru dorzecza dotyczących zlewni, sektorów gospodarki, problemów lub typów wód, wraz z omówieniem zawartości tych programów i planów, podsumowanie działań zastosowanych w celu informowania społeczeństwa i konsultacji publicznych, opis wyników i dokonanych na tej podstawie zmian w planie, wykaz organów właściwych w sprawach gospodarowania wodami dla obszaru dorzecza, informację o sposobach i procedurach pozyskiwania informacji i dokumentacji źródłowej wykorzystanej do sporządzenia planu oraz informacji o spodziewanych wynikach realizacji planu.

Obowiązujący obecnie zaktualizowany Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (aPGW) został zatwierdzony przez Radę Ministrów i opublikowany w dniu 6 grudnia 2016 r. w drodze rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (Dz. U. z 2016 r., poz. 1967).

W rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (Dz. U. z 2016 r. poz.1967) ustalono cele środowiskowe dla JCWP rzecznych na obszarze dorzecza Odry.

Planowane zmiany, przy przestrzeganiu obowiązujących przepisów prawa w tym prawa miejscowego nie będą mieć wpływu na jednolite części wód. Realizacja zmiany nie spowoduje nie osiągnięcia celów środowiskowych zawartych w „Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry”.

Strategia rozwoju Województwa Wielkopolskiego do roku 2030 – Samorząd Województwa przyjął następującą wizję rozwoju województwa wielkopolskiego w perspektywie do 2030 roku: Wielkopolska w 2030 roku to region przodujący w kraju, liczący się w Europie i szanujący jej uniwersalne wartości, świadomy swojego dziedzictwa przyrodniczego i cywilizacyjnego, spójny, zrównoważony i dostępny terytorialnie, otwarty na nowe idee i ludzi, silny nowoczesną gospodarką, aspiracjami i wiedzą swoich mieszkańców, zapewniający im bardzo dobre warunki życia, pracy i wypoczynku na całym obszarze województwa. Misja samorządu regionalnego w zwięzły sposób precyzuje istotę jego działań i podstawowe funkcje do spełnienia na rzecz podnoszenia poziomu życia i zaspokojenia potrzeb mieszkańców i województwa. Kierując się tym przesłaniem, Samorząd Województwa przyjął następującą misję: Samorząd Województwa umacnia krajową i europejską pozycję Wielkopolski, rozwija jej potencjał społeczny i gospodarczy, podnosi poziom życia mieszkańców oraz dba o środowisko przyrodnicze i dziedzictwo kulturowe regionu dla dobra jego obecnych i przyszłych pokoleń w myśl zasad zrównoważonego rozwoju. Model rozwoju Wielkopolski, przyjęty w 2012 roku, nazwany modelem dyfuzyjno - absorpcyjnym zakładał wspieranie zarówno ośrodków wzrostu, przede wszystkim w zakresie ich zdolności do wywierania korzystnego wpływu na otoczenie, jak i obszarów je otaczających w zdolnościach do absorbowania czynników rozwojowych z zewnątrz oraz wykorzystywania potencjałów własnych. Istotne miejsce w tym modelu miały również obszary zmarginalizowane pod względem rozwoju społeczno-gospodarczego. W nowo wypracowanym modelu funkcjonalnym, zakłada się realizację założeń w zakresie dyfuzji i absorpcji czynników rozwojowych. Ponadto, zgodnie z polityką przyjętą w krajowych dokumentach strategicznych, podkreśla się konieczność podejmowania interwencji służących intensyfikacji działań mających na celu zrównoważony terytorialnie rozwój regionu, w którym wszystkie obszary strategicznej interwencji uznaje się za ważne i równoprawne. Jednocześnie w większym stopniu zaakcentowana jest kwestia obszarów zmarginalizowanych. Zrównoważony terytorialnie rozwój regionu oznacza realizację solidarnej polityki publicznej z uwzględnieniem specyfiki poszczególnych terytoriów, w tym występujących różnic rozwojowych oraz konieczność orientacji działań na mieszkańców mogących optymalnie wykorzystać lokalny potencjał dla poprawy swoich warunków życia. Zorientowane terytorialnie podejście (ang. place-based policy) zakłada wykorzystanie specyficznych uwarunkowań lokalnych (gospodarczych, społecznych, kulturowych i instytucjonalnych), a przez celową interwencję wzmacniany jest kapitał terytorialny. Skuteczne wykorzystanie tego kapitału, opartego na wiedzy i umiejętnościach, m.in. w zakresie wykorzystania środków polityk rozwojowych, prowadzi do zwiększenia efektywności interwencji na danym terytorium. Rozwój Wielkopolski przebiega według modelu funkcjonalnego, zakładającego zrównoważony terytorialnie rozwój regionu, wzajemnie korzystne relacje zarówno w przestrzeni, jak i w układzie sfer gospodarczych i społecznych, a także powiązania międzyinstytucjonalne i partnerskie współdziałanie.

Program ochrony środowiska dla województwa wielkopolskiego do roku 2030 –dokument sporządzony w celu realizacji polityki ochrony środowiska, zgodnie z wymogami ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r. Prawo ochrony środowiska.

Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030

Skutki zmian klimatu, zwłaszcza wzrost temperatury, częstotliwości i nasilenia zjawisk ekstremalnych, występujące w ostatnich kilku dekadach pogłębiają się i z tego względu stały się przedmiotem zainteresowania rządów i społeczności międzynarodowej. Wyniki badań naukowych jednoznacznie wskazują, że zjawiska powodowane przez zmiany klimatu stanowią zagrożenie dla społecznego i gospodarczego rozwoju wielu krajów na świecie, w tym także dla Polski. Wysiłki na rzecz dostosowania się do skutków zmian klimatu powinny być zatem podejmowane jednocześnie z realizowanymi przez Polskę działaniami ograniczającymi emisję gazów cieplarnianych. Właściwie dobrana paleta działań zmniejszających wrażliwość kraju na zmiany klimatyczne będzie stanowić istotny czynnik stymulujący wzrost efektywności i innowacyjności polskiej gospodarki. Strategiczny Plan Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030” (SPA 2020) został przygotowany z myślą o zapewnieniu warunków stabilnego rozwoju społeczno-gospodarczego w obliczu ryzyk, jakie niosą ze sobą zmiany klimatu, ale również z myślą o wykorzystaniu pozytywnego wpływu, jaki działania adaptacyjne mogą mieć nie tylko na stan polskiego środowiska, ale również wzrost gospodarczy.

Istotą działań adaptacyjnych podejmowanych zarówno przez podmioty publiczne, jak i prywatne, poprzez realizację polityk, inwestycje w infrastrukturę i technologie, a także zmiany zachowań, jest uniknięcie ryzyk i wykorzystanie szans. Zmiany klimatu należy postrzegać jako potencjalne ryzyko, które powinno być brane pod uwagę przy tworzeniu np. mechanizmów regulacyjnych i planów inwestycyjnych, podobnie jak brane pod uwagę są ryzyka o charakterze makroekonomicznym, czy geopolitycznym.

SPA 2020 wskazuje cele i kierunki działań adaptacyjnych, które należy podjąć w najbardziej wrażliwych sektorach i obszarach w okresie do roku 2020: gospodarce wodnej, rolnictwie, leśnictwie, różnorodności biologicznej i obszarach prawnie chronionych, zdrowiu, energetyce, budownictwie, transporcie, obszarach górskich, strefie wybrzeża, gospodarce przestrzennej i obszarach zurbanizowanych.

Wrażliwość tych sektorów została określona w oparciu o przyjęte dla SPA scenariusze zmian klimatu. Zaproponowano cele, kierunki działań oraz konkretne działania, które korespondują z dokumentami strategicznymi, w szczególności Strategią Rozwoju Kraju 2020 i innymi strategiami rozwoju i jednocześnie stanowią ich niezbędne uzupełnienie w kontekście adaptacji. Uwzględniono i przeanalizowano obecne i oczekiwane zmiany klimatu, w tym scenariusze zmian klimatu dla Polski do roku 2030, które wykazały, że w tym okresie największe zagrożenie dla gospodarki i społeczeństwa będą stanowiły ekstremalne zjawiska pogodowe (nawalne deszcze, powodzie, podtopienia, osunięcia ziemi, fale upałów, susze, huragany, osuwiska itp), będące pochodnymi zmian klimatycznych. Zjawiska te będą występować z coraz większą częstotliwością i natężeniem oraz będą dotyczyć coraz większych obszarów kraju. Zaproponowano system realizacji strategicznego planu, identyfikując podmioty odpowiedzialne oraz wskaźniki monitorowania i oceny realizacji celów.

Cele SPA2020

Celem głównym SPA jest zapewnienie zrównoważonego rozwoju oraz efektywnego funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa w warunkach zmian klimatu. Cel ten ma być realizowany przez działania legislacyjne, w tym wprowadzenie obowiązkowych planów zagospodarowania przestrzennego na poziomie regionalnym i lokalnym szczególnie dla obszarów powodziowych, zagrożonych podtopieniami i osuwiskami, zurbanizowanych, przyrodniczo cennych oraz strefy wybrzeża i wód przybrzeżnych, z uwzględnieniem aspektów dotyczących obszarów transgranicznych, działania organizacyjne, informacyjne, badania naukowe i tworzenie programów badawczych.

Cele szczegółowe SPA2020

Cel 1. Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego i dobrego stanu środowiska

Kierunek działań 1.1- dostosowanie sektora gospodarki wodnej do zmian klimatu

Kierunek działań 1.2- adaptacja strefy przybrzeżnej do zmian klimatu

Kierunek działań 1.3 – dostosowanie sektora energetycznego do zmian klimatu

Kierunek działań 1.4 – ochrona różnorodności biologicznej i gospodarka leśna w kontekście zmian klimatu

Kierunek działań 1.5 – adaptacja do zmian klimatu w gospodarce przestrzennej i budownictwie

Kierunek działań 1.6 – zapewnienie funkcjonowania skutecznego systemu ochrony zdrowia w warunkach zmian klimatu

Cel 2. Skuteczna adaptacja do zmian klimatu na obszarach wiejskich

Kierunek działań 2.1 - stworzenie lokalnych systemów monitorowania i ostrzegania przed zagrożeniami

Kierunek działań 2.2 – organizacyjne i techniczne dostosowanie działalności rolniczej i rybackiej do zmian klimatu

Cel 3. Rozwój transportu w warunkach zmian klimatu

Kierunek działań 3.1 - wypracowywanie standardów konstrukcyjnych uwzględniających zmiany klimatu

Kierunek działań 3.2 – zarządzanie szlakami komunikacyjnymi w warunkach zmian klimatu

Cel 4. Zapewnienie zrównoważonego rozwoju regionalnego i lokalnego z uwzględnieniem zmian klimatu

Kierunek działań 4.1 – monitoring stanu środowiska i systemy wczesnego ostrzegania i reagowania w kontekście zmian klimatu (miasta i obszary wiejskie)

Kierunek działań 4.2 – miejska polityka przestrzenna uwzględniająca zmiany klimatu

Cel 5. Stymulowanie innowacji sprzyjających adaptacji do zmian klimatu

Kierunek działań 5.1- promowanie innowacji na poziomie działań organizacyjnych i zarządczych sprzyjających adaptacji do zmian klimatu

Kierunek działań 5.2 – budowa systemu wsparcia polskich innowacyjnych technologii sprzyjających adaptacji do zmian klimatu

Cel 6. Kształtowanie postaw społecznych sprzyjających adaptacji do zmian klimatu

Kierunek działań 6.1 – zwiększenie świadomości odnośnie do ryzyk związanych ze zjawiskami ekstremalnymi i metodami ograniczania ich wpływu

Kierunek działań 6.2 - ochrona grup szczególnie narażonych przed skutkami niekorzystnych zjawisk klimatycznych

Wśród wskaźników monitorujących, na który wpływ ma gmina SPA2020 wymienia badanie:

- poziomu lesistości kraju, który w roku 2010 wynosił 29,2% - wartość oczekiwana w roku 2020 - 30%
- udziału powierzchni objętej obowiązującymi planami zagospodarowania przestrzennego w powierzchni geodezyjnej kraju ogółem, który w roku 2010 wynosił 26,4% wartość oczekiwana w roku 2020 - 35%
- zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych w miastach na 1 mieszkańca [m³ /rok] które w roku 2010 wynosiło 35 wartość oczekiwana w roku 2020 – 32.

Zgodnie ze Strategicznym planem adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030 wpływ warunków klimatycznych na sektor energetyki jest zróżnicowany i zależy od rodzaju działalności tzn. produkcji energii, zapotrzebowania na energię elektryczną i ciepło, dystrybucji energii elektrycznej i źródeł wytwarzania energii. W polskim systemie elektroenergetycznym dominują sieci napowietrzne, które w przeciwieństwie do sieci kablowych są silnie narażone na awarie spowodowane silnymi wiatrami i nadmiernym oblodzeniem. Występowanie ekstremalnych zjawisk pogodowych typu huragany, intensywne burze itp. może doprowadzić do zwiększenia ryzyka uszkodzenia linii przesyłowych i dystrybucyjnych, a zatem ograniczenia w dostarczaniu energii elektrycznej do odbiorców. Najważniejsze zjawiska wpływające na ryzyko zniszczeń sieci przesyłowych i dystrybucyjnych to występowanie burz, w tym burz śnieżnych, szadź katastrofalna i silny wiatr. W związku z częstym ścieraniem się różnych mas powietrza nad Polską występować mogą awarie, będące wynikiem występowania porywistych wiatrów oraz dni z temperaturą +/- 0 o C, ze względu na obładzanie się przewodów. Dla produkcji energii kluczowe znaczenie ma dostępność wody dla potrzeb chłodzenia. Pobór wody dla tych celów stanowi 70 % całkowitych poborów wody w Polsce. W warunkach dużej zmienności opadów skrajne sytuacje (powódzie i susze) i wzrost niestacjonarności przepływów mogą zakłócić dostępność niezbędnych ilości wody, która wykorzystywana jest na cele chłodzenia. Może to spowodować obniżenie sprawności tradycyjnych elektrowni z chłodzeniem w obiegu otwartym oraz obniżenie ilości energii produkowanych przez te instalacje. W układach gazowo – parowych poziom sprawności i moc zależą dodatkowo od temperatury powietrza wykorzystywanego do spalania paliwa. Ze wzrostem temperatury wzrasta zapotrzebowanie na sprężanie powietrza, a tym samym zmniejsza się sprawność i moc instalacji. Przy zwiększonej temperaturze powietrza, zwiększy się parowanie wód powierzchniowych, wystąpią zaburzenia w gospodarce wodnej, co w konsekwencji wpłynie na uprawę roślin, w tym roślin energetycznych. Przy długich i gwałtownych deszczach plantacje biomasy mogą ulegać zniszczeniu lub nadmiar wilgoci negatywnie wpłynie na ich efektywność energetyczną. Może nastąpić zmniejszenie zainteresowania lub rezygnacja z rozwoju technologii energetycznych biomasy. W przypadku instalacji hydroenergetycznych, niedobór wody może w istotny sposób obniżyć ich wydajność. W przypadku energetyki wiatrowej warunki energetyczne pogorszą się. Zmiany klimatyczne spowodują znacznie zwiększoną nieprzewidywalność występowania bardzo silnych wiatrów, huraganów i długich okresów bezwietrznych. Wykorzystywanie tego źródła energii może zatem wiązać się ze zwiększonym ryzykiem zarówno ze względu na przewidywalność produkcji energii jak i ze względu na zniszczenia instalacji. Wzrost znaczenia rozproszonych, odnawialnych źródeł energii powinien uwzględniać pogorszenie warunków wiatrowych (długie okresy bezwietrznej pogody, lub krótkotrwałe okresy z wiatrami o sile huraganu). Produkcja biomasy będzie także podlegać takim samym ograniczeniom jak cała produkcja rolna ze względu w szczególności na zmniejszenie dostępności wody, ograniczenie wydajności produkcji. Jedynie w przypadku energii słonecznej można spodziewać się poprawy warunków w lecie ze względu na wydłużone okresy pogody słonecznej i zmniejszenie w zimie ze względu na dłuższe okresy z zachmurzeniem. W zakresie upraw roślin energetycznych kluczowy będzie rozwój nowych gatunków roślin, bardziej odpornych na zmianie warunki pogodowe oraz innowacyjnych technik upraw do wykorzystywania w bardzo suchym oraz wilgotnym środowisku.

Wśród kierunków wskazanych w tym planie znajduje się Kierunek 1.3 – dostosowanie sektora energetycznego do zmian klimatu. Zmiany klimatu będą miały różnorodny wpływ na sektor energetyczny, uwzględniając w szczególności prognozowane wahanie średniej temperatury. Konieczne będzie dostosowanie systemu energetycznego do wahań zapotrzebowania zarówno na energię elektryczną, jak i ciepłą, m.in. poprzez wdrożenie stabilnych niskoemisyjnych źródeł energii. Istotne będzie także wykorzystanie odnawialnych źródeł energii: energii słonecznej, wiatrowej, biomasy i energii wodnej (z uwzględnieniem ryzyk, o których mowa w rozdziale 3). W sektorze

energetycznym podstawowe działania adaptacyjne dotyczą przede wszystkim problematyki zjawisk ekstremalnych. Zauważona potrzeba dywersyfikacji źródeł energii może być wspomagana spalaniem odpadów, które nie mogą być poddane recyklingowi, z jednoczesnym odzyskiwaniem energii. Powstające w sposób rozproszony odpady komunalne stają się dostępne lokalnie, a możliwość spalania ich pozwala zapewnić odpowiedni stan sanitarny w przypadku wystąpienia zjawisk ekstremalnych na danym obszarze.

Kierunek działań 1.4 – ochrona różnorodności biologicznej i gospodarka leśna w kontekście zmian klimatu. Ochronę różnorodności biologicznej i gospodarkę leśną w kontekście zmian klimatu jest niezmiernie ważnym zagadnieniem, ponieważ problem utraty bioróżnorodności narasta wraz z postępującymi zmianami klimatu. Z punktu widzenia ochrony siedlisk najistotniejsze są działania związane z utrzymaniem obszarów wodno-błotnych i ich odtwarzaniem wszędzie tam, gdzie jest to możliwe. Jednocześnie istotne będą działania sprzyjające prowadzeniu zrównoważonej gospodarki leśnej w warunkach zmian klimatu, jak również przygotowaniu ekosystemów leśnych na zwiększoną presję wynikającą z nasilenia ekstremalnych zjawisk pogodowych, m.in. okresów suszy, fal upałów, gwałtownych opadów deszczu, porywistych wiatrów.

6. ANALIZA USTALEŃ PROJEKTU ZMIANY STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

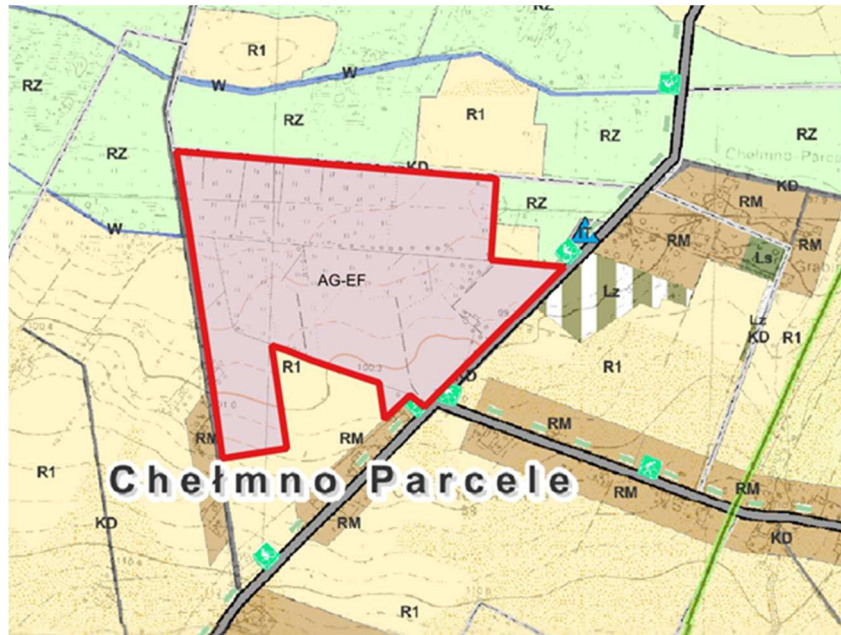
Podstawą przystąpienia do sporządzania projektu zmiany Studium jest uchwała Nr XXIII/190/2020 Rady Miejskiej w Dąbiu z dnia 22 września 2020 roku w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Dąbie. W uchwale tej Rada Miejska w Dąbiu ustaliła zakres wprowadzanych zmian w zakresie aktualizacji uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego, w szczególności w zakresie występowania: udokumentowanych złóż kopalin, terenów górniczych, obszarów zagrożenia powodzią, granic obszaru pomnika zagłady, obszarów rozmieszczenia istniejących urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW, a także ich stref ochronnych związanych z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu oraz zmiany kierunków zagospodarowania dla wybranych terenów przedstawionych na załącznikach graficznych do niniejszej Uchwały oraz wskazała granice zmian w zakresie wyżej wymienionej aktualizacji uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego dla terenu Gminy Dąbie jako granice administracyjnych Gminy Dąbie i granice obszarów objętych zmianą kierunków zagospodarowania przestrzennego studium, które wskazano na załącznikach graficznych od nr 1 do nr 8. Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Dąbie dokonywana jest dla lokalizacji urządzeń fotowoltaicznych.

7. ANALIZA UWARUNKOWAŃ LOKALNYCH ORAZ PROGNOZA ZMIANY ŚRODOWISKA W WYNIKU REALIZACJI USTALEŃ ZMIANY STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

Zmianą kierunków zagospodarowania przestrzennego, zgodnie z uchwałą Rady Miejskiej w Dąbiu objęto wybrane tereny w obrębach Cichmiana, Domanin, Karszew, Majdany, Rzuchów, Chełmno Parcele, Tarnówka Duża, Tarnówka Wiesiołowska, Wiesiołów. Na terenach tych zaplanowano przeznaczenie pod elektrownie fotowoltaiczne, oznaczone symbolem AG - EF, które ma być przeznaczeniem dominującym. Zgodnie z tekstem Kierunków zagospodarowania przestrzennego; „AG – EF – tereny odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW wraz ze strefami ochronnymi – fotowoltaika.” *Tereny te przeznaczone są pod lokalizację elektrowni fotowoltaicznych. Poza budowlami związanymi z funkcją podstawową możliwa jest lokalizacja obiektów administracyjno – technicznych, magazynów energii, sieci i urządzeń infrastruktury technicznej, dróg dojazdowych i parkingów. Na terenach tych dozwolona jest lokalizacja obiektów i technologii należących do przedsięwzięć mogących potencjalnie lub zawsze znacząco oddziaływać na środowiska. Na terenach pod AG - EF – tereny odnawialnych źródeł energii – fotowoltaika, ustala się jako przeznaczenie dominujące, dopuszcza się w planach miejscowych pozostawienie rolniczego i leśnego przeznaczenia terenu oraz gruntów pod rowami i wodami, gruntów użytkowanych rolniczo gleb wysokich klas bonitacyjnych, dróg i zabudowy zagrodowej. Dopuszcza się też zachowanie aktualnego przeznaczenia pod zabudowę produkcyjno-usługową. Dopuszcza się lokalizację rozbudowy linii kolejowej nr 131.”*

Zgodnie z art. 12 ust.1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym „tekst i rysunek studium oraz rozstrzygnięcie o sposobie rozpatrzenia uwag stanowią załączniki do uchwały o uchwaleniu studium.” Zmianami studium objęto tereny zlokalizowane poza obszarami podlegającymi ochronie przyrody, głównie tereny rolnicze, o niższych klasach gleb.

1. Teren w obrębie Chełmno Parcele

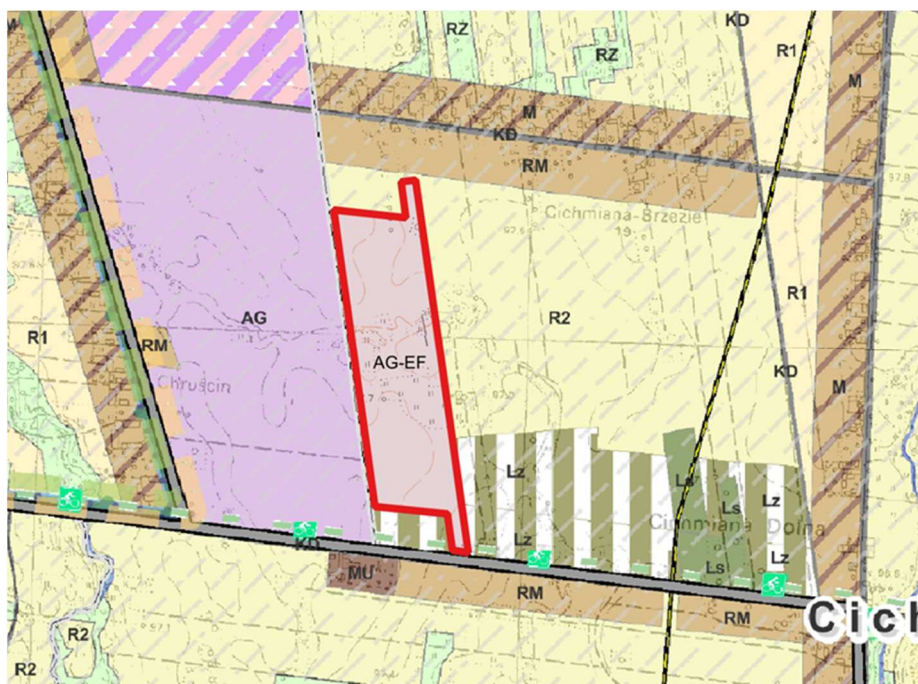

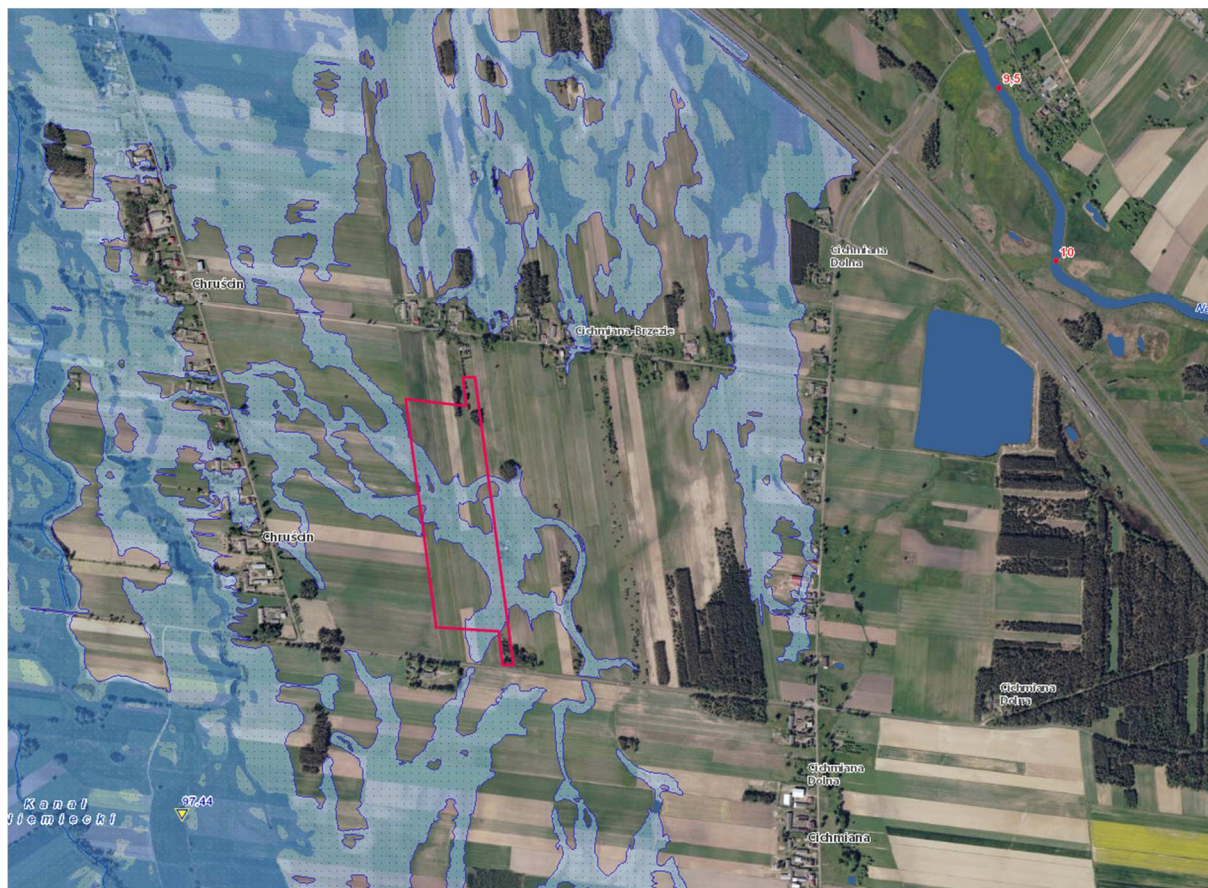
Teren znajduje się w północno-zachodniej części gminy, w odległości ok. 1,8 km od autostrady A2, przy asfaltowej drodze powiatowej oraz przy drogach będących własnością gminy. Teren aktualnie jest niezabudowany, na niewielkiej części terenu znajdują się ruiny gospodarstwa rolnego, przez teren przebiegają dwa rowy melioracyjne, przy których znajdują się zadrzewienia i krzewy. W obowiązującym planie teren przeznaczony jest pod tereny rolnicze, tereny użytków zielonych oraz pod zalesienia. Teren oddalony jest na odległość ponad 1 km od Obszaru Natura 2000 Dolina Środkowej Warty, ponad 1.3 km od rzeki Ner. Obszar przeznaczony pod posadowienie zaplanowanej instalacji fotowoltaicznej jest terenem typowo rolniczym, wykorzystywanym dotychczas jako grunty orne. Także grunty sklasyfikowane jako łąki i pastwiska, aktualnie są wykorzystywane jako grunty orne. Teren znajduje się na wysokości od 96,25 m n.p.m. do 103,75 m n.p.m., ma spadek w kierunku północnym – do rzeki Tralalki, która przebiega w odległości ponad 150 m od północnej granicy terenu. Teren znajduje się w obrębie JCWP Dopyływ z Zalesia. Teren objęty przedsięwzięciem odznacza się całkowicie antropogenicznym charakterem pod względem siedliskowo - roślinnym. Wizja terenowa potwierdziła, iż teren pod planowaną inwestycję nie stanowi miejsca wyróżniającego się pod względem przyrodniczym, nie zidentyfikowano na nim występowania chronionych i rzadkich gatunków roślin oraz grzybów. Na terenie pojawiają się gatunki zwierząt pospolite. W rejonie występuje głównie

roślinność charakterystyczna dla pól uprawnych i gruntów ornych. Tereny wokół planowanej inwestycji są przeznaczone w studium pod tereny upraw rolnych i niewielkie tereny istniejącej zabudowy. Na terenie przeznaczonym dla realizacji instalacji fotowoltaicznej, ze względu na jego wielkość zaleca się zapewnienie możliwości przemieszczania się dużych gatunków zwierząt oraz płazów, gadów i małych ssaków. Zaleca się pozostawienie w użytkowaniu rolniczym i nie ogrodzonych istniejących rowów oraz oddalenie urządzeń od rowów.

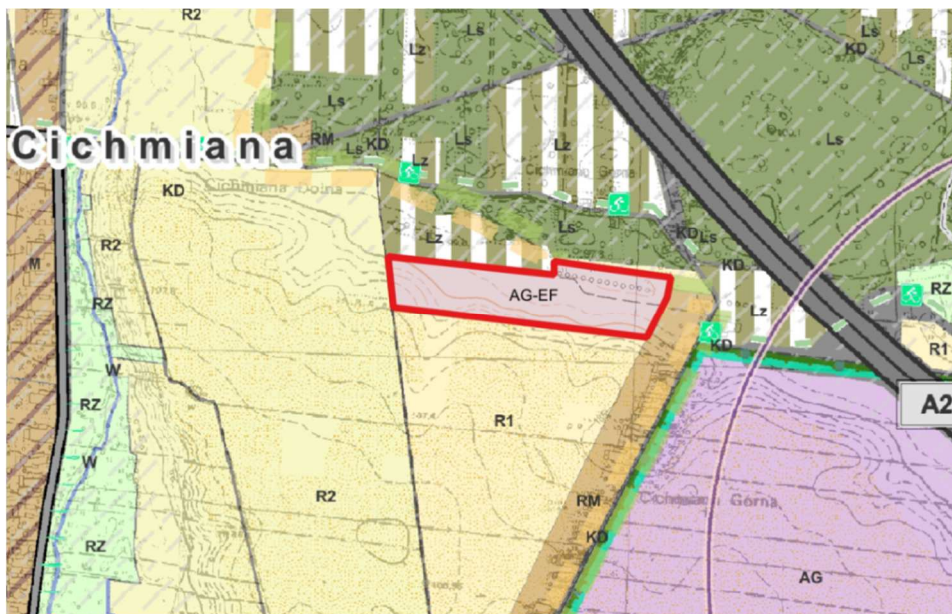
2. Teren w obrębie Cichmiana

Teren znajduje się po południowej stronie autostrady A2, przy asfaltowej drodze powiatowej. Teren jest niezabudowany. Teren znajduje się w obrębie JCWP Ner od Kanału Zbylczyckiego do ujścia. W obowiązującym studium wzdłuż całej zachodniej granicy terenu planowane są tereny przeznaczone pod AG – aktywizację gospodarczą. Także w obowiązującym planie teren sąsiaduje z terenami AG. W obowiązującym planie teren przeznaczony jest w części pod uprawy rolne i użytki zielone oraz w części pod zalesienia. Teren oddalony jest na odległość ponad 350 m od Obszaru Natura 2000 Dolina Środkowej Warty. Obszar przeznaczony pod posadowienie zaplanowanej instalacji fotowoltaicznej jest terenem typowo rolniczym, wykorzystywanym dotychczas jako grunty orne. Także grunty sklasyfikowane jako łąki i pastwiska, aktualnie są wykorzystywane jako grunty orne. Na niewielkich częściach terenu znajdują się laski (w granicach opracowania znajduje się jeden o 700 m², oraz część drugiego, który ma łącznie 800 m²) oraz niewielki grunt rolny zadrzewiony, nie sklasyfikowany jako las. Zaleca się pozostawienie gruntów leśnych w użytkowaniu leśnym. Teren jest niemal płaski, znajduje się na wysokości ok. 97 m n.p.m. Część terenu zagrożona jest zalaniem wodami do głębokości 0,5 m, w przypadku zniszczenia wałów przeciwpowodziowych rzeki Warty. Teren objęty przedsięwzięciem odznacza się niemal całkowicie antropogenicznym charakterem pod względem siedliskowo - roślinnym. Wizja terenowa potwierdziła, iż teren pod planowaną inwestycję nie stanowi miejsca wyróżniającego się pod względem przyrodniczym, nie zidentyfikowano na nim występowania chronionych i rzadkich gatunków roślin oraz grzybów. Na terenie pojawiają się gatunki zwierząt pospolite. W rejonie występuje głównie roślinność charakterystyczna dla pól uprawnych i gruntów ornych. Na terenie przeznaczonym dla realizacji instalacji fotowoltaicznej zaleca się zapewnienie możliwości przemieszczania się płazów, gadów i małych ssaków.

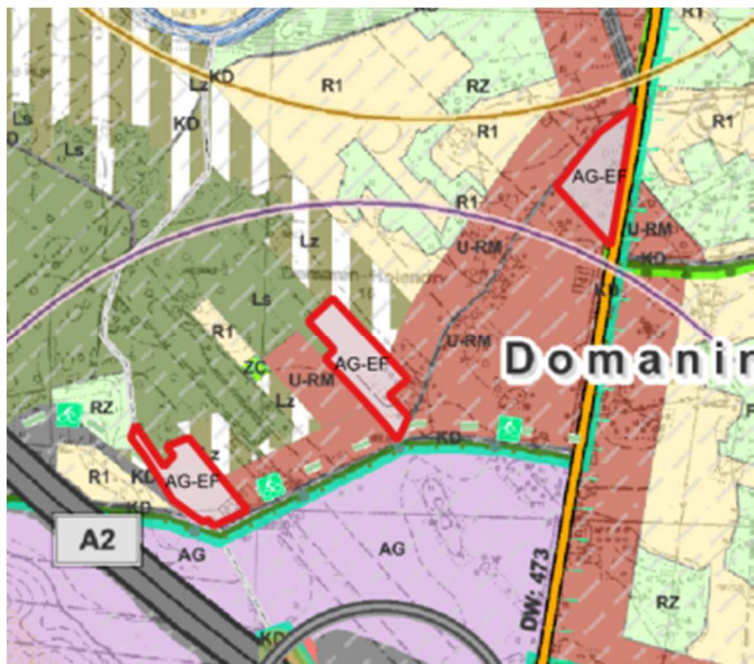
3. Teren w obrębie Cichmiana

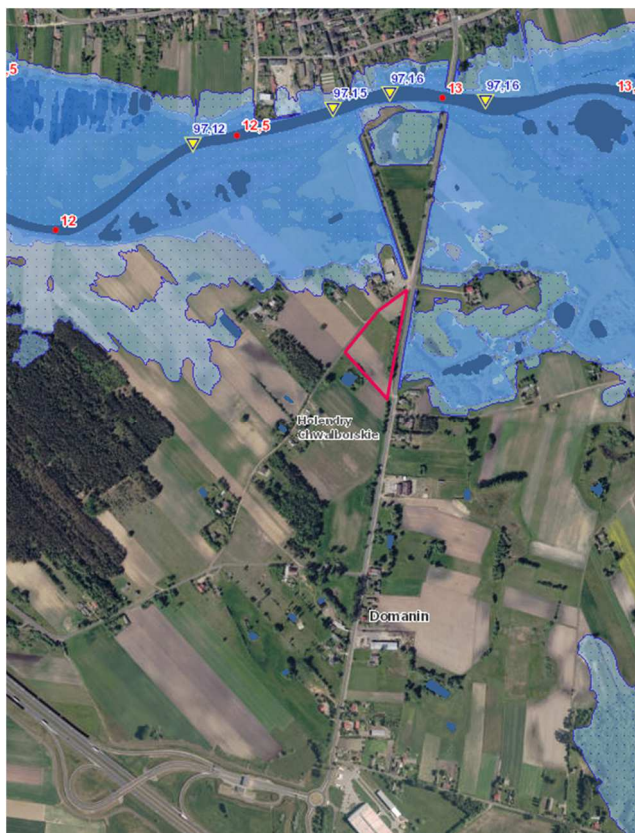
Teren znajduje się po południowo-zachodniej stronie autostrady A2, przy drogach dojazdowych do pól. Teren znajduje się w obrębie JCWP Ner od Kanalu Zbylczyckiego do ujścia. Teren nie jest zabudowany. W obowiązującym, zmienianym studium teren był przeznaczony pod uprawy rolne, w obowiązującym planie pod uprawy rolne i w niewielkiej części pod zalesienia, a także pod drogę publiczną. Teren sąsiaduje z terenami rolniczymi i terenami leśnymi oraz terenami przeznaczonymi w obowiązującym planie pod zalesienia. Teren oddalony jest na odległość ok. 140 m od Obszarów Natura 2000 Pradolina Bzury - Neru i Pradolina Warszawsko – Berlińska. Obszar przeznaczony pod posadowienie zaplanowanej instalacji fotowoltaicznej jest terenem typowo rolniczym, wykorzystywanym aktualnie jako grunty orne. Także grunty sklasyfikowane jako pastwiska (PsV i PsVI), aktualnie są wykorzystywane jako grunty orne. Teren ma spadek w kierunku północnym od rzędnej 102,5 m n.p.m. do 97,5 m n.p.m. Teren nie jest zagrożony powodzią. Teren objęty przedsięwzięciem odznacza się niemal całkowicie antropogenicznym charakterem pod względem siedliskowo - roślinnym. Wizja terenowa potwierdziła, iż teren pod planowaną inwestycję nie stanowi miejsca wyróżniającego się pod względem przyrodniczym, nie zidentyfikowano na nim występowania chronionych i rzadkich gatunków roślin oraz grzybów. Na terenie pojawiają się gatunki zwierząt pospolite. W rejonie występuje głównie roślinność charakterystyczna dla pól uprawnych i gruntów

ornych. Na terenie przeznaczonym dla realizacji instalacji fotowoltaicznej zaleca się zapewnienie możliwości przemieszczania się płazów, gadów i małych ssaków.

Tereny w obrębie Domanin

4. Teren w obrębie Domanin między drogą gminną a drogą wojewódzką w rejonie węzła autostradowego

Teren znajduje się przy drodze wojewódzkiej nr 473 oraz drodze gminnej, w odległości ok. 1 km od węzła autostrady A2. Teren znajduje się w obrębie JCWP Ner od Kanału Zbylczyckiego do ujścia. Teren nie jest zabudowany. W obowiązującym, zmienianym studium teren był przeznaczony pod zabudowę U-RM, w obowiązującym planie część terenu jest przeznaczona pod MN/U część pod uprawy rolne i użytki zielone. Działki obejmują grunty rolne RV oraz pastwiska PsIV. Niewielką część terenu (800 m²) zajmuje las – LsIV. Teren sąsiaduje z terenami zabudowy zagrodowej oraz terenami rolniczymi. Tereny przy drodze wojewódzkiej do autostrady aktywizują się, w sąsiedztwie znajdują się także tereny usługowe. Po przeciwnej stronie drogi wojewódzkiej znajdują się obszary Natura 2000: Obszar Natura 2000 Pradolina Bzury - Neru i Pradolina Warszawsko – Berlińska. Obszar przeznaczony pod posadowienie zaplanowanej instalacji fotowoltaicznej jest terenem typowo rolniczym, wykorzystywanym aktualnie jako grunty orne, w części jako koszona łąka. Wzdłuż biegnącej w pasie drogowym drogi wojewódzkiej ścieżki pieszo-rowerowej znajdują się zadrzewienia. Teren nie jest obszarem szczególnego zagrożenia powodzią. Teren znajduje się na obszarze, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi 0,2% (raz na 500 lat), na którym nie obowiązują zakazy w zakresie realizacji inwestycji.

Teren na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi 0,2% (raz na 500 lat)

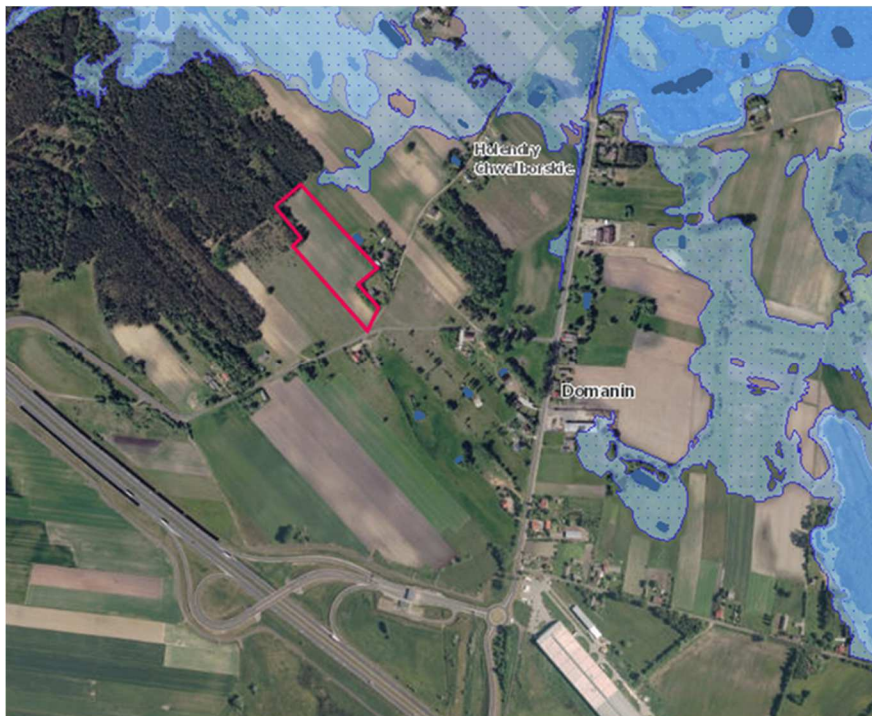
Wizja terenowa potwierdziła, iż teren pod planowaną inwestycję nie stanowi miejsca wyróżniającego się pod względem przyrodniczym, nie zidentyfikowano na nim występowania chronionych i rzadkich gatunków roślin oraz grzybów. Na terenie pojawiają się gatunki zwierząt pospolite. W rejonie występuje głównie roślinność charakterystyczna dla pól uprawnych i gruntów ornych. Na terenie przeznaczonym dla realizacji instalacji fotowoltaicznej zaleca się zapewnienie możliwości przemieszczania się płazów, gadów i małych ssaków.

5. Teren w obrębie Domanin w pobliżu autostrady

Teren jest położony ok. 150m od jezdni głównej autostrady A2, w rejonie węzła autostradowego, przy drodze prowadzącej na wiadukt. Teren znajduje się w obrębie JCWP Ner od Kanału Zbylczyckiego do ujścia. Teren jest gruntem rolnym klasy RVI, na części terenu znajdują się ruiny siedliska rolniczego. Teren nie jest zagrożony powodzią, nie podlega ochronie przyrody. W aktualnym planie teren jest przeznaczony pod zalesienia, w zmienianym studium w części pod U-RM (tereny usługowo – mieszkaniowe z udziałem zabudowy zagrodowej) w części pod zalesienia. Zaleca się zachowanie istniejących zadrzewień, zleca się zapewnienie możliwości przemieszczania się płazów, gadów i małych ssaków.

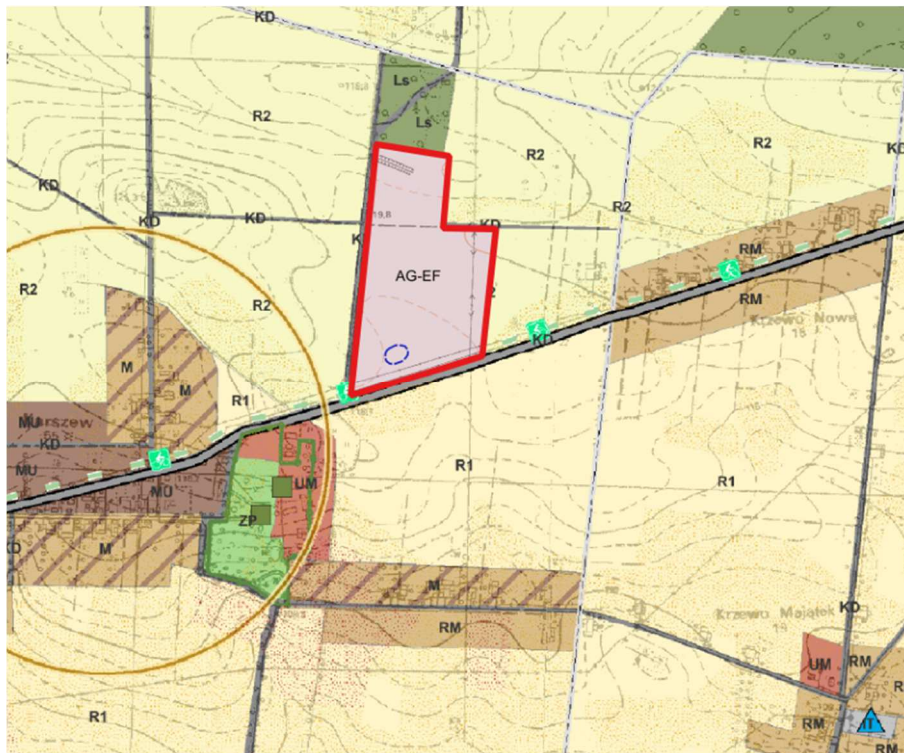
6. Teren w obrębie Domanin w pobliżu autostrady - część działki 10/4

Teren jest położony ok. 500 m od jezdni autostrady A2, w rejonie węzła autostradowego, przy drodze prowadzącej na wiadukt. Teren jest gruntem rolnym klasy RV, RVI i PsIV, użytkowanym jako grunty

orne, nie jest użytkowany jako pastwisko. Bezpośrednio przy lesie oraz siedlisku rolniczym na terenie występują zadrzewienia. Teren nie jest zagrożony powodzią, nie podlega ochronie przyrody. W aktualnym planie teren jest przeznaczony pod użytki zielone i zalesienia, w zmienianym studium w części pod U-RM (tereny usługowo – mieszkaniowe z udziałem zabudowy zagrodowej) w części pod zalesienia. Uznano, iż możliwe jest przeznaczenie terenu pod urządzenia fotowoltaiczne. Zaleca się zachowanie istniejących zadrzewień i lokalizację zabudowy oraz urządzeń w odległości minimum 12 m od lasów, zleca się zapewnienie możliwości przemieszczania się płazów, gadów i małych ssaków.

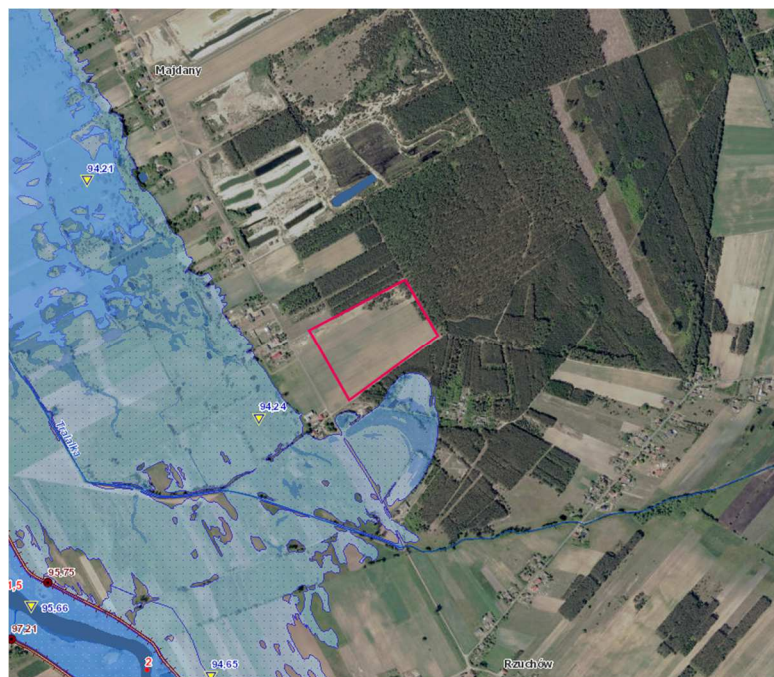
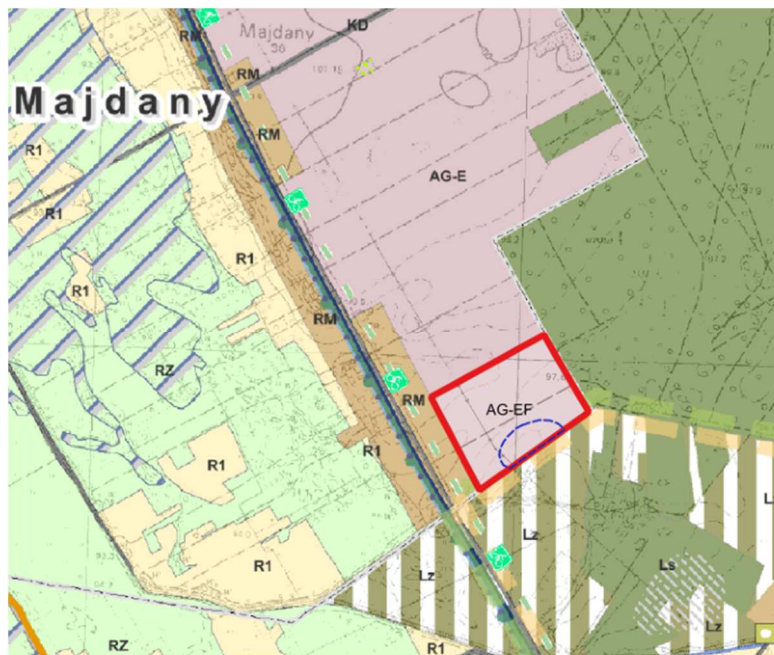
7. Teren w obrębie Karszew

Teren znajduje się we wschodniej części gminy, przy asfaltowej drodze powiatowej z Dąbia do Grabowa oraz przy drogach będących własnością gminy. Część południowa terenu znajduje się w

obrębnie JDWP Gnida od Kan. Łęka-Dobrogosty do ujścia, część północna w obrębnie Dopływu z Zalesia. Teren nie jest zabudowany, jest użytkowany rolniczo, głównie jako grunt orny, w części jako koszona łąka, w sąsiedztwie znajduje się niewielki, przecięty drogą las. Przez teren przebiega droga. Na terenie znajduje się stanowisko archeologiczne. W obowiązującym planie oraz w obowiązującym dotąd studium teren przeznaczony jest pod tereny rolnicze. Teren oddalony jest na odległość ponad 1,3 km od Obszarów Natura 2000 Pradolina Warszawsko – Berlińska i Pradolina Bzury – Neru. W odległości ponad 200m, po przeciwnej stronie drogi powiatowej znajduje się wpisany do rejestru zabytków zespół pałacowo – folwarczny w Karszewie. Obszar przeznaczony pod posadowienie zaplanowanej instalacji fotowoltaicznej jest terenem płaskim, odznaczającym się całkowicie antropogenicznym charakterem pod względem siedliskowo - roślinnym. Wizja terenowa potwierdziła, iż teren pod planowaną inwestycję nie stanowi miejsca wyróżniającego się pod względem przyrodniczym, nie zidentyfikowano na nim występowania chronionych i rzadkich gatunków roślin oraz grzybów. Na terenie pojawiają się gatunki zwierząt pospolite. Na terenie występuje głównie roślinność charakterystyczna dla pól uprawnych i gruntów ornyc.. Na terenie przeznaczonym dla realizacji instalacji fotowoltaicznej zaleca się lokalizację zabudowy oraz urządzeń w odległości minimum 12 m od lasów, zaleca się zapewnienie możliwości przemieszczania się płazów, gadów i małych ssaków.

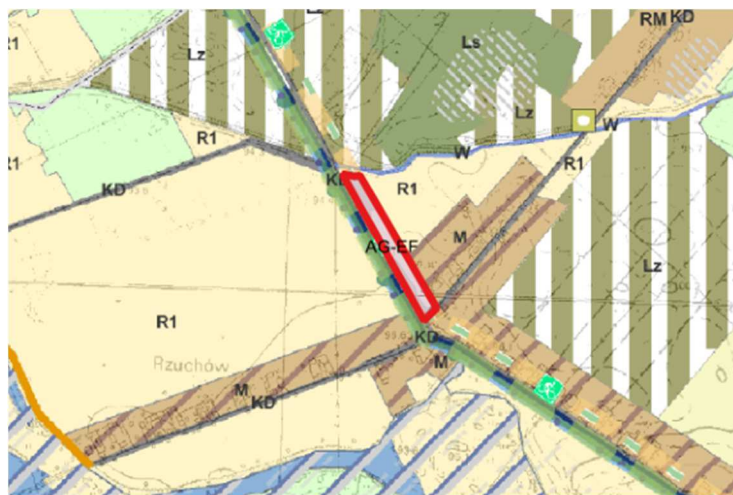
8. Teren w obrębnie Majdany

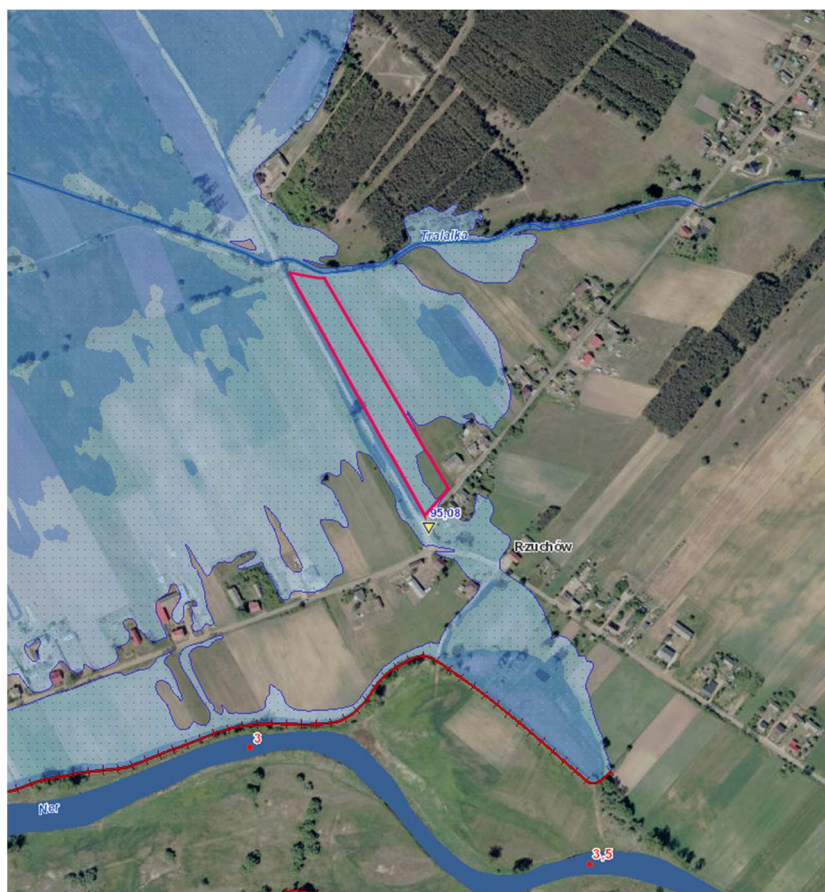

Teren znajduje się w północno- zachodniej części gminy, przy drodze gminnej. Teren znajduje się w obrębie JDWP Dopływ z Zalesia. Teren jest gruntem rolnym klasy RVI, jest użytkowany rolniczo jako grunt orny. Teren przylega do lasów, w sąsiedztwie lasów znajdują się niewielkie tereny zadrzewione. Na terenie znajduje się stanowisko archeologiczne. W obowiązującym dotąd studium teren przeznaczony jest pod wydobycie kruszyw naturalnych i zalesienie. Na terenie nie udokumentowano występowania złoża. Teren znajduje się w odległości ok. 80 m od Obszarów Natura 2000 Dolina Środowej Warty. Między terenem planowanych urządzeń fotowoltaicznych a obszarem Natura 2000 znajduje się teren przeznaczony pod zabudowę RM oraz droga. Obszar przeznaczony pod posadowienie zaplanowanej instalacji fotowoltaicznej jest terenem prawie płaskim, odznaczającym się całkowicie antropogenicznym charakterem pod względem siedliskowo - roślinnym. Wizja terenowa potwierdziła, iż teren pod planowaną inwestycję nie stanowi miejsca wyróżniającego się pod względem przyrodniczym, nie zidentyfikowano na nim występowania chronionych i rzadkich gatunków roślin oraz grzybów. Na terenie pojawiają się gatunki zwierząt pospolite. Na terenie występuje głównie roślinność charakterystyczna dla pól uprawnych i gruntów ornych. Zaleca się zachowanie istniejących zadrzewień i lokalizację zabudowy oraz urządzeń w odległości minimum 12 m od lasów, zleca się zapewnienie możliwości przemieszczania się dużych gatunków zwierząt wzdłuż ściany dużego kompleksu leśnego, oraz zapewnienie możliwości przemieszczania się płazów, gadów i małych ssaków przez cały teren.

9. Teren w obrębie Rzuchów

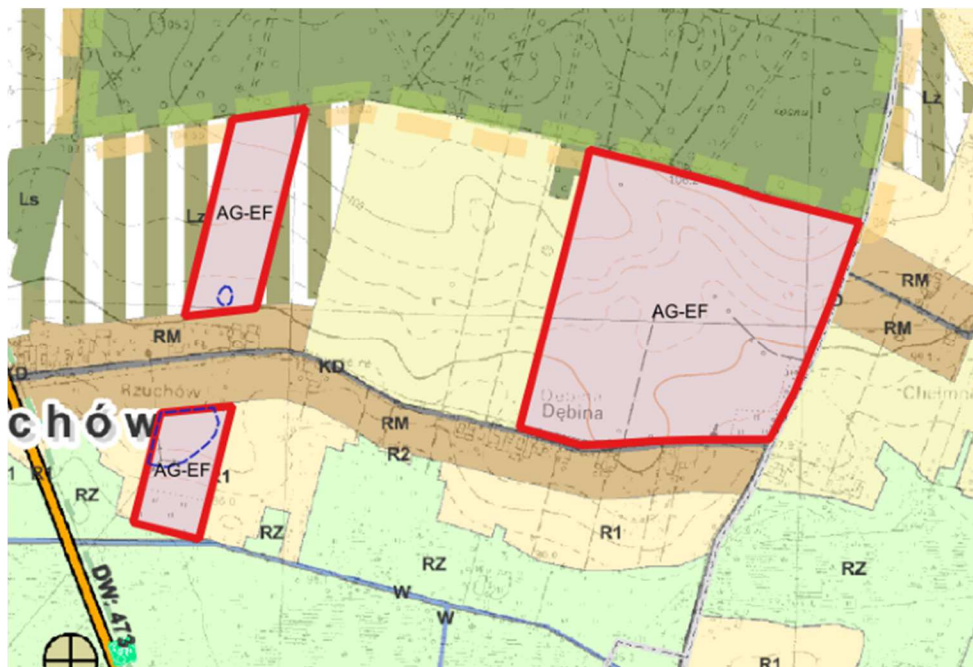
Działka znajduje się częściowo na obszarze, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi 0,2% (raz na 500 lat)

Znaczna część działki znajduje się na obszarze narażonym na zalanie w przypadku uszkodzenia lub zniszczenia wału przeciwpowodziowego

Teren obejmuje jedną działkę o powierzchni 1,26 ha. Jest zlokalizowany w północno – zachodniej części gminy, przy drogach gminnych oraz przy rzece Tralalce. Teren znajduje się w obrębie JDWP Dopływ z Zalesia. Teren jest gruntem rolnym klasy RV i ŁIV, cały jest użytkowany rolniczo jako grunt orny. W obowiązującym dotąd studium teren przeznaczony jest pod zabudowę oznaczoną symbolem M oraz pod przeznaczenie rolnicze. Na terenie nie udokumentowano występowania złoża. Teren znajduje się w bezpośrednim sąsiedztwie Obszaru Natura 2000 Dolina Środowej Warty. Obszar przeznaczony pod posadowienie zaplanowanej instalacji fotowoltaicznej jest terenem prawie płaskim, odznaczającym się całkowicie antropogenicznym charakterem pod względem siedliskowo - roślinnym. Wizja terenowa potwierdziła, iż teren pod planowaną inwestycję nie stanowi miejsca wyróżniającego się pod względem przyrodniczym, nie zidentyfikowano na nim występowania chronionych i rzadkich gatunków roślin oraz grzybów. Na terenie pojawiają się gatunki zwierząt pospolite. Na terenie występuje głównie roślinność charakterystyczna dla pól uprawnych i gruntów ornych. Zaleca się zapewnienie możliwości przemieszczania się płazów, gadów i małych ssaków.

Tereny w obrębie Rzuchów przy drodze gminnej

10. Teren części działek o nr ewid. 50/2 i 52 w obrębie Rzuchów

Teren jest zlokalizowany w północno – zachodniej części gminy, w odległości ponad 390 m od drogi wojewódzkiej 473. Teren znajduje się w obrębie JDWP Dopływ z Zalesia. Teren jest gruntem rolnym klasy RIVa, RIVb, RV i RVI, cały jest użytkowany rolniczo jako grunt orny. Teren sąsiaduje z dużym kompleksem leśnym lasów Rzuchowskich. Na terenie znajduje się udokumentowane stanowisko archeologiczne. W obowiązującym dotąd studium teren przeznaczony jest pod zalesienia. Teren znajduje się w odległości ponad 1,7 km od Obszaru Natura 2000 Dolina Środowej Warty. Obszar przeznaczony pod posadowienie zaplanowanej instalacji fotowoltaicznej jest terenem o spadku ok. 1,5 % w kierunku południowym, odznaczającym się całkowicie antropogenicznym charakterem pod względem siedliskowo - roślinnym. Wizja terenowa potwierdziła, iż teren pod planowaną inwestycję nie stanowi miejsca wyróżniającego się pod względem przyrodniczym, nie zidentyfikowano na nim występowania chronionych i rzadkich gatunków roślin oraz grzybów. Na terenie pojawiają się gatunki zwierząt pospolite. Na terenie występuje głównie roślinność charakterystyczna dla pól uprawnych i gruntów ornym. Zaleca się lokalizację zabudowy oraz urządzeń w odległości minimum 12 m od lasów oraz zapewnienie możliwości przemieszczania się wzdłuż ściany lasu dużych gatunków zwierząt, oraz przez cały teren płazów, gadów i małych ssaków.

11. Teren części działek o nr ewid. 103/2 i 102 w obrębie Rzuchów

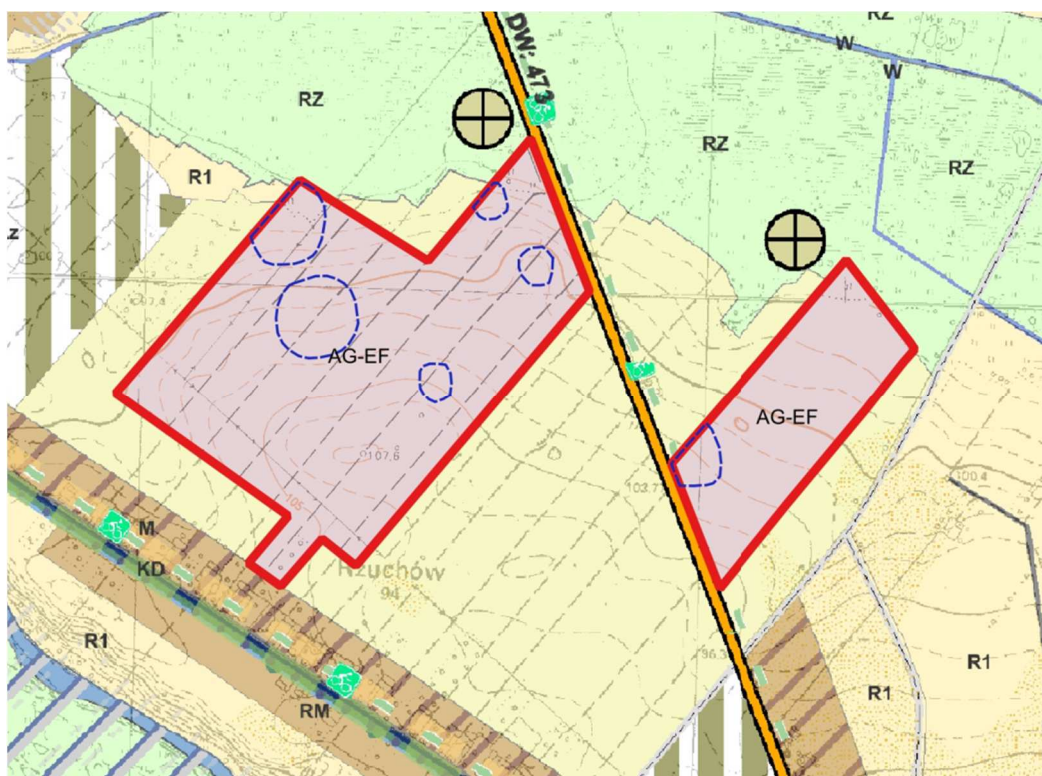
Teren jest zlokalizowany w północno – zachodniej części gminy, w pobliżu rzeki Tralalki (odległość od Tralalki od ok. 8,5 m do ok. 38 m) w odległości ok. 150 m od drogi wojewódzkiej 473. Teren znajduje się w obrębie JDWP Dopytyw z Zalesia. Teren jest gruntem rolnym klasy RIVa, RIVb, RV, RVI i ŁV. Jest użytkowany rolniczo jako grunt orny oraz jako koszona łąka. Na terenie znajduje się udokumentowane stanowisko archeologiczne. W obowiązującym dotąd studium teren przeznaczony jest pod tereny rolnicze, w planie pod tereny rolnicze oraz użytki zielone. Teren znajduje się w odległości ponad 1,2 km od Obszaru Natura 2000 Dolina Środowej Warty. Obszar przeznaczony pod posadowienie zaplanowanej instalacji fotowoltaicznej jest terenem o niewielkim spadku w kierunku południowym. Wizja terenowa potwierdziła, iż teren pod planowaną inwestycję nie stanowi miejsca wyróżniającego się pod względem przyrodniczym, nie zidentyfikowano na nim występowania chronionych i rzadkich gatunków roślin oraz grzybów. Na terenie pojawiają się gatunki zwierząt pospolite. Na terenie występuje głównie roślinność charakterystyczna dla pól uprawnych - gruntów ornym i intensywnie użytkowanych łąk. Zaleca się lokalizację zabudowy oraz urządzeń w odległości minimum 12 m od Tralalki oraz zapewnienie możliwości przemieszczania się wzdłuż Tralalki dużych zwierząt, oraz przez cały teren płazów, gadów i małych ssaków.

12. Teren w obrębie Rzuchów w sąsiedztwie obrębu Ladorudz

Teren jest zlokalizowany w północno – zachodniej części gminy, przy drogach gminnych, w odległości ponad 890 m od drogi wojewódzkiej 473. Teren znajduje się w obrębie JDWP Dopytyw z Zalesia. Teren jest gruntem rolnym klasy RIVa, RIVb, RV i RVI, cały jest użytkowany rolniczo jako grunt orny. Teren sąsiaduje z dużym kompleksem leśnym lasów Rzuchowskich. W obowiązującym dotąd studium teren przeznaczony jest pod tereny rolnicze, oraz na niewielkim terenie przy drodze pod zabudowę RM. Teren znajduje się w odległości ponad 1,8 km od Obszaru Natura 2000 Dolina Środowej Warty. Obszar przeznaczony pod posadowienie zaplanowanej instalacji fotowoltaicznej jest terenem o spadku ok. 1,5 % w kierunku południowym, odznaczającym się całkowicie antropogenicznym charakterem pod względem siedliskowo - roślinnym. Teren jest zmeliorowany. Wizja terenowa potwierdziła, iż teren pod planowaną inwestycję nie stanowi miejsca wyróżniającego się pod względem przyrodniczym, nie zidentyfikowano na nim występowania chronionych i rzadkich gatunków roślin oraz grzybów. Na terenie pojawiają się gatunki zwierząt pospolite. Na terenie występuje głównie roślinność charakterystyczna dla pól uprawnych i gruntów ornych. Zaleca się lokalizację zabudowy oraz urządzeń w odległości minimum 12 m od lasów oraz zapewnienie możliwości przemieszczania się wzdłuż ściany lasu dużych gatunków zwierząt, oraz przez cały teren płazów, gadów i małych ssaków.

Tereny w obrębie Rzuchów przy drodze wojewódzkiej nr 473

13. Teren w obrębie Rzuchów po północno - wschodniej stronie drogi wojewódzkiej nr 473

Teren jest zlokalizowany w północno – zachodniej części gminy, przy drodze wojewódzkiej nr 473. Teren znajduje się w obrębie JDWP Dopytyw z Zalesia. Na terenie znajduje się udokumentowane stanowisko archeologiczne. Teren jest gruntem rolnym klasy RIVa, RIVb, RV i RVI, oraz w niewielkiej części ŁV i RIIIb. Niemal cały teren jest użytkowany rolniczo jako grunt orny. Teren sąsiaduje z niewielkim zadrzewieniem na gruntach rolnych. W obowiązującym dotąd studium teren przeznaczony jest pod tereny rolnicze oraz elektrownię wiatrową. Teren znajduje się w odległości ponad 0,5 km od Obszaru Natura 2000 Dolina Środowej Warty. Obszar przeznaczony pod posadowienie zaplanowanej instalacji fotowoltaicznej jest terenem o spadku ok. 1,3 % w kierunku północno wschodnim (od rzędnej 105m n.p.m. do 97,5m n.p.m) odznaczającym się całkowicie antropogenicznym charakterem pod względem siedliskowo - roślinnym. Podziały geodezyjne wskazują, że przez teren przebiegała trasa kolejki wąskotorowej. Aktualnie na terenie brak już po niej śladu. Wizja terenowa potwierdziła, iż teren pod planowaną inwestycję nie stanowi miejsca wyróżniającego się pod względem przyrodniczym, nie zidentyfikowano na nim występowania chronionych i rzadkich gatunków roślin oraz grzybów. Na terenie pojawiają się gatunki zwierząt pospolite. Na terenie występuje głównie roślinność charakterystyczna dla pól uprawnych i gruntów ornych. Zaleca się zapewnienie możliwości przemieszczania się przez cały teren płazów, gadów i małych ssaków.

14. Teren w obrębie Rzuchów po południowo- zachodniej stronie drogi wojewódzkiej nr 473

Teren jest zlokalizowany w północno – zachodniej części gminy, przy drodze wojewódzkiej nr 473. Teren znajduje się w obrębie JDWP Dopyły z Zalesia. Na terenie znajdują się udokumentowane stanowiska archeologiczne. Teren jest gruntem rolnym klasy RIVa, RIVb, RV i RVI, oraz w niewielkiej części RIIIb. Cały teren jest użytkowany rolniczo jako grunt orny. W obowiązującym dotąd studium teren przeznaczony jest pod tereny rolnicze. Teren znajduje się w odległości ponad 100 m od Obszaru Natura 2000 Dolina Środowej Warty. Obszar przeznaczony pod posadowienie zaplanowanej instalacji fotowoltaicznej jest niewielkim wzgórzem o nachyleniu północnym i północno-zachodnim, od rzędnej 107,6 m n.p.m. do 95 m n.p.m.) Teren odznacza się całkowicie antropogenicznym charakterem pod względem siedliskowo - roślinnym. Wizja terenowa potwierdziła, iż teren pod planowaną inwestycję nie stanowi miejsca wyróżniającego się pod względem przyrodniczym, nie zidentyfikowano na nim występowania chronionych i rzadkich gatunków roślin oraz grzybów. Na terenie pojawiają się gatunki zwierząt pospolite. Na terenie występuje głównie roślinność charakterystyczna dla pól uprawnych i gruntów ornych. Zaleca się zapewnienie możliwości przemieszczania się przez cały teren płazów, gadów i małych ssaków.

15. Teren w obrębie Tarnówka Duża

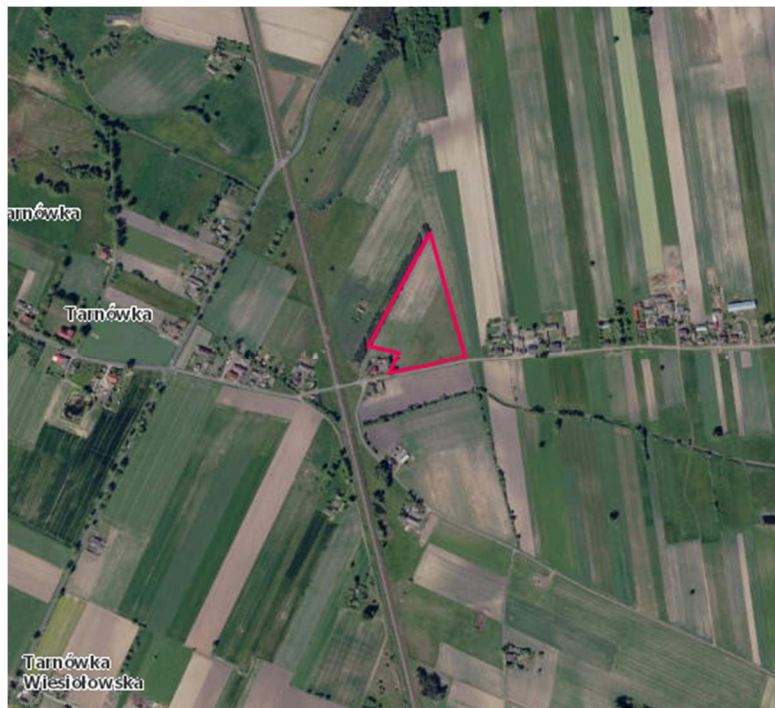
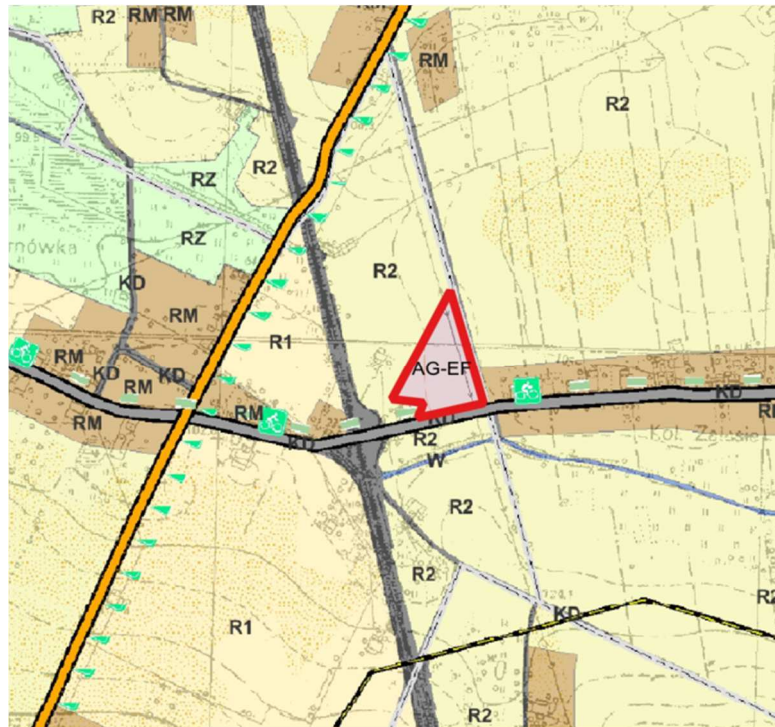

Teren jest niemal płaski, znajduje się na rzędnej ok. 101,25 m n.p.m. Teren jest zlokalizowany w północnej części gminy, na wododziale między Tralalką – Dopływem spod Tarnów (I) a Dopływem spod Tarnówki. Teren znajduje się w obrębie JDWP Dopływ z Zalesia. W bliskim sąsiedztwie znajdują się tereny podmokłe oraz naturalne eutroficzne zbiorniki wodnych przy Tralalce. Teren jest gruntem rolnym klasy RIVa, RV i RVI. Przez teren przebiega droga dojazdowa do pól. Cały teren jest użytkowany rolniczo jako grunt orny. W obowiązującym dotąd studium teren przeznaczony jest pod tereny rolnicze. Teren znajduje się w odległości ponad 4 m od Obszaru Natura 2000 Dolina Środowej Warty oraz ponad 5 km od Obszarów Natura 2000 Pradolina Bzury-Neru i Pradolina Warszawsko – Berlińska. Teren odznacza się całkowicie antropogenicznym charakterem pod względem siedliskowo - roślinnym. Wizja terenowa potwierdziła, iż teren pod planowaną inwestycję nie stanowi miejsca wyróżniającego się pod względem przyrodniczym, nie zidentyfikowano na nim występowania

chronionych i rzadkich gatunków roślin oraz grzybów. Na terenie pojawiają się gatunki zwierząt pospolite. Na terenie występuje głównie roślinność charakterystyczna dla pól uprawnych i gruntów ornych. Zaleca się zapewnienie możliwości przemieszczania się przez cały teren płazów, gadów i małych ssaków.

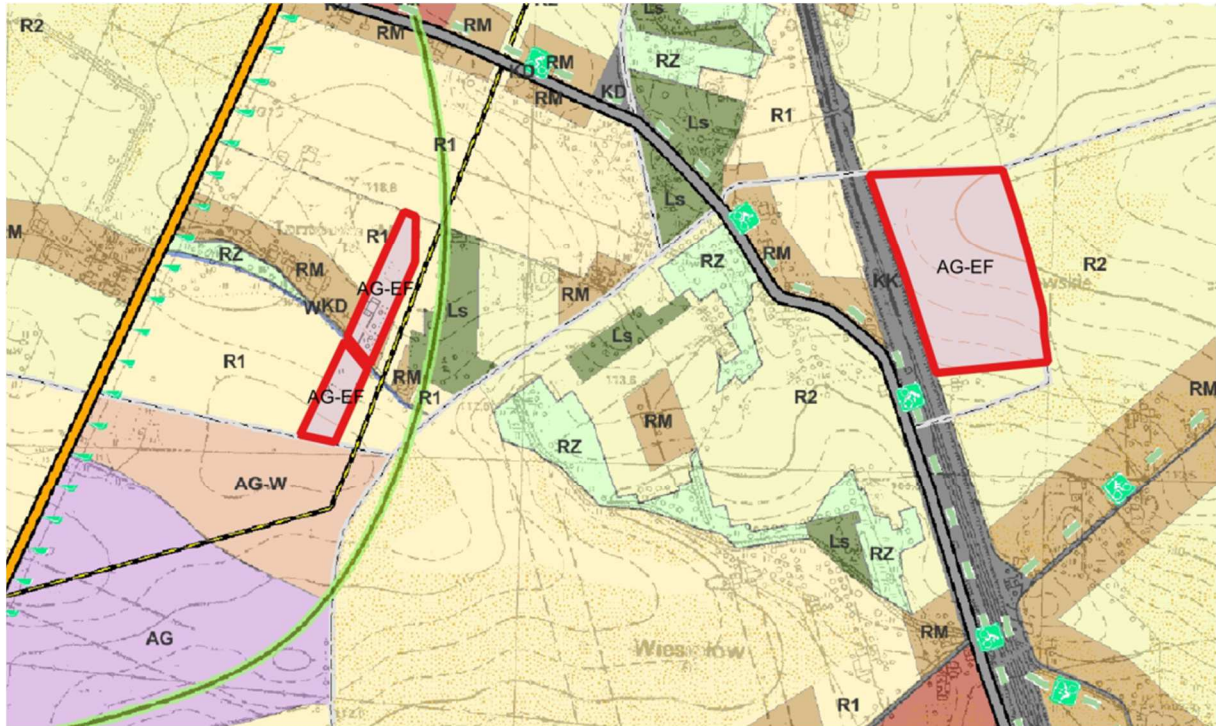
16. Teren w obrębie Tarnówka Wesołowska

Teren jest niemal płaski, znajduje się na rzędnej ok. 102,5 m n.p.m. Teren jest zlokalizowany w północnej części gminy, przy drodze powiatowej, w odległości ok. 100 m od torów kolejowych linii nr 131. Teren znajduje się w obrębie JDWP Dopyły z Zalesia. Teren jest gruntem rolnym klasy RV. W obowiązującym dotąd studium oraz w planie teren przeznaczony jest pod tereny rolnicze. Teren znajduje się w odległości ponad 2,8 km od Obszarów Natura 2000 Pradolina Bzury-Neru i Pradolina Warszawsko – Berlińska. Teren odznacza się całkowicie antropogenicznym charakterem pod względem siedliskowo - roślinnym. Wizja terenowa potwierdziła, iż teren pod planowaną inwestycję

nie stanowi miejsca wyróżniającego się pod względem przyrodniczym, nie zidentyfikowano na nim występowania chronionych i rzadkich gatunków roślin oraz grzybów. Na terenie pojawiają się gatunki zwierząt pospolite. Na terenie występuje głównie roślinność charakterystyczna dla pól uprawnych i gruntów ornych. Zaleca się zapewnienie możliwości przemieszczania się przez cały teren płazów, gadów i małych ssaków.

Tereny w obrębie Tarnówka Wiesiołowska i Wiesiołów

17. Teren w obrębie Tarnówka Wiesiołowska, przy granicy z miastem Dąbie

Teren ma niewielkie nachylenia, znajduje się na rzędnej ok. 117,5 m n.p.m. Teren jest zlokalizowany w centralnej części gminy, w odległości ok. 380 m od drogi wojewódzkiej nr 263. Część południowa terenu znajduje się w obrębie JDWP Gnida od Kan. Łęka-Dobrogosty do ujścia, część północna w obrębie Dopływu z Zalesia. Teren jest gruntem rolnym klasy RV, B-RV, PsIV i RIVa. Na terenie znajduje się siedlisko rolnicze. W obowiązującym planie teren przeznaczony jest pod tereny

aktywizacji gospodarczej AG. W zmienianym studium teren jest przeznaczony pod zabudowę RM i tereny rolnicze R. Teren znajduje się w odległości ponad 1,5 km od Obszarów Natura 2000 Pradolina Bzury-Neru i Pradolina Warszawsko – Berlińska.

Teren zabudowy otoczony jest drzewami, teren rolny jest użytkowany jako wykaszana łąka. Teren pod planowaną inwestycję nie stanowi miejsca wyróżniającego się pod względem przyrodniczym, nie zidentyfikowano na nim występowania chronionych i rzadkich gatunków roślin oraz grzybów. Na terenie pojawiają się gatunki zwierząt pospolite. Na terenie występuje głównie roślinność charakterystyczna dla pól uprawnych i gruntów ornych. Zaleca się zapewnienie możliwości przemieszczania się przez cały teren płazów, gadów i małych ssaków. Na części terenu dopuszcza się pozostawienie aktualnego przeznaczenia terenu.

18. Teren w obrębie Wiesiołów

Teren ma niewielkie nachylenie w kierunku zachodnim, znajduje się na rzędnej ok. 120 m n.p.m. Teren jest zlokalizowany w centralnej części gminy, przy linii kolejowej nr 131. Część południowa terenu znajduje się w obrębie JDWP Gnida od Kan. Łęka-Dobrogosty do ujścia, część północna w obrębie Dopływu z Zalesia. Teren jest gruntem rolnym klasy RIVa, RV, RVI PsIV i RIVa. W obowiązującym planie oraz w studium teren przeznaczony jest pod tereny rolnicze. Teren znajduje się w odległości ponad 1 km od Obszarów Natura 2000 Pradolina Bzury-Neru i Pradolina Warszawsko – Berlińska. Teren pod planowaną inwestycję nie stanowi miejsca wyróżniającego się pod względem przyrodniczym, nie zidentyfikowano na nim występowania chronionych i rzadkich gatunków roślin oraz grzybów. Na terenie pojawiają się gatunki zwierząt pospolite. Na terenie występuje głównie roślinność charakterystyczna dla pól uprawnych i gruntów ornych. Zaleca się zapewnienie możliwości przemieszczania się przez teren w kierunku północ – południe płazów, gadów i małych ssaków. Na podstawie dostarczonej przez Wydział nieruchomości i geodezji - w Gdańsku, Biuro Nieruchomości i Geodezji Kolejowej, Centrala PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. w Gdańsku koncepcji realizacji zadania pod nazwą „Prace w ciągu CE65 na odcinku Zduńska Wola Inowrocław – Tczew LCS Inowrocław” stwierdzono konieczność poszerzenia obszaru kolejowego.

Na terenach przeznaczonych pod elektrownie przewiduje się lokalizację instalacji fotowoltaicznych. Głównym elementem instalacji fotowoltaicznych są panele fotowoltaiczne, transformujące energię słoneczną na energię elektryczną. Wyróżniamy dwa rodzaje ogniw fotowoltaicznych:

- monokrystaliczne - ogniwa wykonane z jednego kryształu krzemu. Ogniwa te można rozpoznać po ściętych narożnikach panelu,

- polikrystaliczne - ogniwa składające się z wielu kryształów krzemu, posiadających powłokę, która pokazuje ich strukturę wewnętrzną.

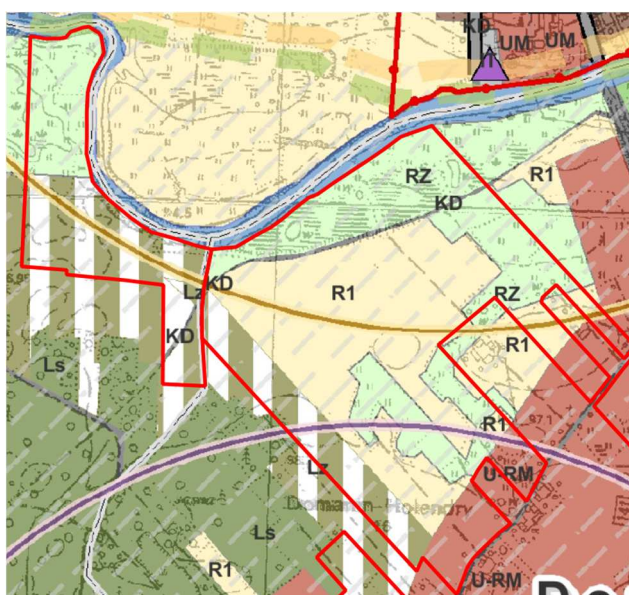
Niezależnie od rodzaju ogniw, moduły zbudowane są z połączonych, a następnie zalaminowanych ogniw fotowoltaicznych, które chronione są od góry szybą o właściwościach samoczyszczących. Panel posiada właściwości antyrefleksyjne. Właściwość ta, związana z bardzo wysoką pochłaniałością światła przez panele fotowoltaiczne łagodzi, bądź całkowicie eliminuje powstawanie zagrożeń związanych z imitacją powierzchni lustra wody, a także powstawaniem efektu olśnienia. Efekt olśnienia to chwilowe oślepienie, które może być powodowane odbiciem światła. Zastosowane właściwości, zwiększają absorpcję energii promieniowania słonecznego oraz zapobiegają niepożądanemu efektowi odbicia światła od powierzchni paneli. W związku z powyższym nie będzie dochodzić do oślepiania ptaków, mogących przelatywać nisko nad instalacją.

Panele fotowoltaiczne będą podlegały samooczyszczeniu podczas opadów deszczu. Spływający z paneli deszcz będzie również zmywał osadzające się na panelach zanieczyszczenia. Spływająca deszczówka nie będzie zawierać żadnych środków chemicznych i tym samym nie będzie stanowić zagrożenia dla środowiska gruntowo-wodnego. Panele fotowoltaiczne z racji tego, że stanowią instalację ulegającą zabrudzeniu w czasie ich eksploatacji (osady pyłu, kurzu, ptasie odchody itp.) podlegają też okresowemu czyszczeniu. Zakłada się czyszczenie paneli na sucho lub na mokro. Sposób suchy polega na użyciu szczotek montowanych na przewodnicach wzdłuż paneli. Czyszczenie przy użyciu szczotek odbywa się tak długo, aż właściwości optyczne paneli posiadały będą odpowiednie parametry. Metoda ta, przy uwzględnieniu skali przedsięwzięcia oraz kontrolowanych efektach czyszczenia (pomiar właściwości optycznych) jest preferowaną metodą czyszczenia paneli. Czyszczenie mechaniczne odbywa się sporadycznie - raz do dwóch razy w roku i trwa około 3 dni. Drugim sposobem jest mycie ręczne przy użyciu wody destylowanej za pomocą szczotki na wysięgniku. Woda destylowana wykorzystana do mycia instalacji nie posiada żadnych detergentów oraz substancji myjących w związku z tym, może ona swobodnie spływać z mytej powierzchni oraz wsiąknąć w grunt otaczający rzędy paneli fotowoltaicznych. Żadna z ww. metod czyszczenia nie spowoduje negatywnego oddziaływania na środowisko oraz nie zanieczyści gruntu substancjami niebezpiecznymi.

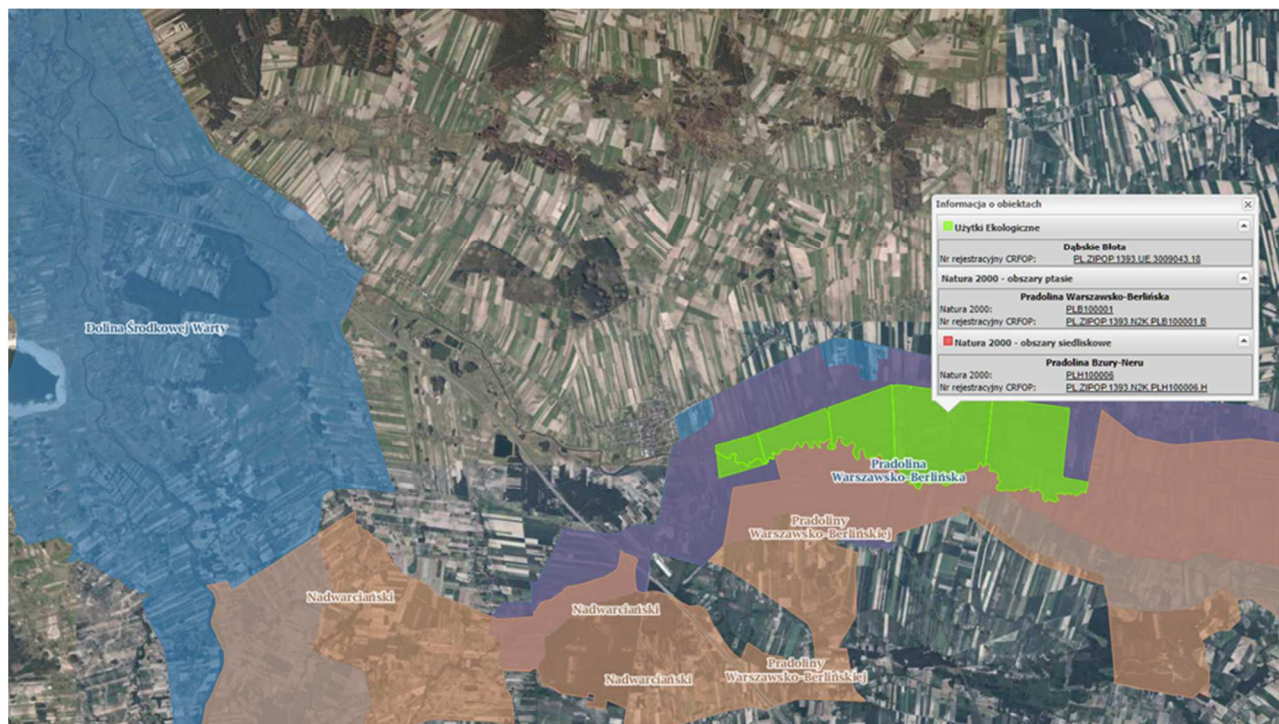
Tereny instalacji fotowoltaicznych należy ogrodzić siatką lub panelami systemowymi. Ogrodzenia powinny być wykonane z siatki o oczkach min. 10 cm lub z paneli systemowych z zachowaniem przerwy między gruntem a krawędzią ogrodzenia min. 25 cm, co pozwoli na swobodne przemieszczanie się płazów, gadów i małych ssaków przez tereny farm fotowoltaicznych. Między rzędami paneli należy zachować nieutwardzone przejścia technologiczne. Na terenach przeznaczonych w studium pod elektrownie fotowoltaiczne planuje się ograniczenia możliwości ich lokalizacji poprzez ustalenie w planach miejscowych linii zabudowy od strony dróg, wód i rowów oraz odległości od działek sąsiednich. Linie zabudowy od strony ważnych korytarzy ekologicznych powinny zapewniać możliwość przemieszczania się większych gatunków zwierząt.

Przewidywane oddziaływanie wprowadzanych zmian na elementy środowiska.

Uchwałą o przystąpieniu do zmiany studium objęto także tereny w obrębie Cichmiana i Domanin, położone w dolinie Neru.

Zabudowa i zagospodarowanie terenów korytarza ekologicznego doliny Neru, może negatywnie oddziaływać na środowisko, stąd sporządzona pierwsza prognoza rekomendowała ograniczenie zmian studium do terenów położonych poza doliną Neru, także poza obszarami szczególnego zagrożenia powodzią. Zabudowa doliny Neru miała by negatywny wpływ na różnorodność biologiczną, środowisko przyrodnicze, w tym chronione gatunki roślin i zwierząt, krajobraz oraz na dobra materialne.

Dolina Neru chroniona jest po wschodniej stronie drogi wojewódzkiej oraz w odległości ok. 6 m do ujścia w Warty, od Chełmna. Przebieg na odcinku ok. 6 km, oddzielającym miasto od obrębu Domanin, dalej stanowiącym granicę między obrębami Sobótka i Cichmiana i przez obręb Cichmiana nie jest chroniony obszarowo. Dolina Neru stanowi jednak bardzo ważny korytarz ekologiczny, trasę przemieszczania się licznych gatunków chronionych. Urozmaicona naturalnymi zakolami trasa prowadzi od Obszarów Natura 2000 Pradolina Bzury – Neru i Pradolina Warszawsko-Berlińska oraz użytku ekologicznego Dąbskie Błota do Obszaru Natura 2000 Dolina Środkowej Warty – do ujścia Neru. Obszar Natura 2000 – OSO Dolina Środkowej Warty (PLB 300002) to jedna z najważniejszych w kraju koncentracji miejsc lęgowych wielu gatunków ptaków wodno-błotnych i drapieżnych oraz miejsce odpoczynku licznych ptaków migrujących. Okresowo zalewane dno doliny Warty, zajęte przez mozaikę kośnych, mokrych łąk i ekstensywnie użytkowanych pastwisk, kępy odnawiających się łąk wierzbowo-topolowych, olsów porastających niektóre obniżenia terenu oraz zarastających szuwarem starorzeczy jest doskonałym miejscem lęgowym wielu gatunków ptaków uznanych za zagrożone wyginięciem w skali Europy. Występuje tu co najmniej 37 gatunków wymienionych w załączniku I „dyrektywy ptasiej” oraz 18 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi. Są to przede wszystkim ptaki związane z bagiennymi i regularnie zalewanymi terenami nizinnych rzek a ich liczebność osiąga poziom kilku procent w skali krajowej. Część z nich to ptaki migrujące, wymienione w załączniku II dyrektywy ptasiej. Ewentualnym jest gniazdowanie rybitwy białoczelnej i sieweczki obrożnej - gatunków, które w większości krajów zachodniej i środkowej Europy wycofały się ze śródlądzia a tutaj zagrożone są min. przez budowę Zbiornika Jeziorsko i zmianę reżimu wód Warty. Jednym z najcenniejszych fragmentów Doliny Środkowej Warty jest międzywale rzeki, przy ujściu Neru. Obejmuje ono m.in. wyspy rzeczne o charakterze zalewowych pastwisk gęsi. Gniazduje tu wiele gatunków siewek i rybitw, zagrożonych w skali europejskiej. Do najcenniejszych ptaków należą: cyranka, płaskonos, czajka, brodziec krwawodzioby, brodziec piskliwy, rycyk, kszyc oraz błotniak stawowy. Spośród nietoperzy, na środkowym odcinku doliny Warty występuje nocek duży. W opracowaniu Marka Nejmana zatytułowanym „Wartość przyrodnicza okolic Dobrowa” autor szeroko opisuje występujące w okolicach wsi Dobrów typy siedlisk ptaków oraz gatunki gniazdujące oraz gatunki przelatujące oraz tu żerujące. Opis ilustrowany jest wykonanymi przez Marka Nejmana zdjęciami. Marek Nejman potwierdza, iż „Dolina Warty w okolicach wsi Dobrów obejmuje wiele typów siedlisk łąkowych na czele z zalewowymi pastwiskami gęsimi, liczne murawy oraz dojrzałe łągi wierzbowe. Gnieździ się tu ponad 100 gatunków ptaków, w tym wiele gatunków zagrożonych w skali

ogólnoeuropejskiej. Bytuje tu liczna populacja czajki (*Vanellus vanellus*), sieweczki rzecznej (*Charadrius dubius*), brodziec piskliwego (*Actitis hypoleucos*), rybitwy rzecznej (*Sterna hirundo*), czarnej (*Chlidonias niger*) i białoczelnej (*Sternula albifrons*), rycyka (*Limosa limosa*), kszyka (*Gallinago gallinago*) i krwawodzioba (*Tringa totanus*). Nieregularnie gniazduje batalion (*Philomachus pugnax*), którego widowiskowe toki można tu podziwiać w okresie wiosennym. Dla tego gatunku dolina środkowej Warty jest najważniejszym terenem lęgowym na zachód od Wisły. Rejon Dobrowa to również miejsce gniazdowania wielu rzadkich ptaków blaszkodziobych. Licznie spotykanym gatunkiem jest gęgawa (*Anser anser*). Regularnie gniazdują gowienki (*Aythya ferina*), czernice (*Aythya fuligula*), cyranki (*Anas querquedula*), płaskonosy (*Anas clypeata*) i bardzo pospolite krzyżówki (*Anas platyrhynchos*). Stwierdzono również łęgi rożeńców (*Anas acuta*), gatunku zagrożonego wymarciem w skali ogólnoeuropejskiej. Od kilku lat regularnie obserwowane są łęgi nurogęsi (*Mergus merganser*), ptaków niedawno rzadkich, a dziś odbudowujących swoją liczebność. Coraz częściej odbywają tu również łęgi żurawie (*Grus grus*). Trzciniowiska i zarośla wierzbowe to miejsce bytowania wielu gatunków ptaków śpiewających, takich jak trzciniak (*Acrocephalus arundinaceus*), trzcinniczek (*A. scirpaceus*), łożówka (*A. palustris*), rokitniczka (*A. schoenobaenus*), brzęczka (*Locustella luscinioides*), świerszczak (*L. naevia*) czy strumieniówka (*L. flaviatilis*). Licznie występujące potrzos (*Emberiza schoeniclus*), potrzyszcz (*Militaria calandra*) i słowiki (*Luscinia* sp.) Na nadwodnych wierzbach można zobaczyć kunsztowne gniazdo remiza (*Remiz pendulinus*) lub śpiewającego, barwnego samca dziwonii (*Carpodacus erythrinus*). Obfitujące w ryby wody Warty i licznych starorzeczy i rolewisk zwabiają na żer kormorany (*Phalacrocorax carbo*), czaple siwe (*Ardea cinerea*) i białe (*Casmerodius albus*) oraz bociany czarne (*Cicinia nigra*). Podmyte brzegi są miejscem gniazdowania bajecznie kolorowych zimorodków (*Alecedo atthis*). Okolice Dobrowa stają się prawdziwym rajem dla obserwatorów ptaków w okresie wiosennych i jesiennych przelotów. Dolina środkowej Warty stanowi fragment trasy migracji zarówno w kierunku północ – południe, jak i wschód – zachód. Ptaki, zwłaszcza wodno-błotne znajdują tu dogodne miejsce do odpoczynku i żerowania, toteż widok wielotysięcznych stad skrzydlatych wędrowców nie jest niczym niezwykłym. Najliczniej pojawiają się gęsi zbożowe (*Anser fabalis*) i białoczelne (*Anser albifrons*), ale nie brak też kaczek, wśród których można zobaczyć takie rzadkości, jak ohary (*Tadorna tadorna*) czy krakwy (*Anas strepera*). Liczne świstuny (*Anas penelope*) i gągoły (*Bucephala clangula*). Wśród ptaków siewkowatych dominują łączaki (*Tringa glareola*), ale zdarzają się też inne gatunki, w tym takie unikatki jak brodziec pławny (*Tringa stagnatilis*). Obfitość zdobyczy przyciąga drapieżniki. Wśród skrzydlatych łowców uwagę zwraca nasz największy ptak drapieżny – bielik (*Haliaeetus albicilla*). Gatunek ten jeszcze ćwierć wieku temu był w Polsce na granicy wymarcia, obecnie widuje się go coraz częściej. Szczególnie jesienią można tu zaobserwować nawet kilka polujących osobników. Warto zaznaczyć, że okoliczne lasy są miejscem gniazdowania aż dwóch par tego imponującego ptaka. Inne gatunki ptaków drapieżnych to myszołów zwyczajny (*Buteo buteo*), jastrząb (*Accipiter gentilis*), krogulec (*A. nissus*), pustułka (*Falco tinnunculus*) i gniazdujący wśród trzciny błotniak stawowy (*Circus aeruginosus*). W ostrzejsze zimy nad łąkami pojawia się rzadki gość z rosyjskiej i skandynawskiej tundry – myszołów włośnawy (*Buteo lagopus*). Wszystko to sprawia, że dolina Warty w okolicach Dobrowa wraz z doliną Neru jest terenem o wartości przyrodniczej znacznie wykraczającej poza granice Polski. W okresie przelotów można tu spotkać ptaki z niemal wszystkich krajów Europy, a także z rosyjskiej Syberii. Nie brak jednak zjawisk, które mogą zagrozić bogactwu ornitofauny tego wyjątkowego miejsca. Intensyfikacja rolnictwa, zaniechanie tradycyjnego wypasu bydła i gęsi, regulacje koryta rzek (na razie tylko Neru) czy ograniczenie wiosennych wylewów przez zbiornik Jeziorski pozbawia ptaki lęgówisk, żerowisk i miejsc odpoczynku podczas migracji. Efekty tych zjawisk są już widoczne – liczebność rożeńca w porównaniu do początku lat osiemdziesiątych ubiegłego wieku spadła o 90% (A. Wniecki.2016).” Zagrożenia dla funkcjonowania obszaru to:

- ekologicznie szkodliwy reżim Zbiornika Jeziorsko
- błędne z punktu widzenia przyrodniczego i rolniczego gospodarowania wodami na zawału – melioracje podstawowe i szczegółowe
- zaprzestanie ekstensywnego użytkowania łąk (ich koszenia) lub zamienianie ich w grunty orne, co jest konsekwencją obecnej gospodarki wodnej
- techniczna zabudowa brzegów cieków i zbiorników wodnych, ich prostowanie, podpiętrzanie, łączenie itp.
- istnienie odkrywek węgla brunatnego (o/Koźmin) i rozbudowa (o/Drzewce), w granicach ostoi (fizyczne zajęcie części terenu ostoi, katastrofalna zmiana warunków hydrologicznych)
- penetrowanie siedlisk przez ludzi i wynikające stąd zagrożenia (hałas, płoszenie, niszczenie gniazd, polowanie w terminach niedozwolonych, zabijanie zwierząt)
- duże okresowo i nieregularne wahania stanów wody powodujące masowe niszczenie lęgów ptasich (poprzez ich zalanie, bądź udostępnienie czworonożnym drapieżnikom na skutek obniżenia poziomu wody)

- wycinanie odnawiającej się roślinności łąkowej oraz wiosenne wypalanie traw i trzcinowisk
- komercyjne pozyskiwanie roślinności (np. trzciny), plantacje wikliny itp.
- niedostosowane do biologii ptaków terminy prowadzenia zabiegów
- składowanie odpadów komunalnych i organicznych, wylewanie ścieków.

Po odmowie uzgodnienia zmiany studium przez Wody Polskie, RZGW w Poznaniu Burmistrz Dąbia podjął decyzję o dalszym procedowaniu zmiany studium bez w/w terenów. Aktualnie opracowanie stanowi zatem rozwiązanie alternatywne do rozwiązania przyjętego przez Radę Miejską.

Przewidywane oddziaływanie wprowadzanych zmian na elementy środowiska na tereny poza doliną Neru

Zmiana studium nie wprowadza przedsięwzięć, które mogą mieć negatywny wpływ na spójność i integralność Obszarów Natura 2000. Nie planuje się przedsięwzięć, które mogą zagrażać siedliskom i gatunkom wymienionym w standardowym formularzu danych podlegającym ochronie na tym obszarze. Dzięki posiadaniu przez gminę Dąbie obowiązujących dla całej gminy miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego zabudowa terenów od czasu wejścia ich w życie odbywa się wyłącznie na ich podstawie. Zmiana studium wprowadza na terenach przeznaczenie pod AG - EF – Tereny te przeznaczone są pod lokalizację elektrowni fotowoltaicznych. Poza budowlami związanymi z funkcją podstawową możliwa jest lokalizacja obiektów administracyjno – technicznych, magazynów energii, sieci i urządzeń infrastruktury technicznej, dróg dojazdowych i parkingów. Na terenach tych dozwolona jest lokalizacja obiektów i technologii należących do przedsięwzięć mogących potencjalnie lub zawsze znacząco oddziaływać na środowiska. Na terenach pod „AG – EF – tereny odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW wraz ze strefami ochronnymi – fotowoltaika” ustala się jako przeznaczenie dominujące, dopuszcza się w planach miejscowych pozostawienie rolniczego i leśnego przeznaczenia terenu oraz gruntów pod rowami i wodami, gruntów użytkowanych rolniczo gleb wysokich klas bonitacyjnych, dróg i zabudowy zagrodowej. Dopuszcza się też zachowanie aktualnego przeznaczenia pod zabudowę produkcyjno-usługową. Dopuszcza się lokalizację rozbudowy linii kolejowej nr 131.

Oddziaływanie na różnorodność biologiczną

Planowane elektrownie fotowoltaiczne oddalone są od siebie wzajemnie, nie są położone na obszarach Natura 2000. Zachowanie wymogu oddalenia lokalizacji paneli od wód, rowów, które stanowią lokalne korytarze ekologiczne oraz zachowanie wymogów w zakresie ogrodzeń i powierzchni biologicznie czynnych nie powinno powodować znaczących ograniczeń przemieszczania się gatunków. W wyniku realizacji przedsięwzięć nie dojdzie do oddziaływania na bioróżnorodność związanego z potencjalnym zawężeniem dostępnych do rozwoju obszarów dla bytowania roślin i zwierząt oraz do fragmentacji siedlisk. Realizacja przedsięwzięć nie spowoduje utraty części siedlisk przyrodniczych, nie dojdzie do ich fragmentaryzacji.

Oddziaływanie na ludzi

W rozumieniu przepisów ochrony środowiska znaczące oddziaływanie na środowisko oznacza również znaczące oddziaływanie na zdrowie ludzi. O znaczącym oddziaływaniu na środowisko można mówić, gdy przekraczane są standardy emisyjne (dopuszczalne normy zanieczyszczeń) określone w przepisach o ochronie środowiska, natomiast o znaczącym oddziaływaniu na obszary ekologiczne w sytuacji zagrożenia siedlisk lub gatunków lub integralności obszaru w rozumieniu przepisów o ochronie przyrody. Wartości emitowanych do środowiska zanieczyszczeń ulega systematycznej poprawie. Poprawa ta wynika głównie ze zmiany nośników energii, porządkowania gospodarki wodno-ściekowej i gospodarki odpadami. Realizacja ustaleń zmiany studium nie spowoduje istotnych zmian jakości powietrza atmosferycznego, zanieczyszczenia wód. Nie przewiduje się pogorszenia stanu środowiska i warunków życia mieszkańców. Nowe inwestycje nie przyczynią się do emisji pól elektromagnetycznych. Projektowane zmiany mają ograniczony zakres przestrzenny – jeśli inwestowanie odbywać się będzie z trybie określonym przez przepisy w zakresie ochrony środowiska nie przewiduje się znaczącego oddziaływania na zdrowie ze strony funkcji przewidzianych zmianą studium.

Oddziaływanie na środowisko przyrodnicze, w tym chronione gatunki roślin i zwierząt

Tereny objęte zmianą studium nie podlegają ochronie przyrody. Zmiana studium nie wprowadza przedsięwzięć, które mogą mieć negatywny wpływ na spójność i integralność Obszarów Natura 2000. Nie planuje się przedsięwzięć, które mogą zagrażać siedliskom i gatunkom wymienionym

w standardowym formularzu danych podlegającym ochronie na tych obszarach. Na terenach objętych zmianą studium nie stwierdzono występowania roślin i grzybów chronionych. Świat zwierząt ogranicza się do gatunków występujących pospolicie. Charakter planowanych inwestycji koncentruje ich oddziaływanie do ograniczonej powierzchni przewidzianej do zabudowy. Na terenach elektrowni fotowoltaicznych panele będą zamontowane na stalowym rusztowaniu, a powierzchnia terenu pozostanie aktywnym biologicznie terenem pokrytym roślinnością. Ze względu na zacienienie, rozwój roślin bezpośrednio pod panelami będzie ograniczony. Nowa forma użytkowania będzie wiązała się z brakiem powstawania resztek poźniwnych, atrakcyjnych dla polnych gryzoni i stad ziarnojadów (łuszczyki). Po wybudowaniu elektrowni słonecznej tereny, szczególnie rozległe trawniki lub ziołorośla ceniolubne, będą atrakcyjnym żerowiskiem dla zwierząt owadożernych (płazów, ptaków i ssaków). Na trawnikach oraz w częściach trudnodostępnych i nie koszonych, rozwijać się będzie roślinność trawiasta i zielna, o składzie gatunkowym bogatszym niż ma to miejsce w przypadku pola uprawnego. Realizacja inwestycji nie zmniejszy powierzchni żerowisk. Oddziaływanie odbłyśków światła na ptaki ma niepotwierdzony charakter. Doświadczenia z eksploatacji paneli fotowoltaicznych w Europie Środkowej nie potwierdzają, by były one źródłem istotnego oddziaływania na ptaki innego, niż zabór powierzchni atrakcyjnych żerowisk. Mylenie przez ptaki paneli z taflą wody i próby lądowania są zdarzeniami incydentalnymi i miały miejsce przede wszystkim w rejonach suchych (pustynie), gdzie brak jest faktycznych zbiorników wodnych, a migrujące ptaki poszukiwały takich siedlisk. Układ przestrzenny instalacji w projektowanej elektrowni nie tworzy też jednolitej powierzchni paneli fotowoltaicznych, a ich równoległe szeregi, co nie upodabnia terenu do zbiornika wodnego. Należy też zwrócić uwagę, że planowana budowa elektrowni fotowoltaicznych realizuje cele Polityki Energetycznej Państwa zmierzające do zmniejszenia udziału konwencjonalnej energetyki węglowej w mixie energetycznym. Realizacja tego celu będzie miała również pozytywne oddziaływanie na przyrodę, w tym ptaki. Energetyka węgla generuje największą śmiertelność ptaków na jedną gigawatogodzinę w spośród wszystkich form produkcji energii – 5,18 śmierci/1GWh (Sovocool, 2009). Związane jest to z oddziaływaniem kopalni węgla, transportu paliwa, kwaśnych deszczy, emisji rtęci i innych metali ciężkich, oraz przede wszystkim zmianami klimatycznymi. I tak na przykład istotnym zagrożeniem dla populacji bielików w Polsce jest spadek poziomu wód w zbiornikach w rejonie Pojezierza Konińskiego (elektrownie PAK) i Międzyrzecza Warty i Widawy (Bełchatów). Związane ze zmianami klimatycznymi postępujące stopowienie dużych obszarów Polski centralnej, zagraża w szczególności populacji ptaków wodno-błotnych na bardzo rozległym terenie. Oddziaływanie inwestycji na ssaki i inne kręgowce naziemnie będzie minimalne i związane z funkcjonowaniem ogrodzeń wymuszających omijanie terenów podczas przemieszczania się i migracji. Będzie to dotyczyło jedynie większych zwierząt, gdyż pomiędzy dolną krawędzią ogrodzenia a gruntem planuje się pozostawienie przerw, umożliwiających przedostawanie się małym i średnim zwierzętom na teren zajęty pod instalację fotowoltaiczną. Doświadczenia z realizacji podobnych inwestycji wskazują, że planowana inwestycja nie będzie stanowiła siedliska gatunków inwazyjnych. Oddziaływanie planowanego przeznaczenie terenów pod instalacje fotowoltaiczne będzie miało zasadniczo pozytywny wpływ na środowisko.

Oddziaływanie na zasoby naturalne

Pod pojęciem zasobów naturalnych należy rozumieć wszystkie użyteczne elementy środowiska, które człowiek może pozyskiwać. Dzieli się je na nieorganiczne (minerały, woda, atmosfera) i organiczne (pochodzenia roślinnego, zwierzęcego, ekosystemy), a także nieodnawialne (np. minerały i paliwa kopalne) oraz odnawialne (nie wyczerpują się, ponieważ istnieje w nich zamknięty obieg materii, np. w wodzie i atmosferze). Bogactwa naturalne umożliwiają rozwój życia i cywilizacji. Na terenie gminy występują niewielkie udokumentowane złoża kopalni oraz tereny górnicze związane z wydobywaniem kruszyw naturalnych. Gmina jest gminą typowo rolniczą, której głównymi zasobami są tereny rolnicze, ekosystem, woda, atmosfera. Ze względu na zapotrzebowanie na nowe tereny przeznaczone pod energetyką odnawialną niezbędne stało się przeznaczenie w zmianie studium części terenów rolniczych pod zabudowę.

Realizacja inwestycji nie będzie związana z nadmierną eksploatacją i niewłaściwym wykorzystaniem zasobów naturalnych. Przedsięwzięcie budowy elektrowni fotowoltaicznych zostanie zrealizowane z wykorzystaniem surowców jak m.in.: stal i aluminium. Na etapie realizacji stosowane maszyny budowlane pracujące przy realizacji inwestycji napędzane będą w przewadze paliwem płynnym - olejem napędowym lub benzyną. Stosowane materiały i surowce wykorzystywane będą w sposób racjonalny mając na uwadze minimalizację ich zużycia, wynikać to będzie poza aspektami środowiskowymi również z rachunku ekonomicznego. Realizacja przedsięwzięć nie będzie związana z wykorzystaniem zasobów roślinnych i zwierzęcych. Zanieczyszczenia powietrza, wody i gleby mogą wpływać na organizmy żywe w różny sposób, począwszy od tempa wzrostu roślin, przez zmianę sposobu reprodukcji do, w pewnych przypadkach, wymarcia. Nadmiar zanieczyszczeń środowiska

może osłabić rodzime gatunki i zwiększyć ich podatność na inne szkodliwe dla nich czynniki, takie jak zmiany siedliska czy przeciwstawienie się gatunkom inwazyjnym. W związku z realizacją przedsięwzięcia powinny być stosowane rozwiązania, które wyeliminują lub w znaczny sposób zminimalizują możliwość wystąpienia tych niekorzystnych sytuacji. Podczas etapu eksploatacji przedsięwzięć nie będzie występować oddziaływanie w zakresie wykorzystywania zasobów naturalnych.

Zmiany klimatu

Obserwowane ostatnio zmiany klimatyczne, szczególnie wzrost temperatury, już wywarły wpływ na bioróżnorodność i na ekosystemy. Stwierdzono zmiany w rozmieszczeniu gatunków, wielkości populacji, czasie trwania reprodukcji (skrócenie) i przypadki migracji oraz zwiększenia częstotliwości gradacji szkodników i chorób. Z końcem obecnego wieku zmiany klimatyczne i ich oddziaływania mogą okazać się głównym czynnikiem spadku bioróżnorodności i pogorszenia się świadczeń ekosystemów w skali globalnej. Ocieplenie klimatu może w sposób bezpośredni wywoływać wymieranie gatunków. W ostatnim okresie działalność człowieka, w szczególności antropopresja wywierana na środowisko naturalne, doprowadziła do zauważalnych zmian w kształtowaniu się warunków klimatycznych. Zakres zmian występuje głównie w obrębie zmian temperatury powietrza jak i powstawaniu częstych zjawisk ekstremalnych. Stąd też istotnym elementem w zakresie oceny przedsięwzięć w jego oddziaływaniu na środowisko jest również dokonanie analizy wpływu przedsięwzięcia na zmiany klimatyczne, w tym przede wszystkim presji wywieranej na jakość atmosfery i emisję zanieczyszczeń, które powodują kumulację energii cieplnej. Oddziaływanie przedsięwzięć z zakresu energetyki na zmiany klimatyczne jest bardzo zróżnicowane. W przypadku odnawialnych źródeł energii wpływ ten jest pozytywny, w szczególności poprzez produkcję energii elektrycznej bez konieczności spalania paliw kopalnych (a co za tym idzie, bez konieczności emisji zanieczyszczeń do atmosfery). Realizacja inwestycji w postaci montażu instalacji fotowoltaicznych wpłynie pozytywnie na klimat. Zaplanowane inwestycje wchodzi w skład sektora energetyki odnawialnej, dzięki czemu będą miały wpływ na ograniczenie emisji gazów cieplarnianych przez energetykę konwencjonalną. Nie przewiduje się znaczącego wpływu zmian studium na klimat i na mikroklimat, na zmiany warunków termicznych i wilgotnościowych. Na skutek planowanego zainwestowania warunki klimatu lokalnego zmienią się w niewielkim stopniu. Mogą one dotyczyć minimalnych i maksymalnych temperatur powietrza, wilgotności powietrza i prędkości wiatru. Będą to oddziaływania wtórne, długoterminowe i stałe, ale nie będą one znacząco wpływać na warunki klimatu odczuwalnego przez ludzi. Rozproszenie zmian zagospodarowania terenów nie spowoduje znacznych zmian topoklimatu. W wyniku realizacji zmiany studium nie przewiduje się pogorszenia klimatu akustycznego, nie projektuje się nowych dróg tranzytowych. Projektowane zmiany mają ograniczony zakres przestrzenny – jeśli inwestowanie odbywać się będzie z trybie określonym przez przepisy w zakresie ochrony środowiska nie przewiduje się znaczącego oddziaływania klimat ze strony funkcji przewidzianych zmianą studium.

Oddziaływanie na krajobraz

Planowane zmiany studium zlokalizowane są poza obszarami ochrony krajobrazu, poza obszarami wybrzeży, obszarami górskimi, nie są realizowane na obszarach ochrony uzdrowskiej, obszarach o krajobrazie mającym znaczenie historyczne.

Oddziaływanie na krajobraz, jakie należy rozpatrywać, dotyczy zmian w postrzeganiu krajobrazu przez ludzi, tj. zmian wizualnych (wizualno-estetycznych), rozumianych również jako zmiany w „ładzie przestrzennym” krajobrazu kulturowego. Oddziaływanie wizualne wystąpi w odniesieniu do terenów gdzie realizowane będą inwestycje. W ramach realizacji elektrowni fotowoltaicznych generalnie nie planuje się posadowienia budynków, mogą tu znaleźć się wyłącznie stacje transformatorowe i magazyny energii. Farmy fotowoltaiczne spowodują zmiany w lokalnym krajobrazie, jednak jako obiekty niskie, nie będą stanowiły dominant przestrzennych.

Ustalenia zmiany studium zapewniają ochronę krajobrazu, zachowanie i utrzymanie ważnych charakterystycznych cech krajobrazu, ukierunkowują i harmonizują zmiany, które wynikają z procesów społecznych, gospodarczych i środowiskowych, w myśl Europejskiej Konwencji Krajobrazowej przyjętej we Florencji 20 października 2000 r.

Oddziaływanie na wody powierzchniowe i podziemne

Wprowadzenie nowej zabudowy zwykle przekłada się na zwiększenie zapotrzebowania na wodę do celów bytowych oraz związanych z prowadzoną działalnością, a co za tym idzie bezpośrednio na zwiększenie poboru wód podziemnych z poziomów użytkowych. Zmiana studium nie przewiduje nowych terenów wymagających zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków. Dla elektrowni

fotowoltaicznych woda będzie potrzebna wyłącznie do mycia paneli – jednak nie będzie to woda z wodociągu gminnego, ale dostarczana spoza gminy woda destylowana. Ścieki sanitarne na terenach elektrowni fotowoltaicznych powstawać wyłącznie na etapie budowy i będą zbierane w mobilnych węzłach sanitarnych. Żadne prace na etapie budowy nie wymagają również użycia ciężkich maszyn, a więc nie wystąpi ryzyko rozlania paliw lub płynów eksploatacyjnych i przedostania się ich do wód lub gruntu. Tereny objęte zmianami studium znajdują się w obrębie zagrożonych jednolitych części wód powierzchniowych:

1. W obrębie monitorowanej JCWP RW600024183299 - Ner od Kanału Zbyczyckiego do ujścia, dla której ustalono przedłużenie terminu osiągnięcia celu środowiskowego do 2021, ze względu na brak możliwości technicznych. W zlewni JCWP występuje presja komunalna. W programie działań zaplanowano działania podstawowe, obejmujące uporządkowanie gospodarki ściekowej, które są wystarczające, aby zredukować tą presję w zakresie wystarczającym dla osiągnięcia dobrego stanu. Z uwagi jednak na czas niezbędny dla wdrożenia działań, a także okres niezbędny aby wdrożone działania przyniosły wymierne efekty, dobry stan będzie mógł być osiągnięty do roku 2021.

2. W obrębie JCWP RW6000241832899 - Gnida od Kanału Łęka – Dobrogosty do ujścia, dla której ustalono przedłużenie terminu osiągnięcia celu środowiskowego do 2027, ze względu na brak możliwości technicznych. W zlewni JCWP nie zidentyfikowano presji mogącej być przyczyną występujących przekroczeń wskaźników jakości. Konieczne jest dokonanie szczegółowego rozpoznania przyczyn w celu prawidłowego zaplanowania działań naprawczych. Rozpoznanie przyczyn nieosiągnięcia dobrego stanu zapewni realizacja działań na poziomie krajowym: utworzenie krajowej bazy danych o zmianach hydromorfologicznych, przeprowadzenie pogłębionej analizy presji pod kątem zmian hydromorfologicznych, opracowanie dobrych praktyk w zakresie robót hydrotechnicznych i prac utrzymaniowych wraz z ustaleniem zasad ich wdrażania oraz opracowanie krajowego programu renaturalizacji wód powierzchniowych.

Dla JCWP RW60002318332929 - Dopływ z Zalesia nie przedłużono terminu osiągnięcia celu środowiskowego.

Z uwagi na planowane przeznaczenie terenów nie wymagające dostawy wody i odprowadzania ścieków realizacja ustaleń projektu zmiany studium nie spowoduje nieosiągnięcia celów środowiskowych zwartych w „Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry”.

Oddziaływanie na glebę i powierzchnię ziemi

Zagrożenie powierzchni ziemi, w tym zwłaszcza gleb i rzeźby, uwarunkowane będzie przede wszystkim niezbędnymi pracami ziemnymi, związanymi z przygotowaniem i zajęciem terenu na potrzeby realizacji instalacji fotowoltaicznej. Realizacja planowanych farm fotowoltaicznych nie będzie miała znaczącego wpływu na przypowierzchniowe warstwy geologiczne, gdyż sposób posadowienia konstrukcji, na której zamontowane będą panele fotowoltaiczne będzie odbywać się za pomocą zakotwienia elementu stalowego, który osadzony będzie w głąb ziemi metodą wciskania lub wbijania. Niewielkie płytkie wykopy pod konstrukcję dla paneli nie spowodują naruszenia ciągłości gruntu. Nie przewiduje się powstania zjawisk erozyjnych. Niezbędne jest odkładanie wierzchniej, próchnicznej warstwy gleby, aby nie doszło do jej wymieszania z podglebiem. Na terenie planowanej inwestycji nie stwierdza się możliwości wystąpienia istotnych negatywnych oddziaływań w odniesieniu do powierzchni ziemi i poszczególnych komponentów przyrodniczych z nią związanych: gleba, rzeźba, powierzchniowe utwory geologiczne. Na terenach objętych zmianą znajduje się niewielka część gleb podlegających ochronie, planuje się pozostawienie ich w użytkowaniu rolniczym.

Na etapie eksploatacji elektrowni fotowoltaicznych nie prognozuje się występowania istotnych negatywnych oddziaływań na powierzchnię ziemi i gleby.

Budowa farm fotowoltaicznych wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną inwestycji nie wymaga bowiem dokonywania nowych przekształceń mechanicznych środowiska gruntowego. Etap likwidacji, dla komponentu środowiska jakim jest gleba, powinien wiązać się z właściwie zaprojektowanym kierunkiem rekultywacji. Zaproponowany kierunek rekultywacji determinował będzie zakres i skalę prac rozbiórkowych bezpośrednio wpływających na nasilenie oddziaływań.

Oddziaływanie na powietrze

Możliwość wytwarzania energii z odnawialnych źródeł energii przyczynia się do poprawy stanu powietrza atmosferycznego, powoduje ograniczanie konieczności korzystania z urządzeń grzewczych spalających paliwa kopalne. Niewielka emisja zanieczyszczeń do powietrza będzie związana jedynie ze spalaniem paliw w samochodach ciężarowych na etapie realizacji inwestycji. Nie przewiduje się wpływu zmiany studium na warunki anemometryczne. Projekt zmiany studium uwzględni zalecenia zawarte w „Strategicznym planie adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030”.

Zabytki

Zmiana studium, zgodnie z wymaganiami Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków ustala ochronę archeologicznego dziedzictwa kulturowego na terenach stref ochrony konserwatorskiej zewidencjonowanych stanowisk archeologicznych. Ustalenia planu przyczynią się do ochrony zabytków.

Dobra materialne

Przewiduje się poprzez możliwość wykorzystania odnawialnych źródeł energii zwiększenie dochodów mieszkańców oraz zwiększenie dochodów gminy z podatku od nieruchomości. Zagrożeniem dla dóbr materialnych stanowi lokalizacja elektrowni fotowoltaicznych na terenach zagrożonych zalaniem w przypadku awarii wałów przeciwpowodziowych. Tak zagrożone są tereny wskazane wyżej oraz na rysunku Kierunków w obrębie Cichmiana oraz Rzuchów. Niskie zagrożenie powodziowe (raz na 500 lat) może wystąpić także na terenach w Domaninie oraz Rzuchowie.

W studium dopuszczono także na terenie objętym zmianą rozbudowę linii kolejowej nr 131. Planowana rozbudowa, wg projektu dostarczonego przez PKP to wyłącznie poszerzenie terenu o drogę wewnętrzną, nieznacznie wykraczającą poza aktualny obszar kolejowy. Modernizacja linii kolejowej poprawi jakość torów i urządzeń kolejowych, nie będzie mieć negatywnego wpływu na poszczególne elementy środowiska.

Uznano, iż zmiany przeznaczenia terenów nie wpłyną znacząco na poszczególne komponenty środowiska.

8. POTENCJALNE ZMIANY STANU ŚRODOWISKA W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI ZMIANY STUDIUM

Brak realizacji zmiany studium wpływa następująco na poszczególne komponenty środowiska:

jakość powietrza atmosferycznego	Z uwagi na zaniechanie realizacji przedsięwzięć nie pojawią się nowe źródła emisji substancji do powietrza. Nie powstaną jednak urządzenia produkujące energię z OZE, zatem nie nastąpi też ograniczenie emisji gazów cieplarnianych przez energetykę konwencjonalną.
klimat akustyczny	Z uwagi na zaniechanie realizacji przedsięwzięć nie pojawią się nowe źródła emisji hałasu.
wody powierzchniowe i podziemne	Z uwagi na zaniechanie realizacji przedsięwzięć nie pojawią się nowe źródła emisji ścieków.
gleby i powierzchnia ziemi	Z uwagi na zaniechanie realizacji przedsięwzięć nie wystąpią oddziaływania na gleby i powierzchnię ziemi.
zdrowie i warunki życia ludzi	Z uwagi na zaniechanie realizacji przedsięwzięć nie będą powstawać nowe oddziaływania na ludzi. Nie powstaną jednak także urządzenia produkujące energię z OZE, zatem nie nastąpi też korzystne dla ludzi ograniczenie emisji gazów cieplarnianych przez energetykę konwencjonalną.
odpady	Z uwagi na zaniechanie realizacji przedsięwzięć nie będą powstawać odpady.
flora i fauna, grzyby, siedliska przyrodnicze	Zaniechanie realizacji przedsięwzięć spowoduje utrwalenie funkcji rolnych terenów, co nie będzie miało wpływu na florę i faunę, grzyby, siedliska przyrodnicze.
obszary chronione (na podstawie ustawy o ochronie przyrody), w tym obszary Natura 2000	Zaniechanie realizacji przedsięwzięć pozostanie bez wpływu na obszary chronione.

klimat	Z uwagi na zaniechanie realizacji przedsięwzięć nie pojawią się nowe źródła emisji substancji do powietrza. Nie powstaną jednak urządzenia produkujące energię z OZE, zatem nie nastąpi też ograniczenie emisji gazów cieplarnianych przez energetykę konwencjonalną.
krajobraz, w tym krajobraz kulturowy	Niepodejmowanie realizacji zmiany studium – realizacji planowanych w nim przedsięwzięć jest dla krajobrazu neutralny. Oznacza pozostawienie obecnej struktury i funkcjonowania krajobrazu, a także pozostawienie jego obecnych wartości widokowych.
zabytki	Niepodejmowanie realizacji zmiany studium – realizacji planowanych w nim przedsięwzięć nie będzie miało wpływu na zabytki.
dobra materialne	Niepodejmowanie realizacji zmiany studium – realizacji planowanych w nim przedsięwzięć nie będzie miało wpływu na dobra materialne.
emisja promieniowania elektromagnetycznego	Nie prognozuje się oddziaływań w tym zakresie.
poważne awarie przemysłowe	Nie prognozuje się oddziaływań w tym zakresie.
oddziaływania transgraniczne	Nie prognozuje się oddziaływań w tym zakresie.
konflikty społeczne	Z uwagi na zaniechanie możliwości realizacji oczekiwanych przez właścicieli działek inwestycji mogą wystąpić konflikty społeczne.

9. ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU OGRANICZENIE NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO I ZDROWIE LUDZI

Negatywne oddziaływanie na środowisko może powodować zabudowa i zagospodarowanie terenów korytarza ekologicznego doliny Neru, stąd prognoza rekomenduje ograniczenie zmian studium do terenów położonych poza doliną Neru. Tereny wskazane w aktualnej wersji zmiany studium nie obejmują terenów w dolinie Neru.

Po ograniczeniu terenów przeznaczonych dla lokalizacji inwestycji zmiana studium nie spowoduje zmiany ustalonych dla terenu całej gminy rozwiązań mających na celu ograniczenie negatywnych oddziaływań na środowisko i zdrowie ludzi. Aktualnie obowiązujące studium w kształtowaniu struktury przyrodniczo - funkcjonalnej przyjmuje zasadę zrównoważonego rozwoju uwzględniającą rozwój społeczny i gospodarczy gwarantujący ochronę środowiska przyrodniczego, zarówno wszystkich jego elementów jak i obszarów szczególnie cennych przyrodniczo.

W projekcie zmiany studium wprowadza się na obszarach o łącznej powierzchni ok. 184 ha tereny przeznaczone pod „AG – EF – tereny odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW wraz ze strefami ochronnymi – fotowoltaika”. Poza budowlami związanymi z funkcją podstawową możliwa jest lokalizacja obiektów administracyjno – technicznych, magazynów energii, sieci i urządzeń infrastruktury technicznej, dróg dojazdowych i parkingów. Na terenach tych dozwolona jest lokalizacja obiektów i technologii należących do przedsięwzięć mogących potencjalnie lub zawsze znacząco oddziaływać na środowiska. Na terenach pod AG - EF – tereny odnawialnych źródeł energii – fotowoltaika, ustala się jako przeznaczenie dominujące, dopuszcza się w planach miejscowych pozostawienie rolniczego i leśnego przeznaczenia terenu oraz gruntów pod rowami i wodami, gruntów użytkowanych rolniczo gleb wysokich klas bonitacyjnych, dróg i zabudowy zagrodowej. Dopuszcza się też zachowanie aktualnego przeznaczenia pod zabudowę produkcyjno-usługową. Dopuszcza się lokalizację rozbudowy linii kolejowej nr 131.”

10. ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI ZAPISÓW ZMIANY STUDIUM

Art. 51 ust. 2 pkt 2 ustawy będącej podstawą dla sporządzenia prognozy stwierdza, że istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu należy rozpatrywać w szczególności w kontekście obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy

z dnia 16 kwietnia 2004r o ochronie przyrody. Najbliższe obszary podlegające ochronie przyrody to obszary Natura 2000: obszar specjalnej ochrony ptaków „Dolina Środkowej Warty” PLB 300002, obszar mający znaczenie dla Wspólnoty Pradolina Bzury – Neru PLH100006, obszar specjalnej ochrony ptaków Pradolina Warszawsko – Berlińska PLB100001.

Prognoza rekomenduje ograniczenie zmian studium do terenów położonych poza doliną Neru, poza obszarami szczególnego zagrożenia powodzią. Poza terenami szczególnego zagrożenia powodzią na terenie gminy nie występują problemy ochrony środowiska, które powodowałyby znaczące w skali gminy ograniczenie w dysponowaniu przestrzenią. Projektowane w zmianie studium zagospodarowanie terenu gminy nie koliduje z głównymi kierunkami w kształtowaniu środowiska gminy. Realizacja zapisów zmiany studium będzie następowała etapami, następnym etapem będzie sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla wybranych terenów gminy, które sprecyzują przeznaczenie poszczególnych terenów oraz uszczegółowią wymagania w zakresie ochrony środowiska.

Istotnym problemem środowiska jest zły stan części JCWP. Między panelami instalacji fotowoltaicznych tereny mogą być użytkowane rolniczo, stąd dla ograniczenia wpływu działalności rolniczej na wody niezbędne jest stosowanie Kodeksu Dobrej Praktyki Rolniczej, który wynika z dostosowania do wymagań Dyrektywy Rady Europejskiej 91/676/ EWG (zwanej Dyrektywą Azotanową) z 12 grudnia 1991 r. o ochronie wód przed zanieczyszczeniami pochodzącymi z działalności rolniczej. KDPR oparty jest na obowiązujących przepisach, wytycznych oraz zaleceniach dla rolnictwa. Jest niejako poradnikiem składającym się ze zbioru przyjaznych środowisku praktyk rolniczych, których stosowanie ograniczy negatywny wpływ tego sektora na środowisko naturalne oraz umożliwi racjonalne korzystanie z zasobów środowiska i zachowanie jego równowagi. Realizacja działań prośrodowiskowych promowanych przez KDPR umożliwi ograniczenie ilości pochodzącego z rolnictwa i obszarów wiejskich azotu i fosforu, co jest również zgodne z postanowieniami Konwencji Helsińskiej, dokumentu podpisanego przez Polskę, zobowiązującego kraje bałtyckie do ograniczenia ilości związków azotu i fosforu dostających się z wodami rzek do morza.

11. OBSZARY OBJĘTE PRZEWIDYWANYM ZNACZĄCYM ODDZIAŁYWANIEM NA ŚRODOWISKO I LUDZI W WYNIKU REALIZACJI USTALEŃ ZAWARTYCH W ZMIANIE STUDIUM

Dolina Neru znajduje się w granicach obszarów ważnych dla ptaków na terenie województwa wielkopolskiego wg opracowania „Obszary ważne dla ptaków w okresie gniazdowania oraz migracji na terenie województwa wielkopolskiego” Przemysława Wylegały, Stanisława Kuźniaka, Pawła T. Dolaty. Dolina Neru chroniona jest po wschodniej stronie drogi wojewódzkiej oraz w odległości ok. 6 m do ujścia w Warty, od Chełmna. Przebieg na odcinku ok. 6 km, oddzielającym miasto od obrębu Domanin, dalej stanowiącym granicę między obrębami Sobótka i Cichmiana i przez obręb Cichmiana nie jest chroniony obszarowo. Dolina Neru stanowi jednak bardzo ważny korytarz ekologiczny, trasę przemieszczania się licznych gatunków chronionych. Urozmaicona naturalnymi zakolami trasa prowadzi od Obszarów Natura 2000 Pradolina Bzury – Neru i Pradolina Warszawsko-Berlińska oraz użytku ekologicznego Dąbskie Błota do Obszaru Natura 2000 Dolina Środkowej Warty – do ujścia Neru. Obszar Natura 2000 – OSO Dolina Środkowej Warty (PLB 300002) to jedna z najważniejszych w kraju koncentracji miejsc lęgowych wielu gatunków ptaków wodno-błotnych i drapieżnych oraz miejsce odpoczynku licznych ptaków migrujących. Rekomenduje się nie wprowadzanie zabudowy oraz elektrowni fotowoltaicznych na tereny zalewowe doliny Neru. Wprowadzenie ich na te tereny spowoduje znaczące oddziaływanie na środowisko, może zagrażać siedliskom i gatunkom podlegającym ochronie na obszarach Natura 2000. Aktualna wersja zmiany studium uwzględniła tę rekomendację.

Poza doliną Neru nie planuje się przedsięwzięć, które mogą mieć negatywny wpływ na spójność i integralność Obszarów Natura 2000. Nie planuje się przedsięwzięć, które mogą zagrażać siedliskom i gatunkom wymienionym w standardowych formularzach danych podlegających ochronie na tych obszarach. Uchwalenie zmiany studium stworzy podstawę dla sporządzania zmian lub sporządzenia nowych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Znaczące oddziaływanie mogą mieć poszczególne inwestycje realizowane na terenach przeznaczonych pod elektrownie fotowoltaiczne. Lokalizacja przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, do jakich zalicza się na terenie gminy realizację zabudowy systemami fotowoltaicznymi na terenach o powierzchniach przekraczających 1 ha, musi być poprzedzona postępowaniem w sprawie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach realizacji przedsięwzięcia.

12. ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE

Na etapie sporządzania zmiany studium przeprowadzono analizę złożonych w sprawie zmiany studium. Wstępną koncepcję rozwiązań zmiany studium przedstawiono do akceptacji Gminnej Komisji Architektoniczno – Urbanistycznej. Burmistrz Miasta postanowił skierować projekt do dalszych uzgodnień, w szczególności w zakresie możliwości zabudowy na terenach szczególnego zagrożenia powodzią, następnie podjąć decyzję o zasadności kontynuacji wprowadzania wszystkich planowanych zmian zagospodarowania terenów. W przypadku odmowy uzgodnienia zmian zostaną przygotowane propozycje alternatywne. W związku z odmową uzgodnienia zmiany studium przygotowano wersję alternatywną, nie obejmującą terenów w dolinie Neru.

13. TRANSGRANICZNE ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO

Pojęcie transgranicznego oddziaływania odnosi się jedynie do przepływu zanieczyszczeń przez granicę państwową. Biorąc pod uwagę powyższe, położenie terenu oraz zasięg prawdopodobnych oddziaływań wynikających z realizacji projektu zmiany studium nie wystąpi transgraniczne oddziaływanie na środowisko.

14. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

W punkcie 1. prognozy wskazano podstawę prawną opracowania:

- Ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 27 marca 2003 r. (t. j. Dz. U. z 2021 r. poz. 741 ze zm.)
- Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t. j. Dz. U. 2021 r. poz.247 ze zm.)

Sporządzając prognozę uwzględniono także inne przepisy prawa, w tym w szczególności:

- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska (t. j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1219 ze zm.)
- Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t. j. Dz. U. 2021 r. poz. 1098 ze zm.)
- Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. prawo wodne (Dz. U. z 2021 r. poz. 624 ze zm.)
- Ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (t. j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1161 ze zm.)
- Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. roku o odpadach (t. j. Dz. U. z 2021 r., poz.779 ze zm.)
- Ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (t. j. Dz. U. z 2021 r. poz. 888 ze zm.)
- Ustawa z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (t. j. Dz. U. z 2020 r. poz. 2028 ze zm.)
- Ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 roku - Prawo energetyczne (t. j. z 2021 r. poz.716 ze zm.)
- Rozporządzenie Rady Ministrów z 10 września 2019 r. roku sprawie określenia rodzajów przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (t. j. Dz. U. z 2019 r. poz. 1839)
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (Dz. U. z 2016 r. poz.1967) (uwaga - zachowuje moc do dnia 22 grudnia 2021 r. i może być zmieniane)

Dla potrzeb sporządzenia Prognozy oddziaływania na środowisko ustaleń „Zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Dąbie” wykorzystano następujące materiały:

- 12) Uchwała Rady Miejskiej w Dąbju uchwała Nr XXIII/190/2020 Rady Miejskiej w Dąbju z dnia 22 września 2020 roku w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Dąbie.
- 13) Projekt zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Dąbie.
- 14) Opracowanie ekofizjograficzne Gminy Dąbie wykonane przez Instytut Gospodarki Przestrzennej i Mieszkalnictwa w Warszawie w 2011 r.
- 15) Aktualizacja planu Gospodarki Odpadami dla Powiatu Kolskiego.
- 16) Program Ochrony Środowiska dla Gminy Dąbie na lata 2014-2017 z perspektywą na lata 2018-2021.

- 17) Plan gospodarki niskoemisyjnej dla gminy Dąbie 2016 – 2020.
- 18) Strategia Rozwoju Powiatu Kolskiego na lata 2015 - 2025 (uchwała nr XXI/132/2016 Rady Powiatu Kolskiego z dnia 28 kwietnia 2016r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Powiatu Kolskiego na lata 2015-2025)
- 19) Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Kolskiego na lata 2017-2020.
- 20) Prognoza oddziaływania na środowisko dla Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Kolskiego na lata 2017 – 2020.
- 21) Syntetyczny raport z klasyfikacji i oceny stanu jednolitych części wód powierzchniowych wykonanej za 2019 rok na podstawie danych z lat 2014-2019 (GIOŚ wrzesień 2020)
- 22) Mapy topograficzne i zasadnicze terenów opracowania.

Cele sporządzenia zmiany studium, powiązanie z innymi dokumentami.

„Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Dąbie” powiązana jest z następującymi dokumentami:

- 3) Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Dąbie uchwalona uchwałą Nr XI/63/2011 Rady Miejskiej w Dąbiu z dnia 30 września 2011 r.
- 4) Plan zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego wraz z planem zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego Poznania, uchwalony przez Sejmik Województwa Wielkopolskiego uchwałą Nr V/70/19W z dnia 25 marca 2019 r. (Dz. Urz. Woj. Wielkopolskiego z 2019 r. poz. 4021)

Na obszarze objętym zmianą w obrębie Wiesiołów w niewielkim zakresie planowane jest zadanie Rehabilitacja linii kolejowej C-E65 (nr 131) na odcinku Chorzów Batory – Tarnowskie Góry – Karsznice – Inowrocław – Bydgoszcz – Maksymilianowo, zgodnie z Dokumentem Implementacyjnym do Strategii Rozwoju Transportu do 2020 r.(z perspektywą do 2030 r.): Kontrakt Terytorialny dla Województwa Wielkopolskiego. Instytucja odpowiedzialna za realizację inwestycji PKP Polskie Linie Kolejowe S.A.

Tereny objęte zmianą kierunków zagospodarowania przestrzennego przeznacza się pod: „AG – EF – tereny odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW wraz ze strefami ochronnymi – fotowoltaika”. Tereny te przeznaczone są pod lokalizację elektrowni fotowoltaicznych. Poza budowlami związanymi z funkcją podstawową w ramach przeznaczenia pod elektrownie fotowoltaiczne możliwa jest lokalizacja sieci elektroenergetycznych, stacji transformatorowych, magazynów energii, dróg i parkingów oraz towarzyszących obiektów budowlanych. Na terenach tych dozwolona jest lokalizacja obiektów i technologii należących do przedsięwzięć mogących potencjalnie lub zawsze znacząco oddziaływać na środowisko. Na terenach AG - EF, dopuszcza się w planach miejscowych pozostawienie rolniczego i leśnego przeznaczenia terenu, w szczególności w przypadku występowania terenów szczególnego zagrożenia powodzią oraz gruntów pod rowami i wodami, gruntów wysokich klas bonitacyjnych, dróg i zabudowy zagrodowej. Dopuszcza się zachowanie aktualnego przeznaczenia pod zabudowę produkcyjno-usługową. Dopuszcza się lokalizację rozbudowy linii kolejowej nr 131.

Podstawowym **celem prognozy**, opracowywanej równocześnie ze „Zmianą studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Dąbie” jest poszukiwanie i wskazanie możliwości rozwiązań planistycznych najkorzystniejszych dla stanu środowiska. Obowiązek sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko zwanej w dalszej części opracowania Prognozą) wynika z art. 51 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. Szczegółowy zakres sporządzania Prognozy został określony w art. 51 ust. 2 w/w ustawy.

Prognoza oddziaływania na środowisko:

1) zawiera:

- f) informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami,
- g) informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,
- h) propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania,
- i) informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko,
- j) streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym;

2) określa, analizuje i ocenia:

- g) istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu,

- h) stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem,
- i) istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,
- j) cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu,
- k) przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na: różnorodność biologiczną, ludzi, zwierzęta, rośliny, wodę, powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki, dobra materialne z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy;
- l) oświadczenie autora, a w przypadku gdy wykonawcą prognozy jest zespół autorów – kierującego tym zespołem, o spełnieniu wymagań, o których mowa w art. 74a ust. 2, stanowiące załącznik do prognozy;

3) przedstawia:

- c) rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru,
- d) biorąc pod uwagę cele i geograficzny zasięg dokumentu oraz cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru - rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

Zgodnie ze zmianami dokonanymi zmianą ustawy aktualnie zgodnie z art. 46. 1. „Przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wymaga projekt:

- 1) koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju, studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, planu zagospodarowania przestrzennego oraz strategii rozwoju, wyznaczający ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko.”

Zakres merytoryczny prognozy jest bardzo szeroki i obejmuje kompleks zagadnień związanych z problematyką ochrony i kształtowania środowiska przyrodniczego i kulturowego, jak również z ochroną zdrowia mieszkańców i zasobów naturalnych oraz kształtowaniem i ochroną walorów krajobrazowych. Uwzględnia ona zapisy znajdujące się w wielu powiązanych z nią dokumentach m.in.: polityce ekologicznej Państwa, opracowaniu ekofizjograficznym, programie ochrony środowiska, oraz regulaminie utrzymania czystości i porządku na terenie gminy. W procesie sporządzania prognozy, na podstawie opracowania ekofizjograficznego, obowiązującego studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, analizy obowiązujących aktów prawnych oraz obowiązujących decyzji administracyjnych, wizji lokalnej danych uzyskanych od zarządców dróg dokonana została identyfikacja głównych uwarunkowań wynikających z charakteru i stanu środowiska, a także stanu dotychczasowego zagospodarowania terenu. Zostały przeanalizowane rozwiązania funkcjonalno – przestrzenne i pozostałe ustalenia zawarte w projekcie pod kątem ich zgodności z uwarunkowaniami określonymi w opracowaniu ekofizjograficznym oraz pod kątem ochrony walorów środowiska kulturowego. Analizie zostały poddane również ustalenia projektu dotyczące warunków zagospodarowania terenów, które wynikają z potrzeby ochrony środowiska, a także, które mogą mieć wpływ na środowisko, jak również ich zgodność z przepisami z zakresu ochrony środowiska i przyrody.

W punkcie 3. prognozy wskazano metodę przyjętą w opracowaniu, metody analizy skutków realizacji postanowień zmiany studium.

Prognozę oddziaływania na środowisko sporządzono przy zastosowaniu metody indukcyjno-opisowej, polegającej na charakterystyce istniejących zasobów środowiska oraz łączeniu w logiczną całość posiadanych informacji o dotychczasowych mechanizmach funkcjonowania środowiska i wskazaniu, jakie potencjalne skutki mogą wystąpić w środowisku w wyniku realizacji ustaleń projektu. Posłużono się również metodą porównawczą, wykorzystując wiedzę o funkcjonowaniu środowiska jako całości. Skonfrontowano zaproponowane rozwiązania planistyczne z istniejącymi uwarunkowaniami przyrodniczymi. Prognozę oddziaływania na środowisko przedstawiono w zakresie, jaki umożliwia obecny stan dostępnej informacji o środowisku oraz w tym kontekście - stopień ogólności (lub szczegółowości) ustaleń projektu.

W Prognozie przedstawiono wyniki analiz i ocen w formie tekstowej. Załącznikami graficznymi do niniejszej prognozy są rysunki projektu zmiany studium.

Ocena skutków realizacji zmiany studium

Istotną rolę w kontroli realizacji postanowień projektowanego dokumentu ma Urząd Miejski w Dąbiu. Zgodnie ze swoimi kompetencjami powinien monitorować bieżący stan zagospodarowania przestrzeni gminy oraz wszelkich niekorzystnych zjawisk mających wpływ na jakość środowiska przyrodniczego, czy rozwój gminy. Planuje się dokonanie monitoringu skutków realizacji postanowień zmiany studium nie później niż po 5 latach od jego wejścia w życie. Kontrole przestrzegania przepisów o ochronie środowiska i racjonalnym wykorzystaniu zasobów przyrody prowadzi na terenie m.in. Wielkopolski Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu, Państwowy Instytut Geologiczny monitorując na bieżąco poszczególne komponenty środowiska, takie jak: powietrze, wody, gleby, klimat akustyczny, promieniowanie elektroenergetyczne i inne w zakresie określonym w przepisach szczególnych. Ponadto kontrole przestrzegania przepisów o ochronie środowiska i racjonalnym wykorzystaniu zasobów przyrody prowadzi instytucje do tego powołane. W kontekście uwarunkowań lokalizacyjnych i ustaleń zmiany studium szczególnie istotne jest prowadzenie monitoringu przyrodniczego. Obowiązek prowadzenia monitoringu w Polsce wynika z art. 112 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody. Zgodnie z art. 112: W ramach państwowego monitoringu środowiska prowadzi się monitoring przyrodniczy różnorodności biologicznej i krajobrazowej. Monitoring przyrodniczy polega na obserwacji i ocenie stanu oraz zachodzących zmian w składnikach różnorodności biologicznej i krajobrazowej, w tym typów siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, ze szczególnym uwzględnieniem typów siedlisk przyrodniczych i gatunków o znaczeniu priorytetowym, a także na ocenie skuteczności stosowanych metod ochrony przyrody.

Analiza realizacji postanowień dokumentu może się odbywać w każdej chwili, w celu omówienia występującego lub zgłoszonego problemu w zakresie oddziaływania na środowisko, w przypadku braku zgłoszeń problemów analiza powinna odbywać się nie rzadziej niż raz w kadencji. Burmistrz z inicjatywy własnej lub na wniosek podmiotu może przeprowadzić spotkanie, naradę lub wizję lokalną w celu omówienia występującego lub zgłoszonego problemu w zakresie oddziaływania na środowisko. Wynikiem tego typu działania powinno być sprawozdanie z realizacji postanowień projektowanego dokumentu. Na podstawie przeprowadzonej analizy należy sformułować wnioski dotyczące stanu realizacji ustaleń dokumentu, ewentualnych przyczyn braku realizacji poszczególnych jego ustaleń oraz niedostatków samego w zakresie regulacji niekorzystnych zjawisk oddziałujących na stan środowiska oraz niezgodności z wprowadzonymi przepisami odrębnymi. W rezultacie należy określić stopień przydatności dokumentu oraz zakres zagadnień do uregulowania w przypadku zmiany lub sporządzenia nowego dokumentu, oraz określić termin, w którym niezbędne jest sporządzenie zmiany części ustaleń lub nowego dokumentu.

W punkcie 4. prognozy opisano stan i funkcjonowanie środowiska, środowisko biotyczne, środowisko abiotyczne gminy, w tym: geologię i geomorfologię, gleby, wody powierzchniowe i podziemne, zagrożenia powodziowe, zagrożenie osuwaniem się mas ziemnych, powietrze atmosferyczne i klimat akustyczny, pola elektromagnetyczne, warunki meteorologiczne i klimat, środowisko biotyczne, powiązania zewnętrzne, wewnętrzne, lasy, świat roślinny, świat zwierzęcy, ochrona środowiska, gospodarkę odpadami.

Gmina Dąbie położona jest w obrębach jednolitych części wód powierzchniowych:

Nr zobrazowania	Nazwa JCWP	Jednolita część wód Powierzchniowych - rzeki (europejski kod JCWP)	Jednolita część wód podziemnych (europejski kod JCWPd)	Teren w granicach zmiany studium
139	Ner od Kanału Zbylczyckiego do ujścia	PLRW600024183299	PLGW600062 PLGW600072	Tereny w obrębach

				Cichmiana i Domanin
357	Kanał Zbylczycki	PLRW600001832789	PLGW600072	nie
359	Maciczny Rów (Dopływ z Byszewa)	PLRW6000231832892	PLGW600072	nie
360	Gnida od Kan. Łęka-Dobrogosty do ujścia	PLRW6000241832899	PLGW600072	Części terenów w obrębie Tarnówka Wiesiołowska, Wiesiołów, Karszew
361	Pisia	PLRW6000171832929	PLGW600072	nie
362	Kanał Niemiecki	PLRW6000171832949	PLGW600072	nie
365	Orłówka	PLRW6000171833289	PLGW600062	nie
508	Dopływ z Zalesia	PLRW60002318332929	PLGW600062	Tereny w obrębach Chełmno Parcele, Rzuchów, Majdany Tarnówka Duża i części terenów w obrębach Tarnówka Wiesiołowska, Wiesiołów, Karszew
596	Warta od Neru do Teleszyny	PLRW600021183311	PLGW600062	nie
619	Warta od Siekiernika do Neru	PLRW600019183199	PLGW600071 PLGW600082	nie

Tereny objęte zmianami studium znajdują się w obrębie zagrożonych jednolitych części wód powierzchniowych:

1. W obrębie monitorowanej JCWP RW600024183299 - Ner od Kanału Zbylczyckiego do ujścia, dla której ustalono przedłużenie terminu osiągnięcia celu środowiskowego do 2021, ze względu na brak możliwości technicznych. W zlewni JCWP występuje presja komunalna. W programie działań zaplanowano działania podstawowe, obejmujące uporządkowanie gospodarki ściekowej, które są wystarczające, aby zredukować tą presję w zakresie wystarczającym dla osiągnięcia dobrego stanu. Z uwagi jednak na czas niezbędny dla wdrożenia działań, a także okres niezbędny aby wdrożone działania przyniosły wymierne efekty, dobry stan będzie mógł być osiągnięty do roku 2021.

2. W obrębie JCWP RW6000241832899 - Gnida od Kanału Łęka – Dobrogosty do ujścia, dla której ustalono przedłużenie terminu osiągnięcia celu środowiskowego do 2027, ze względu na brak możliwości technicznych. W zlewni JCWP nie zidentyfikowano presji mogącej być przyczyną występujących przekroczeń wskaźników jakości. Konieczne jest dokonanie szczegółowego rozpoznania przyczyn w celu prawidłowego zaplanowania działań naprawczych. Rozpoznanie przyczyn nieosiągnięcia dobrego stanu zapewni realizacja działań na poziomie krajowym: utworzenie krajowej bazy danych o zmianach hydromorfologicznych, przeprowadzenie pogłębionej analizy presji pod kątem zmian hydromorfologicznych, opracowanie dobrych praktyk w zakresie robót hydrotechnicznych i prac utrzymaniowych wraz z ustaleniem zasad ich wdrażania oraz opracowanie krajowego programu renaturalizacji wód powierzchniowych.

Jakość wód powierzchniowych:

Wyniki jakości wód Neru w punkcie pomiarowo kontrolnym w Chełmnie w roku 2019:

- klasyfikacja elementów biologicznych (badanie 2019 r.) – 4
- klasa elementów hydrologiczno morfologicznych (badanie 2019 r.) – 2
- klasa elementów fizykochemicznych (grupa 3.1-3.5, badanie 2019) □2

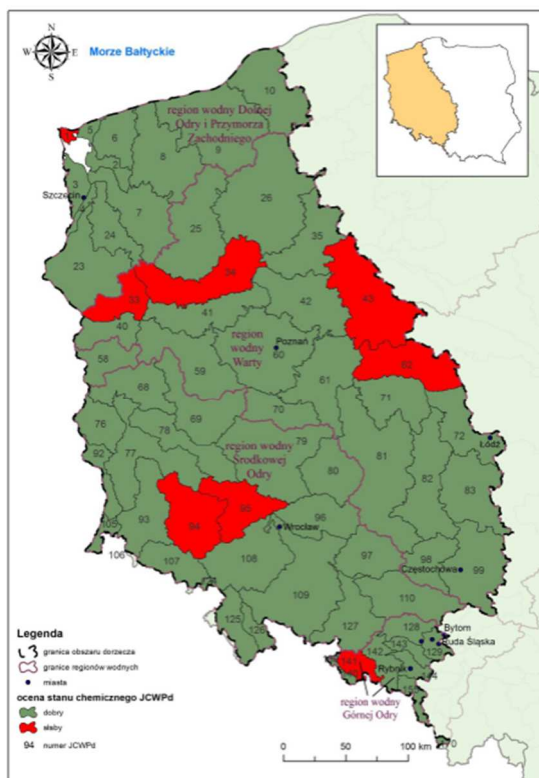
- klasyfikacja elementów fizykochemicznych – specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne – (badanie 2016 r.) – klasa 2
  - klasyfikacja potencjału ekologicznego – klasa 4, słaby potencjał ekologiczny
  - stan chemiczny – poniżej dobrego
- Ocena stanu jcwp - zły stan wód

Wyniki jakości Kanału Niemieckiego w punkcie pomiarowym w Chełmnie w roku 2019

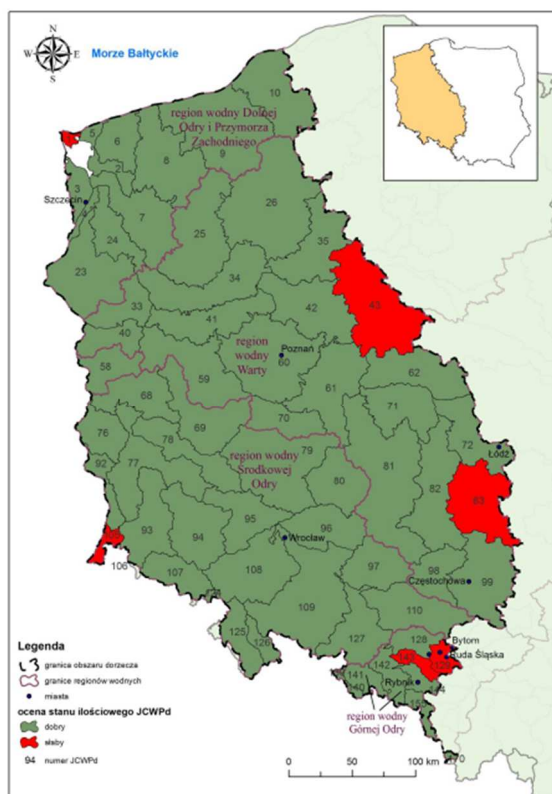
- klasyfikacja elementów biologicznych (badanie 2018 r.) – 4
  - klasa elementów hydrologiczno morfologicznych (badanie 2018 r.) □ 1
  - klasa elementów fizykochemicznych (grupa 3.1-3.5, badanie 2018 r.) □ 2
  - klasyfikacja elementów fizykochemicznych – specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne – (badanie 2018 r.) – klasa 2
  - klasyfikacja potencjału ekologicznego – klasa 4, słaby stan ekologiczny
  - stan chemiczny – poniżej dobrego
- Ocena stanu jcwp - zły stan wód

Gmina Dąbie znajduje się w obrębie jednolitych części wód podziemnych JCWPd 62 i JCWPd 72.

Wg Oceny stanu JCWPd 62 i 72 na obszarze dorzecza Odry zawartej w „Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry” przyjętym rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (Dz. U. z 2016 r. poz.1967):

Stan chemiczny JCWPd 62 jest słaby, JCWPd 72 jest dobry

Stan ilościowy JCWPd 62 oraz JCWPd 72 jest dobry

Charakterystyka	kod	GW600062
Wykaz wód podziemnych przeznaczonych	do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia	tak
Cel środowiskowy	stan chemiczny	dobry stan chemiczny; mniej rygorystyczny cel dla parametru Cl (ochrona stanu przed dalszym pogorszeniem)
	stan ilościowy	dobry stan ilościowy
Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych	monitoring	monitorowana
	stan chemiczny	słaby
	stan ilościowy	dobry
	ryzyko nieosiągnięcia celu środowisk.	zagrożona
Przedłużenie terminu osiągnięcia celu/ustalenie celów mniej rygorystycznych dla JCWPd	odstępstwo	tak
	odstępstwo, z art. 9 ust. 3 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. o zmianie ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne oraz niektórych innych ustaw	ustalenie celów mniej rygorystycznych: - brak możliwości technicznych
	termin osiągnięcia dobrego stanu	2021
	uzasadnienie odstępstwa	Ze względu na odwadnianie odkrywkowej kopalni węgla brunatnego prowadzone przez KWB „Konin”; lokalny dopływ słonych wód kopalnianych. Z uwagi na wielopoziomowy charakter systemu wodonośnego lej depresyjny w poziomie przy powierzchniowym ma znacznie ograniczony zasięg w stosunku do leja depresyjnego w głębszych poziomach wodonośnych. Zagrożenie dla wód podziemnych stanowi szeroko rozumiana infrastruktura kopalniana i przemysłowa.
Realizacja inwestycji wymagającej odstępstwa z art. 38j ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne	odstępstwo	tak
	nazwa inwestycji	Eksploracja węgla brunatnego ze złoża Dęby Szlacheckie, Eksploatacja węgla brunatnego ze złoża „Ościslowo”. Inwestycje spełniają potrzebę nadrzędnego interesu społecznego, a cele środowiskowe nie mogą być osiągnięte za pomocą innych działań znacznie korzystniejszych z punktu widzenia środowiska naturalnego. Zostało przewidziane zastosowanie działań minimalizujących negatywny wpływ na stan wód.

Charakterystyka	kod	GW600072
Wykaz wód podziemnych przeznaczonych	do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia	tak
Cel środowiskowy	stan chemiczny	dobry stan chemiczny
	stan ilościowy	dobry stan ilościowy
Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych	monitoring	monitorowana
	stan chemiczny	dobry
	stan ilościowy	dobry
	ryzyko nieosiągnięcia celu środowisk.	niezagrożona
Przedłużenie terminu osiągnięcia celu/ustalenie celów mniej rygorystycznych dla JCWPd	odstępstwo	nie
	odstępstwo, z art. 9 ust. 3 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. o zmianie ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne oraz niektórych innych ustaw	nie dotyczy
	termin osiągnięcia dobrego stanu	nie dotyczy
	uzasadnienie odstępstwa	nie dotyczy
Realizacja inwestycji wymagającej odstępstwa z art. 38j ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne	odstępstwo	nie
	nazwa inwestycji	-

W 2019 roku Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy, na zlecenie Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska, w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, przeprowadził monitoring diagnostyczny stanu chemicznego jednolitych części wód podziemnych. Próbkę wód podziemnych pobrano w 1289 punktach pomiarowych.

Wyniki oznaczeń terenowych i laboratoryjnych poddano analizie i wyznaczono klasy jakości wód podziemnych w punktach pomiarowych. Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 11 października 2019 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu jednolitych części wód podziemnych (Dz. U. 2019 poz. 2148) klasyfikacja elementów fizykochemicznych stanu wód podziemnych obejmuje pięć następujących klas jakości wód podziemnych:

- I klasa – wody bardzo dobrej jakości,
- II klasa – wody dobrej jakości,
- III klasa – wody zadowalającej jakości,
- IV klasa – wody niezadowalającej jakości ,
- V klasa – wody złej jakości.

Zestawienie tabelaryczne z klasyfikacją wód podziemnych: 2019 - Klasy jakości wód podziemnych - monitoring jakości wód podziemnych - monitoring diagnostyczny „opracowano na podstawie danych Inspekcji Ochrony Środowiska uzyskanych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska” Aktualność udostępnionych informacji zgodna z datą ich przygotowania (czerwiec 2020).

W Kole oraz w Leszczach (JCWPd 62) monitoring diagnostyczny w roku 2019 wykazał III klasę jakości wód podziemnych. W Dąbiu w obrębie JCWPd 72 wykazał III klasę jakości wód podziemnych.

Tereny objęte sporządzaną zmianą studium znajdują się poza strefami ochrony ujęć wody.

Dla obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi na terenie gminy Dąbie sporządzono mapy zagrożenia powodziowego. Na mapach zagrożenia powodziowego przedstawiono

- 1) obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi 0,2% (raz na 500 lat)
- 2) obszary szczególnego zagrożenia powodzią;
- 3) obszary obejmujące tereny narażone na zalanie w przypadku uszkodzenia lub zniszczenia wału przeciwpowodziowego.

Przez obszary szczególnego zagrożenia powodzią – rozumie się:

- a) obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1% (raz na 100 lat),
- b) obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10 % (raz na 10 lat),
- c) obszary między linią brzegu a wałem przeciwpowodziowym lub naturalnym wysokim brzegiem, w który wbudowano wał przeciwpowodziowy, a także wyspy i przymuliska, o których mowa w art. 224, stanowiące działki ewidencyjne.

Na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią obowiązują zapisy wynikające z przepisów odrębnych (t. j. przepisów Prawo wodne).

Zgodnie z art. 77 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. - Prawo wodne (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 310 z późn zm.) na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią obowiązują zakazy:

- a) gromadzenia ścieków, nawozów naturalnych, środków chemicznych, a także innych substancji lub materiałów, które mogą zanieczyścić wody, oraz prowadzenia przetwarzania odpadów, w szczególności ich składowania,
- b) lokalizowania nowych cmentarzy.

Zgodnie z art.77 ust.3 „Jeżeli nie spowoduje to zagrożenia dla jakości wód w przypadku wystąpienia powodzi, właściwy organ Wód Polskich może, w drodze decyzji, zwolnić od zakazu, o którym mowa w ust. 1 pkt 3, określając warunki niezbędne dla ochrony jakości wód.”

Zgodnie z wnioskiem Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Poznaniu z dnia 4 marca 2021 r. budowa farmy fotowoltaicznej na terenach szczególnego zagrożenia powodzią nie powinna mieć miejsca oraz, że zasadne jest, aby UM w Dąbiu rozpatrzył ponownie sprawę i zmienił zakres terenu. Burmistrz Miasta postanowił o sporządzeniu projektu zmiany studium w zakresie, w jakim został zobowiązany przez uchwałę Rady Miejskiej, uznając, że ograniczenie terenu może nastąpić po odmowie uzgodnienia projektu. Z uwagi na decyzję PO.RPP.610.218.2017.MS z dnia 21 kwietnia 2021 r. Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie, Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Poznaniu odmawiającą uzgodnienia projektu w zakresie dotyczącym zabudowy i zagospodarowania terenu położonego na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią zmianą studium objęto część terenów określonych w uchwale Nr XXIII/190/2020 Rady Miejskiej w Dąbiu z dnia 22 września 2020 roku. Zmianą studium nie obejmują się terenów szczególnego zagrożenia powodzią.

W punkcie 5. Prognozy opisano cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu oraz sposoby w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu. kierunki koniecznych działań w ochronie środowiska.

Zmiana studium jest spójna z nadrzędnymi dokumentami strategicznymi oraz dokumentami sektorowymi na poziomie krajowym jak:

Polityka energetyczna Polski do 2030 roku, Strategiczny Plan Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030, Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry, Strategia rozwoju Województwa Wielkopolskiego do roku 2030, Program ochrony środowiska dla województwa wielkopolskiego do roku 2030, Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030.

W punkcie 6. Prognozy dokonano analizy ustaleń projektu zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego.

Podstawą przystąpienia do sporządzania projektu zmiany Studium jest uchwała Nr XXIII/190/2020 Rady Miejskiej w Dąbiu z dnia 22 września 2020 roku w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Dąbie. W uchwale tej Rada Miejska w Dąbiu ustaliła zakres wprowadzanych zmian w zakresie aktualizacji uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego, w szczególności w zakresie występowania: udokumentowanych złóż kopalin, terenów górniczych, obszarów zagrożenia powodzią, granic obszaru pomnika zagłady, obszarów rozmieszczenia istniejących urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW, a także ich stref ochronnych związanych z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu oraz zmiany kierunków zagospodarowania dla wybranych terenów przedstawionych na załącznikach graficznych do niniejszej Uchwały oraz wskazała granice zmian w zakresie wyżej wymienionej aktualizacji

uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego dla terenu Gminy Dąbie jako granice administracyjnych Gminy Dąbie i granice obszarów objętych zmianą kierunków zagospodarowania przestrzennego studium, które wskazano na załącznikach graficznych od nr 1 do nr 8. Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Dąbie dokonywana jest dla lokalizacji urządzeń fotowoltaicznych.

W punkcie 7. Prognozy dokonano analizy uwarunkowań lokalnych oraz prognoza zmiany środowiska w wyniku realizacji ustaleń zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego.

Zmianą kierunków zagospodarowania przestrzennego, zgodnie z uchwałą Rady Miejskiej w Dąbie objęto wybrane tereny w obrębach Cichmiana, Domanin, Karszew, Majdany, Rzuchów, Chełmno Parcele, Tarnówka Duża, Tarnówka Wiesiołowska, Wiesiołów. Na terenach tych zaplanowano przeznaczenie pod elektrownie fotowoltaiczne, oznaczone symbolem AG - EF, które ma być przeznaczeniem dominującym. Zgodnie z tekstem Kierunków zagospodarowania przestrzennego; „AG – EF – tereny odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW wraz ze strefami ochronnymi – fotowoltaika. Tereny te przeznaczone są pod lokalizację elektrowni fotowoltaicznych. Poza budowlami związanymi z funkcją podstawową możliwa jest lokalizacja obiektów administracyjno – technicznych, magazynów energii, sieci i urządzeń infrastruktury technicznej, dróg dojazdowych i parkingów. Na terenach tych dozwolona jest lokalizacja obiektów i technologii należących do przedsięwzięć mogących potencjalnie lub zawsze znacząco oddziaływać na środowiska. Na terenach pod AG - EF – tereny odnawialnych źródeł energii – fotowoltaika, ustala się jako przeznaczenie dominujące, dopuszcza się w planach miejscowych pozostawienie rolniczego i leśnego przeznaczenia terenu oraz gruntów pod rowami i wodami, gruntów użytkowanych rolniczo gleb wysokich klas bonitacyjnych, dróg i zabudowy zagrodowej. Dopuszcza się też zachowanie aktualnego przeznaczenia pod zabudowę produkcyjno-usługową. Dopuszcza się lokalizację rozbudowy linii kolejowej nr 131.”

Zgodnie z art. 12 ust.1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym „tekst i rysunek studium oraz rozstrzygnięcie o sposobie rozpatrzenia uwag stanowią załączniki do uchwały o uchwaleniu studium.” Zmianami studium objęto tereny zlokalizowane poza obszarami podlegającymi ochronie przyrody, głównie tereny rolnicze, o niższych klasach gleb.

Przewidywane oddziaływanie wprowadzanych zmian na elementy środowiska.

Negatywne oddziaływanie na środowisko może powodować zabudowa i zagospodarowanie terenów korytarza ekologicznego doliny Neru, stąd prognoza rekomenduje ograniczenie zmian studium do terenów położonych poza doliną Neru, poza obszarami szczególnego zagrożenia powodzią. Zabudowa doliny Neru będzie miała negatywny wpływ na różnorodność biologiczną, środowisko przyrodnicze, w tym chronione gatunki roślin i zwierząt, krajobraz oraz na dobra materialne. Aktualna wersja zmiany studium uwzględniła tę rekomendację.

Przewidywane oddziaływanie wprowadzanych zmian na elementy środowiska na tereny poza doliną Neru

Zmiana studium nie wprowadza przedsięwzięć, które mogą mieć negatywny wpływ na spójność i integralność Obszaru Natura 2000. Nie planuje się przedsięwzięć, które mogą zagrażać siedliskom i gatunkom wymienionym w standardowym formularzu danych podlegającym ochronie na tym obszarze. Dzięki posiadaniu przez gminę Dąbie obowiązujących dla całej gminy miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego zabudowa terenów od czasu wejścia ich w życie odbywa się wyłącznie na ich podstawie. Zmiana studium wprowadza na terenach przeznaczenie pod AG – EF – tereny odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW wraz ze strefami ochronnymi – fotowoltaika. Tereny te przeznaczone są pod lokalizację elektrowni fotowoltaicznych. Poza budowlami związanymi z funkcją podstawową w ramach przeznaczenia pod elektrownie fotowoltaiczne możliwa jest lokalizacja sieci elektroenergetycznych, stacji transformatorowych, magazynów energii, dróg i parkingów oraz towarzyszących obiektów budowlanych. Na terenach tych dozwolona jest lokalizacja obiektów

i technologii należących do przedsięwzięć mogących potencjalnie lub zawsze znacząco oddziaływać na środowisko. Na terenach AG - EF, dopuszcza się w planach miejscowych pozostawienie rolniczego i leśnego przeznaczenia terenu, w szczególności w przypadku występowania terenów szczególnego zagrożenia powodzią oraz gruntów pod rowami i wodami, gruntów wysokich klas bonitacyjnych, dróg i zabudowy zagrodowej. Dopuszcza się zachowanie aktualnego przeznaczenia pod zabudowę produkcyjno-usługową. Dopuszcza się lokalizację rozbudowy linii kolejowej nr 131.

Oddziaływanie na różnorodność biologiczną

Planowane elektrownie fotowoltaiczne oddalone są od siebie wzajemnie, nie są położone na obszarach Natura 2000. Zachowanie wymogu oddalenia lokalizacji paneli od wód, rowów, które stanowią lokalne korytarze ekologiczne oraz zachowanie wymogów w zakresie ogrodzeń i powierzchni biologicznie czynnych nie powinno powodować znaczących ograniczeń przemieszczania się gatunków. W wyniku realizacji przedsięwzięć nie dojdzie do oddziaływania na bioróżnorodność związanego z potencjalnym zawężeniem dostępnych do rozwoju obszarów dla bytowania roślin i zwierząt oraz do fragmentacji siedlisk. Realizacja przedsięwzięć nie spowoduje utraty części siedlisk przyrodniczych, nie dojdzie do ich fragmentaryzacji.

Oddziaływanie na ludzi

W rozumieniu przepisów ochrony środowiska znaczące oddziaływanie na środowisko oznacza również znaczące oddziaływanie na zdrowie ludzi. O znaczącym oddziaływaniu na środowisko można mówić, gdy przekraczane są standardy emisyjne (dopuszczalne normy zanieczyszczeń) określone w przepisach o ochronie środowiska, natomiast o znaczącym oddziaływaniu na obszary ekologiczne w sytuacji zagrożenia siedlisk lub gatunków lub integralności obszaru w rozumieniu przepisów o ochronie przyrody. Wartości emitowanych do środowiska zanieczyszczeń ulega systematycznej poprawie. Poprawa ta wynika głównie ze zmiany nośników energii, porządkowania gospodarki wodno-ściekowej i gospodarki odpadami. Realizacja ustaleń zmiany studium nie spowoduje istotnych zmian jakości powietrza atmosferycznego, zanieczyszczenia wód. Nie przewiduje się pogorszenia stanu środowiska i warunków życia mieszkańców. Nowe inwestycje nie przyczynią się do emisji pól elektromagnetycznych. Projektowane zmiany mają ograniczony zakres przestrzenny – jeśli inwestowanie odbywać się będzie z trybie określonym przez przepisy w zakresie ochrony środowiska nie przewiduje się znaczącego oddziaływania na zdrowie ze strony funkcji przewidzianych zmianą studium.

Oddziaływanie na środowisko przyrodnicze, w tym chronione gatunki roślin i zwierząt

Tereny objęte zmianą studium nie podlegają ochronie przyrody. Zmiana studium nie wprowadza przedsięwzięć, które mogą mieć negatywny wpływ na spójność i integralność Obszarów Natura 2000. Nie planuje się przedsięwzięć, które mogą zagrażać siedliskom i gatunkom wymienionym w standardowym formularzu danych podlegającym ochronie na tych obszarach. Na terenach objętych zmianą studium nie stwierdzono występowania roślin i grzybów chronionych. Świat zwierząt ogranicza się do gatunków występujących pospolicie. Charakter planowanych inwestycji koncentruje ich oddziaływanie do ograniczonej powierzchni przewidzianej do zabudowy. Na terenach elektrowni fotowoltaicznych panele będą zamontowane na stalowym rusztowaniu, a powierzchnia terenu pozostanie aktywnym biologicznie terenem pokrytym roślinnością. Ze względu na zacienienie, rozwój roślin bezpośrednio pod panelami będzie ograniczony. Nowa forma użytkowania będzie wiązała się z brakiem powstawania resztek poźniwnych, atrakcyjnych dla polnych gryzoni i stad ziarnojadów (łuszczyki). Po wybudowaniu elektrowni słonecznej tereny, szczególnie rozległe trawniki lub ziołorośla ceniolubne, będą atrakcyjnym żerowiskiem dla zwierząt owadożernych (płazów, ptaków i ssaków). Na trawnikach oraz w częściach trudnodostępnych i nie koszonych, rozwijać się będzie roślinność trawiasta i zielna, o składzie gatunkowym bogatszym niż ma to miejsce w przypadku pola uprawnego. Realizacja inwestycji nie zmniejszy powierzchni żerowisk. Oddziaływanie odbłyśków światła na ptaki ma niepotwierdzony charakter. Doświadczenia z eksploatacji paneli fotowoltaicznych w Europie Środkowej nie potwierdzają, by były one źródłem istotnego oddziaływania na ptaki innego, niż zabór powierzchni atrakcyjnych żerowisk. Mylenie przez ptaki paneli z taflą wody i próby lądowania są zdarzeniami incydentalnymi i miały miejsce przede wszystkim w rejonach suchych (pustynie), gdzie brak jest faktycznych zbiorników wodnych, a migrujące ptaki poszukiwały takich siedlisk. Układ przestrzenny instalacji w projektowanej elektrowni nie tworzy też jednolitej powierzchni paneli fotowoltaicznych, a ich równoległe szeregi, co nie upodabnia terenu do zbiornika wodnego.

Należy też zwrócić uwagę, że planowana budowa elektrowni fotowoltaicznych realizuje cele Polityki Energetycznej Państwa zmierzające do zmniejszenia udziału konwencjonalnej energetyki węglowej w mixie energetycznym. Realizacja tego celu będzie miała również pozytywne oddziaływanie na przyrodę, w tym ptaki. Energetyka węglowa generuje największą śmiertelność ptaków na jedną gigawatogodzinę w spośród wszystkich form produkcji energii – 5,18 śmierci/1GWh (Sovocool, 2009). Związane jest to z oddziaływaniem kopalni węgla, transportu paliwa, kwaśnych deszczy, emisji rtęci i innych metali ciężkich, oraz przede wszystkim zmianami klimatycznymi. I tak na przykład istotnym zagrożeniem dla populacji bielików w Polsce jest spadek poziomu wód w zbiornikach w rejonie Pojezierza Konińskiego (elektrownie PAK) i Międzyrzecza Warty i Widawy (Bełchatów). Związane ze zmianami klimatycznymi postępujące stopowienie dużych obszarów Polski centralnej, zagraża w szczególności populacji ptaków wodno-błotnych na bardzo rozległym terenie.

Oddziaływanie inwestycji na ssaki i inne kręgowce naziemnie będzie minimalne i związane z funkcjonowaniem ogrodzeń wymuszających omijanie terenów podczas przemieszczania się i migracji. Będzie to dotyczyło jedynie większych zwierząt, gdyż pomiędzy dolną krawędzią ogrodzenia a gruntem planuje się pozostawienie przerw, umożliwiających przedostawanie się małym i średnim zwierzętom na teren zajęty pod instalację fotowoltaiczną. Doświadczenia z realizacji podobnych inwestycji wskazują, że planowana inwestycja nie będzie stanowiła siedliska gatunków inwazyjnych.

Oddziaływanie planowanego przeznaczenie terenów pod instalacje fotowoltaiczne będzie miało zasadniczo pozytywny wpływ na środowisko.

Oddziaływanie na zasoby naturalne

Pod pojęciem zasobów naturalnych należy rozumieć wszystkie użyteczne elementy środowiska, które człowiek może pozyskiwać. Dzieli się je na nieorganiczne (minerały, woda, atmosfera) i organiczne (pochodzenia roślinnego, zwierzęcego, ekosystemy), a także nieodnawialne (np. minerały i paliwa kopalne) oraz odnawialne (nie wyczerpują się, ponieważ istnieje w nich zamknięty obieg materii, np. w wodzie i atmosferze). Bogactwa naturalne umożliwiają rozwój życia i cywilizacji. Na terenie gminy występują niewielkie udokumentowane złoża kopalin oraz tereny górnicze związane z wydobywaniem kruszyw naturalnych. Gmina jest gminą typowo rolniczą, której głównymi zasobami są tereny rolnicze, ekosystem, woda, atmosfera. Ze względu na zapotrzebowanie na nowe tereny przeznaczone pod energetykę odnawialną niezbędne stało się przeznaczenie w zmianie studium części terenów rolniczych pod zabudowę.

Realizacja inwestycji nie będzie związana z nadmierną eksploatacją i niewłaściwym wykorzystaniem zasobów naturalnych. Przedsięwzięcie budowy elektrowni fotowoltaicznych zostanie zrealizowane z wykorzystaniem surowców jak m.in.: stal i aluminium. Na etapie realizacji stosowane maszyny budowlane pracujące przy realizacji inwestycji napędzane będą w przewodzie paliwem płynnym - olejem napędowym lub benzyną. Stosowane materiały i surowce wykorzystywane będą w sposób racjonalny mając na uwadze minimalizację ich zużycia, wynikać to będzie poza aspektami środowiskowymi również z rachunku ekonomicznego. Realizacja przedsięwzięć nie będzie związana z wykorzystaniem zasobów roślinnych i zwierzęcych. Zanieczyszczenia powietrza, wody i gleby mogą wpływać na organizmy żywe w różny sposób, począwszy od tempa wzrostu roślin, przez zmianę sposobu reprodukcji do, w pewnych przypadkach, wymarcia. Nadmiar zanieczyszczeń środowiska może osłabić rodzime gatunki i zwiększyć ich podatność na inne szkodliwe dla nich czynniki, takie jak zmiany siedliska czy przeciwstawienie się gatunkom inwazyjnym. W związku z realizacją przedsięwzięcia powinny być stosowane rozwiązania, które wyeliminują lub w znaczny sposób zminimalizują możliwość wystąpienia tych niekorzystnych sytuacji. Podczas etapu eksploatacji przedsięwzięć nie będzie występować oddziaływanie w zakresie wykorzystywania zasobów naturalnych.

Zmiany klimatu

Obserwowane ostatnio zmiany klimatyczne, szczególnie wzrost temperatury, już wywarły wpływ na bioróżnorodność i na ekosystemy. Stwierdzono zmiany w rozmieszczeniu gatunków, wielkości populacji, czasie trwania reprodukcji (skrócenie) i przypadki migracji oraz zwiększenia częstotliwości gradacji szkodników i chorób. Z końcem obecnego wieku zmiany klimatyczne i ich oddziaływanie mogą okazać się głównym czynnikiem spadku bioróżnorodności i pogorszenia się świadczeń ekosystemów w skali globalnej. Ocieplenie klimatu może w sposób bezpośredni wywoływać wymieranie gatunków. W ostatnim okresie działalność człowieka, w szczególności antropopresja wywierana na środowisko naturalne, doprowadziła do zauważalnych zmian w kształtowaniu się warunków klimatycznych. Zakres zmian występuje głównie w obrębie zmian temperatury powietrza jak i powstawaniu częstych zjawisk ekstremalnych. Stąd też istotnym elementem w zakresie oceny przedsięwzięć w jego oddziaływaniu na środowisko jest również dokonanie analizy wpływu przedsięwzięcia na zmiany klimatyczne, w tym przede wszystkim presji wywieranej na jakość atmosfery i emisję zanieczyszczeń, które powodują kumulację energii cieplnej. Oddziaływanie przedsięwzięć z zakresu energetyki na zmiany klimatyczne jest bardzo zróżnicowane. W przypadku odnawialnych źródeł energii wpływ ten jest pozytywny, w szczególności poprzez produkcję energii elektrycznej bez konieczności spalania paliw kopalnych (a co za tym idzie, bez konieczności emisji zanieczyszczeń do atmosfery). Realizacja inwestycji w postaci montażu instalacji fotowoltaicznych wpłynie pozytywnie na klimat. Zaplanowane inwestycje wchodzi w skład sektora energetyki odnawialnej, dzięki czemu będą miały wpływ na ograniczenie emisji gazów cieplarnianych przez energetykę konwencjonalną. Nie przewiduje się znaczącego wpływu zmian studium na klimat i na mikroklimat, na zmiany warunków termicznych i wilgotnościowych. Na skutek planowanego zainwestowania warunki klimatu lokalnego zmienią się w niewielkim stopniu. Mogą one dotyczyć

minimalnych i maksymalnych temperatur powietrza, wilgotności powietrza i prędkości wiatru. Będą to oddziaływania wtórne, długoterminowe i stałe, ale nie będą one znacząco wpływać na warunki klimatu odczuwalnego przez ludzi. Rozproszenie zmian zagospodarowania terenów nie spowoduje znacznych zmian topoklimatu. W wyniku realizacji zmiany studium nie przewiduje się pogorszenia klimatu akustycznego, nie projektuje się nowych dróg tranzytowych. Projektowane zmiany mają ograniczony zakres przestrzenny – jeśli inwestowanie odbywać się będzie w trybie określonym przez przepisy w zakresie ochrony środowiska nie przewiduje się znaczącego oddziaływania klimatu ze strony funkcji przewidzianych zmianą studium.

Oddziaływanie na krajobraz

Planowane zmiany studium zlokalizowane są poza obszarami ochrony krajobrazu, poza obszarami wybrzeży, obszarami górskimi, nie są realizowane na obszarach ochrony uzdrowiskowej, obszarach o krajobrazie mającym znaczenie historyczne.

Oddziaływanie na krajobraz, jakie należy rozpatrzyć, dotyczy zmian w postrzeganiu krajobrazu przez ludzi, tj. zmian wizualnych (wizualno-estetycznych), rozumianych również jako zmiany w „ładzie przestrzennym” krajobrazu kulturowego. Oddziaływanie wizualne wystąpi w odniesieniu do terenów gdzie realizowane będą inwestycje. W ramach realizacji elektrowni fotowoltaicznych generalnie nie planuje się posadowienia budynków, mogą tu znaleźć się wyłącznie stacje transformatorowe i magazyny energii. Farmy fotowoltaiczne spowodują zmiany w lokalnym krajobrazie, jednak jako obiekty niskie, nie będą stanowiły dominant przestrzennych.

Ustalenia zmiany studium zapewniają ochronę krajobrazu, zachowanie i utrzymanie ważnych charakterystycznych cech krajobrazu, ukierunkowują i harmonizują zmiany, które wynikają z procesów społecznych, gospodarczych i środowiskowych, w myśl Europejskiej Konwencji Krajobrazowej przyjętej we Florencji 20 października 2000 r.

Oddziaływanie na wody powierzchniowe i podziemne

Wprowadzenie nowej zabudowy zwykle przekłada się na zwiększenie zapotrzebowania na wodę do celów bytowych oraz związanych z prowadzoną działalnością, a co za tym idzie bezpośrednio na zwiększenie poboru wód podziemnych z poziomów użytkowych. Zmiana studium nie przewiduje nowych terenów wymagających zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków. Dla elektrowni fotowoltaicznych woda będzie potrzebna wyłącznie do mycia paneli – jednak nie będzie to woda z wodociągu gminnego, ale dostarczana spoza gminy woda destylowana. Ścieki sanitarne na terenach elektrowni fotowoltaicznych powstawać wyłącznie na etapie budowy i będą zbierane w mobilnych węzłach sanitarnych. Żadne prace na etapie budowy nie wymagają również użycia ciężkich maszyn, a więc nie wystąpi ryzyko rozlania paliw lub płynów eksploatacyjnych i przedostania się ich do wód lub gruntu. Tereny objęte zmianami studium znajdują się w obrębie zagrożonych jednolitych części wód powierzchniowych:

1. W obrębie monitorowanej JCWP RW600024183299 - Ner od Kanału Zbylczyckiego do ujścia, dla której ustalono przedłużenie terminu osiągnięcia celu środowiskowego do 2021, ze względu na brak możliwości technicznych. W zlewni JCWP występuje presja komunalna. W programie działań zaplanowano działania podstawowe, obejmujące uporządkowanie gospodarki ściekowej, które są wystarczające, aby zredukować tę presję w zakresie wystarczającym dla osiągnięcia dobrego stanu. Z uwagi jednak na czas niezbędny dla wdrożenia działań, a także okres niezbędny aby wdrożone działania przyniosły wymierne efekty, dobry stan będzie mógł być osiągnięty do roku 2021.

2. W obrębie JCWP RW6000241832899 - Gnida od Kanału Łęka – Dobrogosty do ujścia, dla której ustalono przedłużenie terminu osiągnięcia celu środowiskowego do 2027, ze względu na brak możliwości technicznych. W zlewni JCWP nie zidentyfikowano presji mogącej być przyczyną występujących przekroczeń wskaźników jakości. Konieczne jest dokonanie szczegółowego rozpoznania przyczyn w celu prawidłowego zaplanowania działań naprawczych. Rozpoznanie przyczyn nieosiągnięcia dobrego stanu zapewni realizacja działań na poziomie krajowym: utworzenie krajowej bazy danych o zmianach hydromorfologicznych, przeprowadzenie pogłębionej analizy presji pod kątem zmian hydromorfologicznych, opracowanie dobrych praktyk w zakresie robót hydrotechnicznych i prac utrzymaniowych wraz z ustaleniem zasad ich wdrażania oraz opracowanie krajowego programu renaturalizacji wód powierzchniowych.

Dla JCWP RW60002318332929 - Dopływ z Zalesia nie przedłużono terminu osiągnięcia celu środowiskowego.

Z uwagi na planowane przeznaczenie terenów nie wymagające dostawy wody i odprowadzania ścieków realizacja ustaleń projektu zmiany studium nie spowoduje nieosiągnięcia celów środowiskowych zwartych w „Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry”.

Oddziaływanie na glebę i powierzchnię ziemi

Zagrożenie powierzchni ziemi, w tym zwłaszcza gleb i rzeźby, uwarunkowane będzie przede wszystkim niezbędnymi pracami ziemnymi, związanymi z przygotowaniem i zajęciem terenu na potrzeby realizacji instalacji fotowoltaicznej. Realizacja planowanych farm fotowoltaicznych nie będzie miała znaczącego wpływu na przypowierzchniowe warstwy geologiczne, gdyż sposób posadowienia konstrukcji, na której zamontowane będą panele fotowoltaiczne będzie odbywać się za pomocą zakotwienia elementu stalowego, który osadzony będzie w głąb ziemi metodą wciskania lub wbijania. Niewielkie płytkie wykopy pod konstrukcję dla paneli nie spowodują naruszenia ciągłości gruntu. Nie przewiduje się powstania zjawisk erozyjnych. Niezbędne jest odkładanie wierzchniej, próchnicznej warstwy gleby, aby nie doszło do jej wymieszania z podglebiem. Na terenie planowanej inwestycji nie stwierdza się możliwości wystąpienia istotnych negatywnych oddziaływań w odniesieniu do powierzchni ziemi i poszczególnych komponentów przyrodniczych z nią związanych: gleba, rzeźba, powierzchniowe utwory geologiczne. Na terenach objętych zmianą znajduje się niewielka część gleb podlegających ochronie, planuje się pozostawienie ich w użytkowaniu rolniczym.

Na etapie eksploatacji elektrowni fotowoltaicznych nie prognozuje się występowania istotnych negatywnych oddziaływań na powierzchnię ziemi i gleby.

Budowa farm fotowoltaicznych wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną inwestycji nie wymaga bowiem dokonywania nowych przekształceń mechanicznych środowiska gruntowego. Etap likwidacji, dla komponentu środowiska jakim jest gleba, powinien wiązać się z właściwie zaprojektowanym kierunkiem rekultywacji. Zaproponowany kierunek rekultywacji determinował będzie zakres i skalę prac rozbiórkowych bezpośrednio wpływających na nasilenie oddziaływań.

Oddziaływanie na powietrze

Możliwość wytwarzania energii z odnawialnych źródeł energii przyczynia się do poprawy stanu powietrza atmosferycznego, powoduje ograniczanie konieczności korzystania z urządzeń grzewczych spalających paliwa kopalne. Niewielka emisja zanieczyszczeń do powietrza będzie związana jedynie ze spalaniem paliw w samochodach ciężarowych na etapie realizacji inwestycji. Nie przewiduje się wpływu zmiany studium na warunki anemometryczne. Projekt zmiany studium uwzględnia zalecenia zawarte w „Strategicznym planie adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030”.

Zabytki

Zmiana studium, zgodnie z wymaganiami Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków ustala ochronę archeologicznego dziedzictwa kulturowego na terenach stref ochrony konserwatorskiej zewidencjonowanych stanowisk archeologicznych. Ustalenia planu przyczynią się do ochrony zabytków.

Dobra materialne

Przewiduje się poprzez możliwość wykorzystania odnawialnych źródeł energii zwiększenie dochodów mieszkańców oraz zwiększenie dochodów gminy z podatku od nieruchomości.

W studium dopuszczono także na terenie objętym zmianą rozbudowę linii kolejowej nr 131. Planowana rozbudowa, wg projektu dostarczonego przez PKP to wyłącznie poszerzenie terenu o drogę wewnętrzną, nieznacznie wykraczającą poza aktualny obszar kolejowy. Modernizacja linii kolejowej poprawi jakość torów i urządzeń kolejowych, nie będzie mieć negatywnego wpływu na poszczególne elementy środowiska.

Uznano, iż zmiany przeznaczenia terenów nie wpłyną znacząco na poszczególne komponenty środowiska.

W punkcie 8 Prognozy opisano potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji zmiany studium.

Brak realizacji zmiany studium wpływa następująco na poszczególne komponenty środowiska:

jakość powietrza atmosferycznego	Z uwagi na zaniechanie realizacji przedsięwzięć nie pojawią się nowe źródła emisji substancji do powietrza. Nie powstaną jednak urządzenia
----------------------------------	--

	produkujące energię z OZE, zatem nie nastąpi też ograniczenie emisji gazów cieplarnianych przez energetykę konwencjonalną.
klimat akustyczny	Z uwagi na zaniechanie realizacji przedsięwzięć nie pojawią się nowe źródła emisji hałasu.
wody powierzchniowe i podziemne	Z uwagi na zaniechanie realizacji przedsięwzięć nie pojawią się nowe źródła emisji ścieków.
gleby i powierzchnia ziemi	Z uwagi na zaniechanie realizacji przedsięwzięć nie wystąpią oddziaływania na gleby i powierzchnię ziemi.
zdrowie i warunki życia ludzi	Z uwagi na zaniechanie realizacji przedsięwzięć nie będą powstawać nowe oddziaływania na ludzi. Nie powstaną jednak także urządzenia produkujące energię z OZE, zatem nie nastąpi też korzystne dla ludzi ograniczenie emisji gazów cieplarnianych przez energetykę konwencjonalną.
odpady	Z uwagi na zaniechanie realizacji przedsięwzięć nie będą powstawać odpady.
flora i fauna, grzyby, siedliska przyrodnicze	Zaniechanie realizacji przedsięwzięć spowoduje utrwalenie funkcji rolnych terenów, co nie będzie miało wpływu na florę i faunę, grzyby, siedliska przyrodnicze.
obszary chronione (na podstawie ustawy o ochronie przyrody), w tym obszary Natura 2000	Zaniechanie realizacji przedsięwzięć pozostanie bez wpływu na obszary chronione.
klimat	Z uwagi na zaniechanie realizacji przedsięwzięć nie pojawią się nowe źródła emisji substancji do powietrza. Nie powstaną jednak urządzenia produkujące energię z OZE, zatem nie nastąpi też ograniczenie emisji gazów cieplarnianych przez energetykę konwencjonalną.
krajobraz, w tym krajobraz kulturowy	Niepodejmowanie realizacji zmiany studium – realizacji planowanych w nim przedsięwzięć jest dla krajobrazu neutralny. Oznacza pozostawienie obecnej struktury i funkcjonowania krajobrazu, a także pozostawienie jego obecnych wartości widokowych.
zabytki	Niepodejmowanie realizacji zmiany studium – realizacji planowanych w nim przedsięwzięć nie będzie miało wpływu na zabytki.
dobra materialne	Niepodejmowanie realizacji zmiany studium – realizacji planowanych w nim przedsięwzięć nie będzie miało wpływu na dobra materialne.
emisja promieniowania elektromagnetycznego	Nie prognozuje się oddziaływań w tym zakresie.
poważne awarie przemysłowe	Nie prognozuje się oddziaływań w tym zakresie.
oddziaływania transgraniczne	Nie prognozuje się oddziaływań w tym zakresie.
konflikty społeczne	Z uwagi na zaniechanie możliwości realizacji oczekiwanych przez właścicieli działek inwestycji mogą wystąpić konflikty społeczne.

W punkcie 9. Prognozy opisano rozwiązania mające na celu ograniczenie negatywnych oddziaływań na środowisko i zdrowie ludzi.

Negatywne oddziaływanie na środowisko może powodować zabudowa i zagospodarowanie terenów korytarza ekologicznego doliny Neru, stąd prognoza rekomenduje ograniczenie zmian studium do terenów położonych poza doliną Neru. Aktualna wersja zmiany studium uwzględniła tę rekomendację. Po ograniczeniu terenów przeznaczonych dla lokalizacji inwestycji zmiana studium nie spowoduje zmiany ustalonych dla terenu całej gminy rozwiązań mających na celu ograniczenie negatywnych oddziaływań na środowisko i zdrowie ludzi. Aktualnie obowiązujące studium w kształtowaniu struktury przyrodniczo - funkcjonalnej przyjmuje zasadę zrównoważonego rozwoju uwzględniającą rozwój społeczny i gospodarczy gwarantujący ochronę środowiska przyrodniczego, zarówno wszystkich jego elementów jak i obszarów szczególnie cennych przyrodniczo.

W projekcie zmiany studium wprowadza się na obszarach o łącznej powierzchni ok. 184 ha tereny przeznaczone pod AG – EF – tereny odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW wraz ze strefami ochronnymi – fotowoltaika. Na terenach AG - EF, dopuszcza się w planach miejscowych pozostawienie rolniczego i leśnego przeznaczenia terenu, w szczególności w przypadku występowania terenów szczególnego zagrożenia powodzią oraz gruntów pod rowami i wodami, gruntów wysokich klas bonitacyjnych, dróg i zabudowy zagrodowej. Dopuszcza się zachowanie aktualnego przeznaczenia pod zabudowę produkcyjno-usługową. Dopuszcza się lokalizację rozbudowy linii kolejowej nr 131.”

W punkcie 10. Prognozy opisano istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji zapisów zmiany studium

Art. 51 ust. 2 pkt 2 ustawy będącej podstawą dla sporządzenia prognozy stwierdza, że istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu należy rozpatrywać w szczególności w kontekście obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004r o ochronie przyrody. Najbliższe obszary podlegające ochronie przyrody to obszary Natura 2000: obszar specjalnej ochrony ptaków „Dolina Środkowej Warty” PLB 300002, obszar mający znaczenie dla Wspólnoty Pradolina Bzury – Neru PLH100006, obszar specjalnej ochrony ptaków Pradolina Warszawsko – Berlińska PLB100001.

Prognoza rekomenduje ograniczenie zmian studium do terenów położonych poza doliną Neru, poza obszarami szczególnego zagrożenia powodzią. Aktualna wersja zmiany studium uwzględniła tę rekomendację. Poza obszarami szczególnego zagrożenia powodzią na terenie gminy nie występują problemy ochrony środowiska, które powodowałyby znaczące w skali gminy ograniczenie w dysponowaniu przestrzenią. Projektowane w zmianie studium zagospodarowanie terenu gminy nie koliduje z głównymi kierunkami w kształtowaniu środowiska gminy. Realizacja zapisów zmiany studium będzie następowała etapami, następnym etapem będzie sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla wybranych terenów gminy, które sprecyzują przeznaczenie poszczególnych terenów oraz uszczegółowią wymagania w zakresie ochrony środowiska.

Istotnym problemem środowiska jest zły stan części JCWP. Między panelami instalacji fotowoltaicznych tereny mogą być użytkowane rolniczo, stąd dla ograniczenia wpływu działalności rolniczej na wody niezbędne jest stosowanie Kodeksu Dobrej Praktyki Rolniczej, który wynika z dostosowania do wymagań Dyrektywy Rady Europejskiej 91/676/ EWG (zwanej Dyrektywą Azotanową) z 12 grudnia 1991 r. o ochronie wód przed zanieczyszczeniami pochodzącymi z działalności rolniczej. KDPR oparty jest na obowiązujących przepisach, wytycznych oraz zaleceniach dla rolnictwa. Jest niejako poradnikiem składającym się ze zbioru przyjaznych środowisku praktyk rolniczych, których stosowanie ograniczy negatywny wpływ tego sektora na środowisko naturalne oraz umożliwi racjonalne korzystanie z zasobów środowiska i zachowanie jego równowagi. Realizacja działań prośrodowiskowych promowanych przez KDPR umożliwi ograniczenie ilości pochodzącego z rolnictwa i obszarów wiejskich azotu i fosforu, co jest również zgodne z postanowieniami Konwencji Helsińskiej, dokumentu podpisanego przez Polskę, zobowiązującego kraje bałtyckie do ograniczenia ilości związków azotu i fosforu dostających się z wodami rzek do morza.

W punkcie 11. Prognozy opisano obszary objęte przewidywanym znaczącym oddziaływaniem na środowisko i ludzi w wyniku realizacji ustaleń zawartych w zmianie studium.

Dolina Neru znajduje się w granicach obszarów ważnych dla ptaków na terenie województwa wielkopolskiego wg opracowania „Obszary ważne dla ptaków w okresie gniazdowania oraz migracji na terenie województwa wielkopolskiego” Przemysław Wylegały, Stanisława Kuźniaka, Pawła T. Dolaty. Dolina Neru chroniona jest po wschodniej stronie drogi wojewódzkiej oraz w odległości ok. 6 m do ujścia w Warty, od Chełmna. Przebieg na odcinku ok. 6 km, oddzielającym miasto od obrębu Domanin, dalej stanowiącym granicę między obrębami Sobótka i Cichmiana i przez obręb Cichmiana nie jest chroniony obszarowo. Dolina Neru stanowi jednak bardzo ważny korytarz ekologiczny, trasę

przemieszczania się licznych gatunków chronionych. Urozmaicona naturalnymi zakolami trasa prowadzi od Obszarów Natura 2000 Pradolina Bzury – Neru i Pradolina Warszawsko-Berlińska oraz użytku ekologicznego Dąbskie Błota do Obszaru Natura 2000 Dolina Środkowej Warty – do ujścia Neru. Obszar Natura 2000 – OSO Dolina Środkowej Warty (PLB 300002) to jedna z najważniejszych w kraju koncentracji miejsc lęgowych wielu gatunków ptaków wodno-błotnych i drapieżnych oraz miejsce odpoczynku licznych ptaków migrujących. Rekomenduje się nie wprowadzanie zabudowy oraz elektrowni fotowoltaicznych na tereny zalewowe doliny Neru. Aktualna wersja zmiany studium uwzględniła tę rekomendację. Wprowadzenie ich na te tereny spowoduje znaczące oddziaływanie na środowisko, może zagrażać siedliskom i gatunkom podlegającym ochronie na obszarach Natura 2000. Poza doliną Neru nie planuje się przedsięwzięć, które mogą mieć negatywny wpływ na spójność i integralność Obszarów Natura 2000. Nie planuje się przedsięwzięć, które mogą zagrażać siedliskom i gatunkom wymienionym w standardowych formularzach danych podlegających ochronie na tych obszarach. Uchwalenie zmiany studium stworzy podstawę dla sporządzania zmian lub sporządzenia nowych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Znaczące oddziaływanie mogą mieć poszczególne inwestycje realizowane na terenach przeznaczonych pod elektrownie fotowoltaiczne. Lokalizacja przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, do jakich zalicza się na terenie gminy realizację zabudowy systemami fotowoltaicznymi na terenach o powierzchniach przekraczających 1 ha, musi być poprzedzona postępowaniem w sprawie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach realizacji przedsięwzięcia.

W punkcie 12. Prognozy opisano rozwiązania alternatywne.

Na etapie sporządzania zmiany studium przeprowadzono analizę złożonych w sprawie zmiany studium. Wstępną koncepcję rozwiązań zmiany studium przedstawiono do akceptacji Gminnej Komisji Architektoniczno – Urbanistycznej. Burmistrz Miasta postanowił skierować projekt do dalszych uzgodnień, w szczególności w zakresie możliwości zabudowy na terenach szczególnego zagrożenia powodzią, następnie podjąć decyzję o zasadności kontynuacji wprowadzania wszystkich planowanych zmian zagospodarowania terenów. W przypadku odmowy uzgodnienia zmian zostaną przygotowane propozycje alternatywne. W związku z odmową uzgodnienia zmiany studium przygotowano wersję alternatywną, nie obejmującą terenów w dolinie Neru.

W punkcie 13. Prognozy opisano transgraniczne oddziaływanie na środowisko.

Pojęcie transgranicznego oddziaływania odnosi się jedynie do przepływu zanieczyszczeń przez granicę państwową. Biorąc pod uwagę powyższe, położenie terenu oraz zasięg prawdopodobnych oddziaływań wynikających z realizacji projektu zmiany studium nie wystąpi transgraniczne oddziaływanie na środowisko.